

ማውጫገፅ

መግቢያ..... v

ምዕራፍ አንድ፡ የአካባቢ ያችን መገኛ 1

 1.1 የአካባቢ ያችን መገኛ 1

 1.1.1 አቅጣጫን መናገር 2

 1.1.2 የአቅጣጫ ጥቅም 3

 1.2 አራቱ አቅጣጫዎች 5

 1.2.1 የአራቱ አቅጣጫዎች ዝርዝር 6

 1.2.2 ኮምፓስ በመጠቀም አቅጣጫን መለየት 8

 የተመደበክ/ኬ 5 8

 1.3 የቤት፣ የትምህርት ቤት እና የቀበሌ መገኛ 10

 1.3.1 የቤታችን መገኛ 10

 1.3.2 የትምህርት ቤታችን መገኛ 12

 1.3.3 የቀበሌ ያችን መገኛ 13

 1.4 የኅረግ ቶቻችን መገኛና አቅጣጫ 15

ምዕራፍ ሁለት 19

ሳይንስን ማስተዋወቅ 19

 2.1 የሰውነት ክፍሎች 20

 2.1.1 የሰውነት ክፍሎች ትርጉም 20

 2.1.2 ውጫዊ የሰውነት ክፍሎች 22

 2.1.3 የውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ጥንቃቄ 23

 2.2 የግልን ጽህፍት አጠባበቅን መለማመድ 26

 2.2.1 የግልን ጽህፍት አጠባበቅን መለማመድ 26

 2.3 አምስቱን የስሜት ህዋሳትና ተግባራቸው 28

 2.3.1 አምስቱን የስሜት ህዋሳት ምንነት 29

 2.3.2 የአምስቱን የስሜት ህዋሳት ተግባራት 30

 2.4 ለሌሎች ጤናኃላፊነት መወሰድ 33

2.4.1	ለሌሎችጤናኃላፊነትመወሰድ	33
2.5	በአካባቢወስጥየሚገኙቁሳቁሶች	35
2.5.1	በአካባቢወስጥየሚገኙቁሳቁሶችምንነት	36
2.5.2	በአካባቢወስጥየሚገኙየተፈጥሮናሰዊሰራሽቁሳቁሶች	38
2.5.3	በአካባቢወስጥየሚገኙቁሳቁሶችጥቅም	39
2.6	ብርሃንምንድነው?	42
2.6.1	የብርሃንምንነትናጥቅም	42
2.6.2	ብርሃንናጨለማ	44
	ምዕራፍሶስት	46
	የተፈጥሮአካባቢ	46
3.1	የአካባቢያችንአየርሁኔታ	47
3.1.1	የአካባቢአየርሁኔታ	47
3.1.2	ሞቃትናቅዝቃዜ	49
3.2	በአካባቢያችንየሚገኙህይወትያላቸውናህይወትየሌላቸውነገሮች	51
3.2.1	ህይወትያላቸውነገሮች ባህሪያት	52
3.2.2	የእንስሳትምድብ	54
3.2.3	የቤትእንስሳትጥቅም	56
3.2.4	በአካባቢያችንያሉእንስሳት	57
3.2.5	በአካባቢያችንያሉአስፈላጊዕዕዎትናጥቅሞቻቸው	59
3.3	ንፅህናናየግልንፅህና	62
3.3.1	ንፅህናአጠባበቅ	63
3.3.2	የቆሻሻማስወገድ	64
3.3.3	ሀገርበቀልየንፅህናመጠበቂያአጠቃቀም	66
	ምዕራፍአራት	69
	ማህበራዊአካባቢ	69
4.1	የቤተሰብአባላትናሚናዎቻቸው	69
4.1.1	የቤተሰብአባላት	70
4.1.2	የቤተሰብመረዳዳት	72
4.1.3	የቤተሰብሀላፊነትናየስራድርሻ	73

4.2	ለመኖርምን ያስፈልጋል?	76
4.2.1	የቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች	76
4.2.2	የቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች አስፈላጊነት	78
4.3	በትምህርት ቤቶችን ውስጥ ምን እናገኛለን?	81
4.3.1	በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች	81
4.3.2	በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች ጥቅም	83
4.4	በጋራ እንጫወት በጋራ እንስራ	85
4.4.1	በጋራ መጫወት	85
4.4.2	በጋራ መሥራት	87
4.5	የትምህርት ቤት ደንብና መመሪያዎች	89
4.5.1	የትምህርት ቤት ደንብና መመሪያዎች	89
	ምዕራፍ አምስት	92
	የተለየ ትኩረት የሚሹ ወቅታዊ ጉዳዮች	92
5.1	የመንገድ አጠቃቀም	93
5.1.1	የመንገድ አጠቃቀም	93
5.1.2	የመንገድ ላይ አደጋዎች	95
5.1.3	የመንገድ ላይ አደጋዎችን መከላከል	96
5.2	ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ	99
5.2.1	ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ ምን ድነው?	99
5.2.2	ስለ ታምነገሮችን ያለ መጠቀም	100
5.2.3	ከቆሻሻዎች ጋር ያለውን ኪክ ማስወገድ	102
	የ1ኛ ክፍል አካባቢ ሳይንስ መርሃ- ትምህርት	Error! Bookmark not defined.
	ዋቢ መጽሐፍት	Error! Bookmark not defined.

መግቢያ

ይህ የ1ኛ ክፍል የአካባቢ ሳይንስ የመምህሩ መምሪያ መጽሐፍ በደ/ብ/ብ/ሕ/ክልል በአማርኛ ቋንቋ ለሚያስተምሩ መምህራን የተዘጋጀ ነው። መጽሐፉ የአካባቢ ሳይንስ እንደመሆኑ መጠን መምህራን ተማሪዎቻቸው የአካባቢያቸውን የተፈጥሮአዊ፣ ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ቴክኖሎጂያዊ ኩነቶችን እንዲገነዘቡ ለማስቻል ያግዛቸዋል። መጽሐፉ መምህራን የተማሪዎቻቸውን የፈጠራ ክህሎት በእጅጉ ለማሳደግ ይረዳቸዋል። በተጨማሪም መምህራን ተማሪዎቻቸው ለሚቀጥለው የክፍል ደረጃ አስፈላጊውን ብቃት ይዘው እንዲሸጋገሩ ለማድረግ ይጠቅማል። ስለሆነም የሚከተሉትን ዓላማዎች መሰረት በማድረግ ተዘጋጅቷል።

1. ተማሪዎች ስለአካባቢያቸው ነባራዊ ሁኔታ ያላቸውን ግንዛቤ ለማዳበር
2. ተማሪዎች ስለሰውነት ክፍሎች እና ስለጥንቃቄዎች በቂ እውቀት እንዲኖራቸው ለማስቻል
3. ተማሪዎች አካባቢያቸውን በማወቅ የአካባቢያቸውን የተፈጥሮ ሁኔታዎችን እንዲረዱና እንዲጠብቁ ለማስቻል
4. ተማሪዎች ማህበራዊ ጉዳዮችና ግንኙነቶች አስፈላጊውን እውቀት እንዲጨብጡ ለማድረግ
5. ተማሪዎች ትኩረት የሚሹ ቁልፍ ጉዳዮችን (cross cutting issues) ተገንዝበው አስተዋጽኦ እንዲያደርጉ ለማነሳሳት መምህራን ለሚያደርጉት ጥረት ዋነኛ አጋዥ መሣሪያ ሆኖ እንዲያገለግል ታስቦ ተዘጋጅቷል።

ስለሆነም መጽሐፉ በቅደም ተከተል የአካባቢያችን መገኛ፣ የሰውነት ክፍሎች፣ የተፈጥሮ አካባቢ፣ ማህበራዊ አካባቢ እና ትኩረት የሚሹ ቁልፍ ጉዳዮች የሚሉ አምስት ምዕራፎችን ይዟል። እነዚህ ምዕራፎች የተማሪዎችን አጥጋቢ መሰረታዊ ዕውቀት የሚጠይቁ እና ለቀጣይም የበለጠ እንዲያሳድጉ ታስቦ ተዘጋጅቷል።

እያንዳንዱ ምዕራፍ በተለያዩ ይዘቶች የተከፋፈለ ነው። እነዚህ ይዘቶች ደግሞ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች፣ የተማሪ ተግባራት፣ መልመጃዎች፣ የምዕራፉ ማጠቃለያ እና የምዕራፉ ማጠቃለያ ጥያቄዎችን ያጠቃልላሉ። ከነዚህ ዝርዝር መረጃዎች አኳያ የትምህርት አሰጣጡ ተማሪ ተኮር (አሳታፊ) መሆኑ ግልጽ ነው። ስለዚህ መምህሩ አሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴን ሙሉ በሙሉ መጠቀም እንዳለበት ያስገነዝባል።

በአሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴ ውስጥ ከሚጠቀሱት ዓቢይ ተግባራት መካከል የትምህርት ዕቅድ ዝግጅት ቀዳሚውን ቦታ ይይዛል።

1. የመማር ማስተማር ዘዴዎች

የመማር ማስተማር ዘዴዎች መምህራን የሚያስተምሩትን ትምህርት ለተማሪዎች ለማስተላለፍ ወይም ተማሪዎችን በማሳተፍ እንዲማሩ የሚደረጉባቸው ዘዴዎች ናቸው። በመሰረቱ የመማር ማስተማር ዘዴዎች መምህራን የሚያቀርቡትን ትምህርት ከሚያዘጋጁት የትምህርት ግቦች ለመምታት የሚጠቀሙባቸው ስልቶች ወይም ክህሎት፣ የትምህርት ዓይነት፣ የማስተማሪያ መሳሪያዎች ወይም ከማንኛውም የትምህርቱን ግብ ሊያንፀባርቁ ከሚችሉ አግባብ ካላቸው ጠቃሚ ነገሮች ጋር የተቆራኙ ናቸው። ለማስተማር የሚያስፈልጉ አጠቃላይ ዓላማዎችንና ግቦችን፣ የትምህርት ርዕስ መረጣን፣ ግቦችን ለማስፈፀም የሚረዱ የትምህርት ርዕሶችንና የተግባር ቅደም ተከተሎችን፣ የመማር ተግባር ስኬትን፣ የስኬቱ ግብ መምታትን ወይም አለመምታትን መገምገምን ያጠቃልላሉ።

የመማር ግቦች

የቲ.ቤ.ሊ.ሲ.መግለጫ (1977) መሰረት

የአካባቢ ሳይንስ ሚና፣ ዓላማዎች እና ባህሪዎች አንጻር ሁለት የውሳኔ ሃሳቦች መዋቅር ጋር በሁሉም ደረጃዎች ለአካባቢ ትምህርት ማዕቀፍ፣ መርሆዎች እና መመሪያዎች አካባቢያዊ፣ በጤራዊ፣ ክልላዊ እና ዓለም አቀፍ እንዲሁም ለሁሉም የዕድሜ ደረጃ በሁለቱም ማለትም በመደበኛ ትምህርት ቤት ሆነ በኢ-መደበኛ የትም/ትምህርት ውስጥ የተካተተ ነው።

እነዚህም የመማር ግቦች፡-

1. በከተማ እና በገጠር ውስጥ ስለ ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊ፣ ፖለቲካዊ እና ሥነ-ምፃራዊ የእርስበእርስ ተስፋ ግልፅ ግንዛቤንና አሳቢነትን ማሳደግ
2. እያንዳንዱ ሰው አካባቢን ለመጠበቅ እና ለማሻሻል የሚያስፈልጉትን ዕውቀት፣ እሴቶች፣ አመለካከቶች፣ ቁርጠኝነት እና ክህሎቶች እንዲያገኝ ዕድል መስጠት
3. የግለሰቦችን፣ የቡድኖችን እና የኅብረተሰቡን አጠቃላይ ስለ አካባቢያቸው አዲስ የአሠራር ዘዴ ለመፍጠር ናቸው።

የአካባቢ ትምህርት ዓላማዎች የሚከተሉት ናቸው

- ◆ ግንዛቤ
 - ማህበራዊ ቡድኖችን እና ግለሰቦችን ለጠቅላላው አካባቢ እና ለተያያዥ ችግሮቻቸው ግንዛቤ እና ተነሳሽነት እንዲያገኙ ለመርዳት።

- ◆ እውቀት-
ማህበራዊቡድኖችንናግለሰቦችንስለአካባቢውእናተጓዳኝነትግሮችመሠረታዊግንዛቤእናየተለያዩልምዶችንእንዲያገኙለመርዳት።
- ◆ አመለካከቶች-ማህበራዊቡድኖችንእናግለሰቦችን
በአካባቢ መሻሻልእናጥበቃላይበንቃትለመሳተፍየሚያነሳሳ
እናለአካባቢውየሚያስቡእሴቶችንእናስሜቶችንእንዲያገኙ ማስቻል።
- ◆ ክህሎቶች -
ማህበራዊቡድኖችንእናግለሰቦችንየአካባቢ ችግሮችንለይቶለማወቅእናለመፍታትክህሎቶችንእንዲያገኙለመርዳት።
- ◆ ተሳትፎ -
ማህበራዊቡድኖችንእናግለሰቦችንበየደረጃውየአካባቢያዊችግሮችንለመፍታትበየደረጃው
በመስራትናበንቃትእንዲሳተፉእድልለመስጠት።

የመማርዓላማዎች

በአንደኛደረጃትምህርትቤትማብቂያእናበአካባቢሳይንስሥርዓተትምህርትመሠረትልጅችየሚከተሉትንማድረግይጠበቅባቸዋል፡-

- ከዕለታዊኑሮጋርበተያያዙበአካባቢ ዙሪያ የተለያዩጭብጦችላይግንዛቤንማግኘት።
- ተፈጥሯዊየማወቅጉጉትእና ፈጠራንበዙሪያቸውማሳደግ።
- ከቅርብአካባቢጋርበመገናኘትየተለያዩሂደቶችን/ ክህሎቶችንማዳበር።
- በአካባቢውውስጥለተፈጥሮ፣ለአካላዊእናለሰብአዊሁብቶችተቆርቋሪነትማዳበር።
- ከእኩልነት፣ከፍትህእናለሰብአዊክብርእናመብቶችመከበርጋርየተያያዙጉዳዮችንመጠቆም/ ማንሳት።
- በአካባቢውውስጥ የሚገኙ ጠቃሚ ባህሎችንና አካባቢያዊ ዕውቀቶችን ክህሎቶችንና ፈላጎቶችን ማዳበር።

1.1 አሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴ ትርጉምና ዋና ዋና ዘዴዎች

1.1.1 አሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴ ምን ድንገት ነው?

አሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴ ተማሪን ያማከለ የትምህርት ሂደት ነው። አሳታፊ ትምህርት ተማሪዎች በሚማሩት ላይ ብቻ ሳይሆን እንዴት እንደሚማሩት ምጭም ርያተኩራል። በአሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴ ከመምህሩ መረጃን ከመቀበል ይልቅ ተማሪዎች “ጠንክረው” ይበረታታሉ።

አሳታፊ የማስተማር ስነ-ዘዴ የሚያመለክተው ተማሪዎችን በክፍለ-ጊዜ ከአስተማሪያቸው ጋር በትምህርታቸው ውስጥ ተሳታፊ እንዲሆኑ የሚያደርጉ ሰፊ የማስተማር ስልቶችና ናቸው።

በተለምዶ እነዚህ ስልቶች በክፍለ-

ጊዜ አብረው የሚሰሩ የተወሰኑ ተማሪዎችን ያካትታሉ ግን የግለሰብ ሥራን እና/

ወይም ፅብረታን ሊያካትቱ ይችላሉ።

አሳታፊ የመማር ዘዴዎች ተማሪዎች መረጃን

ከመቀበል ይልቅ ከትምህርቶቹ ጋር እንዲሳተፉ ያደርጋቸዋል።

አሳታፊ የመማር ተግባራት የሚባሉት

- የአዕምሮ መሳሰሉ
- ገለጻ
- መጽሐፍ ንባብ
- የቡድን/የጥንድ ሥራ
- በትኩረት ማዳመጥ
- ጥያቄዎችን መመልስ
- ሚና መጫወት እና የመሳሰሉትን ያካትታሉ

1.1.2 የማስተማር ስነ-ምግባር ስነ-ምግባር ስነ-ምግባር

የማስተማር ዘዴ	ጠንካራ ጎን	ደካማ ጎን
<p>ጥያቄና መልስ (Question and Answer)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ጥያቄና መልስ ከተከታታይ ምዘና ሂደቶች አንዱ ሲሆን የሚከተሉት የተለያዩ ዓይነት ያሉት ነው። • ጠቅላላ ጥያቄ፣ ከተለያዩ አማራጭ መልሶች አሰጣጥ ጋር የተጎዳኙ ጥያቄዎች፣ ከማንፃፀር ጋር የተያያዙ ጥያቄዎች፣ ከምክንያታዊነት ጋር የተያያዙ ጥያቄዎች • ጥያቄዎቹ ትምህርት ከመጀመሩ በፊትና ትምህርት ቀርቦ ከተገባደደ በኋላ በአግባቡ ጥቅም ላይ የሚውል ነው። 	<ul style="list-style-type: none"> • መ/ራን ከበቂ በላይ በጥያቄዎች መጠቀም መቻላቸው • በዕውቀት፣ በግንዛቤና በመሳሰሉት ላይ የሚመሰረቱ ጥያቄዎች ዉስን መሆናቸው • ጥያቄዎችን መመለስ የሚያቅታቸው ተማሪዎች ቅር መሰኘት ወይም መሸማቀቅ
<p>ገለፃ (Explanation)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • የትምህርትን ርዕስ የሚገልፁ በቂ ቃላትን ለመጠቀም የምያስችል ነው። • ተማሪዎች ትኩረት በተሰጠው የትምህርት ርዕስ ላይ አስፈላጊውን መረጃ እንድያገኙ ያስችላል። 	<ul style="list-style-type: none"> • ሁልጊዜ ተማሪዎች ከመምህር መረጃ እንድጠብቁ ማድረግ • ተማሪዎች በአብዛኛው አድማሮች እንድሆኑ ማድረግ
<p>ወይይት (Discussion)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • የሀሳብ ልውውጥ እንድኖር ያደርጋል • እያንዳንዱ ተማሪ በንቃት እንዲሳተፍ ዕድል ይሰጣል • ተማሪዎች የማገናዘብና ምክንያታዊ ለመሆን አቅም 	<ul style="list-style-type: none"> • ደካማ ተማሪዎች ላይ ትኩረት አለማድረግ • በጣም ጥቂት ፈጣን ተማሪዎች ወይይቱን መቆጣጠራቸው

	<p>እንድኖራቸው ያደርጋል።</p> <ul style="list-style-type: none"> • ማስተማር የሁለትዮሽ ግኑኝነት መሆኑን ያረጋግጣል። 	<ul style="list-style-type: none"> • ደከም ያሉት ተማሪዎች በመምህር ካልተጎተጎቱ በስተቀር መዳከማቸውና መፍዘዛቸው መቀጠል
<p>ምልክታ(Demonstration)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • የሚቀርበው ትምህርት ተጨባጭ እንዲሆን ይረዳል። • የተመረጠና ለእይታ የሚበቃ መረጃ ላይ በመመስረት የትምህርቱን ርዕስ በቀላሉ ለማቅረብ ያስችላል። 	<ul style="list-style-type: none"> • የትምህርት ርዕስ የሚያጠቃልላቸውን በሙሉ አለማካተቱ • ተማሪዎች ለእይታ በቀረበው ቁሳቁስ ላይ ብቻ እንድያተኩሩ ማድረግ
<p>የአዕምሮማሰላሰል (Brainstorming)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • የአዕምሮማሰላሰል ተማሪዎች ሳይሸማቀቁና ሳይፈሩ የበለጠ በነፃነት እንዲያስቡ ያስችላቸዋል። • የአዕምሮማሰላሰል ችግሮችን ለመፍታት እና የፈጠራ ሀሳቦችን ለማመንጨት ክፍት እና ቀጣይ ትብብርን ያበረታታል። • የአዕምሮማሰላሰል በድኖች በዙሀሳቦችን በፍጥነት እንዲያመነጨ ይረዳቸዋል፤ ይህም ጥሩ መፍትሄን ለመፍጠር ያስችላል። 	<ul style="list-style-type: none"> • አንዳንድ ተማሪዎች የበለጠ ጸጥ ያሉ እና በቡድን ሆነው በራስ ተነሳሽነት መናገርን አይወዱም • አንዳንድ ተማሪዎች በዙይናገራሉ • አንዳንድ ተማሪዎች ጭብጡን ለመረዳት ረዘም ያለ ጊዜ ያስፈልጋቸዋል እና ምዕዲያውኑ ሀሳቦችን መስጠት አይችሉም
<p>መጽሐፍ ንባብ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ንቁንባብ የበለጠ ተማሪና 	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪው መጽሐፍ ንባብ ላይ ብቻ

<p>(Reading books)</p>	<p>በመጽሐፍ መካከል እንደውይይት ነው፤ ስለሆነም ተደጋጋሚ መጠይቅን፣ መተቸት፣ እንደገና መመርመር እና የሃሳቦችን ማልማት ያካትታል።</p> <ul style="list-style-type: none"> • የነቃንባብ የበለጠ ቀልጣፋ ንባብ እና የማጥናት ጊዜ ይሰጣል • የነቃንባብ በሚያነቡበት ጊዜ የበለጠ ትኩረት እንዲያደርጉ ያስችላል። 	<p>እንዲያተኩርና ሌሎች ክህሎቶችን እንዳያዳብሩ ያደርጋል</p>
<p>በትኩረት ማዳመጥ (focused listening)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • በግምገማላይ - ተማሪዎችን የማዳመጥ ክህሎቶችን ማስተማር በተማሪው የትምህርት መቶው ስጥ እና ከዚያ በኋላ ዘላቂ ጥቅሞችን ያስገኛል • የላቀ የመግባባት ችሎታን ይጨምራል። • ፈጣን ሁለተኛ ቋንቋ ማግኛ ዘዴ ነው። 	<ul style="list-style-type: none"> • ከመጠንበላይ የሀሳብ ጭነት
<p>ሚና መጫወት (Role playing)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች ወዲያውኑ ይዘትን በተዛማጅ፣ በእውነተኛ ዓለም አውድ ውስጥ ይተገብራሉ። • ተማሪዎች ከተለመደው በራሳቸው ከሚያስገድዷቸው ገደቦች ወይም ሰነዶች እንዲለዩ የሚያስችል የውሳኔ ሰነድ አካል አድርጎ ይወስዳሉ። • ተማሪዎች ከመማሪያ ክፍል ቅንብር ውጭ ማለፍ እና ማሰብ ይችላሉ። 	<ul style="list-style-type: none"> • በትልልቅ ክፍሎች ውስጥ ሁሉም ተማሪዎች የመሳተፍ አማራጭ ስለሌላቸው ሚና መጫወት ውጤታማ በሆነ መንገድ ሊከናወን አይችልም • ብዙ ሚና የሚጫወቱ ሁኔታዎች በአንድ ሁኔታ ውስጥ ሁለት ወይም ሶስት ግለሰቦችን ብቻ ይጠቀማሉ ስለዚህ የተቀሩት ተማሪ

		<p>ዎች-ብቻማየት-አለባቸው</p> <ul style="list-style-type: none">• ይህለእነሱ-ፍላጎት-እንደሌላቸው-እናት-ኩረት-መስጠታቸው-ንእንዲያቆሙ-ያደርጋቸዋል
--	--	--

2. የተከታታይ ምዘና ትርጉምና ዘዴዎች

2.1 የምዘና ትርጉም

ተከታታይ ምዘና ስለተማሪዎች ዕውቀት ክህሎትና አመለካከት ከተለያዩ ምንጮች መረጃ የመሰበሰብና የመተንተን ሂደት ነው። ተከታታይ ምዘና የሚከናወነው ተማሪዎች የሚያወቁትን በአንድ ነገር ላይ ያላቸውን ጥልቅ ግንዛቤና ከቀሰሙት ዕውቀት አንፃር ሊተገበሩ የሚችሉትን ለማወቅና ለማጎልበት ነው። ተከታታይ ምዘና ግቡን የሚመታው የተከታታይ ምዘናዉ ዉጤቶች የትምህርቱን ሂደት ማሻሻል ሲያስችሉ ነው።

ስለዚህ ተከታታይ ምዘና ተማሪዎች የመማር ሂደት አካል ሲሆን የሚከተሉትን ያካትታል።

- ⊖ ስለተማሪዎች የትምህርት ክትትል መረጃ ይሰጣል።
- ⊖ የማስተማር መማሩን ሂደት ለማሻሻልና ለማረጋገጥ ይቻል ዘንድ መረጃዎችን በመተንተን ላይ እንድያተኩሩ ያደረጋል።
- ⊖ ተማሪዎች የሚጠብቁባቸውን ግቦች መሳካታቸውን መረጃ ይሰጣል።
- ⊖ ትምህርታዊና ተቋማዊ መሻሻል እንዲደረግ ፍንጭ ይሰጣል።
- ⊖ የተደረጉት ለዉጤቶች በተማሪዎች የመማር አቅም ላይ ያመጡትን መሻሻል ለመገምገም ያስችላል።

በአጠቃላይ የመማር ሂደት የተማሪ ተኮር ስነ ዘዴ የመጨረሻ ትኩረትና ግብ ነው። በዚህ ምክንያት ተከታታይ ምዘና ተማሪ ተኮር የትምህርት ስነዘዴ እንድዳብር ቁልፍ ማና ይጫወታል።

የተማሪዎችን የትምህርት አቀባበል ሲከታተሉ በሚከተሉት ጥያቄዎች ላይ ማትኮር አለብዎት፡-

- ➔ ተማሪዎች ምን ተምረዋል፣ ከተማሩት ዉስጥ ምን ያህል አውቀዋል? ምን ክህሎትን አዳብረዋል? ምንስ ያህል የአስተሳሰብ ወይም የአመለካከት ለዉጥ አምጥተዋል?
- ➔ አስተምራ ለመድረስ ያሰቡኩትን ግብ ከመምታት አኳያ ምን ያህል ተሳክቶልኛል?

2. 1. የምዘና አይነቶች

2. 1.1. የሂደት-ተከታታይ ምዘና/ Formative Continuous Assessment)

የሂደት-ተከታታይ ምዘና ተማሪዎች ምን እንደተማሩ፣ ከተማሩት ወስጥ ምን ያህል እንዳወቁ፣ ምን ያህል ክህሎት እንዳዳበሩ እና ምን ያህል የአስተሳሰብ ወይም የአመለካከት ለውጥ እንዳመጡ ለማረጋገጥ የሚደረግ ተከታታይነት ያለው ምዘና ነው።

በርካታ አይነት ተከታታይ ምዘናዎች ቢኖሩም አሁን የምናተኩረው በተማሪ ተከታታይ ምዘና ላይ ነው።

የተማሪ ተከታታይ ምዘና የሚከተሉትን ለማወቅ በጣም ጠቃሚ ነው፡-

- ➔ ተማሪዎች ምን ያህል ዕውቀት እንደቀሰሙ።
- ➔ የተማሪዎች ክህሎት ምን ያህል መሻሻሉና መጎልበቱን።
- ➔ ተማሪዎች ስራ ለመስራት ስላላቸው አቅምና በአቅማቸው ምን ያህል መጠቀም እንደሚችሉ።
- ➔ ተማሪዎች ስለስራ ትጋታቸው፣ ስላላቸው ስሜትና ተነሳሽነት ወይም በአጠቃላይ ስላላዩት የአመለካከት ለውጥ።

የተከታታይ ምዘና ተግባራት ምንድናቸው?

- ⊖ ለተማሪዎች ምን ያህል መማር እንዳለባቸው ማሳወቅ
- ⊖ ተማሪዎች ምን ያህል ጠንክሮ መስራት ላይ ስለመሆናቸው ማስገንዘብ
- ⊖ በትምህርቱ ምዕራፍ መገባደጃ ላይ ተማሪዎች ጠንክረው ስለመስራታቸው ማመልከት
- ⊖ የተማሪዎች ክህሎትና የአመለካከት ለውጥ የደረሰበትን ደረጃ መጠቀም

እርስዎ የትምህርቱን ሂደት እንዴት መከታተል ይችላሉ?

- 🌍 ዕለት በዕለት በሚያደርጉት ምልክታ
- 🌍 ተከታታይነት ያላቸው ዱብዳዎች (quizes) እና ሙከራዎች (ቴስቶች) በመስጠት)
- 🌍 የፕሮጀክት ስራና የመሳሰሉትን በማዘጋጀት ተማሪዎች በቡድን ሆነው እንዲሰሩ በማድረግና ያገኙትን ውጤት በመገመገም

በተከታታይምዘናእነማንመሳተፍአለባቸው?

❖ መምህራን

❖ ወላጆች

❖ ተማሪዎች

❖ የትምህርት ባለሙያዎች

ሙከራ ወይም ፈተና

ከትምህርት አንጻር ሙከራ ስርዓት ባለው መንገድ የአንድን ሰው ዕውቀት፣ ክህሎት፣ አመለካከት እና ሌሎች ተጓዳኝ የባህሪ ለውጦችን የመለካት ሂደት ማለት ነው። በርካታ ሙከራ አይነቶች አሉ። መምህራን የተማሪዎቻቸውን የመማር ችሎታ ለመቃኘት ሙከራዎችን ይሰጣሉ። ከዚህም በላይ ተማሪዎች አንዱን የትምህርት ርዕስ ምን ያህል በብቃት ተምረው መገንዘባቸውን ለማወቅ ሙከራዎች እንዲሰጡ ይፈለጋል።

የሙከራ ዓይነቶች

አብዛኛዎቹ ሙከራዎች (ቴስቶች) አንድ ወይም ከአንድ በላይ ባህሪያትን እንዲለኩ ተደርገው ይዘጋጃሉ። እነዚህም ባህሪያት የሚከተሉትን ያጠቃልላሉ።

- ⊖ የመማር ችሎታ
- ⊖ የትምህርት ዉጤት
- ⊖ ዝንባሌና ፍላጎት

በመማር ሂደት ላይ የተመሰረቱ ሙከራዎች (ቴስቶች)፡- በአቅም ላይ የተመሰረቱ ሙከራዎች (ቴስቶች) ሲሆኑ አንድ ተማሪ የማወቅ ብቃቱን ተጠቅሞ ወደ ፊት ምን ያህል መስራት እንደሚችል የሚጠቁሙ ናቸው። እነዚህ ሙከራዎች አንዳንድ ጊዜ የብስለት ሙከራዎች፣ የአዕምሮ ችሎታ ሙከራዎች የአካዳሚክ ዝንባሌ ሙከራዎች በመባል ይታወቃል።

የመማር ብቃት ሙከራ፡ ይህ ዓይነቱ ሙከራ ደረጃቸውን በጠበቁ ተግባራት ወይም ጥያቄዎች ላይ የተመሰረተ ነው። ተማሪው/ዋ በህይወት ዘመኑ/ኗ በመደበኛው ትምህርት ወይም ከመደበኛው ትምህርት ዉጪ ያገኘውን/ችውን ዕውቀትና ክህሎት እንዲያሳይ/እንድታሳይ ይረዳል።

ዉጤት ላይ ያተኮረ ሙከራ፡ አንድ ተማሪ ካለው/ካላት ጠቅላላ ዕውቀት ይልቅ አንድ የትም/ት ርዕስ በክፍል ዉስጥ ተምሮ ምን ያህል ዕውቀት እንዳገኘ/ች ይለካል።

ከሌላው የሙከራ ዓይነት በበለጠ ት/ቤቶች ዉጤት ላይ ባተኮረ ሙከራ ይጠቀማሉ። አብዛኛው በ1ኛ ወይም በ2ኛ ደረጃ ት/ቤት ወይም በኮሌጅ የሚያስተምሩ መ/ራን የተማሪውን የት/ት ክትትል ለማወቅ ዉጤት ላይ ያተኮረ ሙከራዎችን ይሰጣሉ።

2.1.2 የአጠቃላይ ተከታታይ ምዘና (Summative Continuous Assessment)

የአጠቃላይ ተከታታይ ምዘና በአጠቃላይ በኮርስ/በትምህርት ዓይነት ወይም በፕሮጀክት መጨረሻ ላይ ይከናወናል። በትምህርት ሂደት ውስጥ የማጠቃለያ ምዘና ምንጭት ለምዘና በኮርስ/በትምህርት ዓይነት የተማሪዎችን ደረጃ ለመመደብ ያገለግላል። የማጠቃለያ ምዘና ምንጭት ጋሚ ናቸው። የማጠቃለያ ምዘና ምንጭት የተማሪዎችን የትምህርት ስሜት ለማጠቃለያ ለጽዕኑ ዳይሬክቶሬት ለመደብተረድተው ትእዛዝ ያሰጠውን ይደረጋል። ይህ ዓይነት ምዘና በተለምዶ ደረጃ የሚሰጠው (ለምሳሌ፡- ማለፊያ/ውድቀት፣ 0-100) እና የመከራ ምንጭት/ቴስቶችን፣ የፈተናዎችን ወይም የፕሮጀክቶችን መልክ ሊወስድ ይችላል። የማጠቃለያ ምዘና ምንጭት በዙውን ጊዜ አንድ ተማሪ ትምህርቱን ማለፉን ወይም መደቁን ለመወሰን ይጠቅማል። የማጠቃለያ ምዘና ምንጭት ለተማሪው መመዘኛ ጋር በማነፃፀር በመማሪያ ክፍል መጨረሻ ላይ የተማሪ ትምህርት መገምገም ነው። የማጠቃለያ ምዘና ምንጭት በዙውን ጊዜ ክፍያ ሊኖሩ ይችላሉ። ይህ ማለት ከፍተኛ ነጥብ እሴት አላቸው ማለት ነው። የማጠቃለያ ምዘና ምንጭት ለምሳሌ፡- የአጋማሽ ፈተና፣ የማጠቃለያ ፈተና እና የመጨረሻ ፕሮጀክት ናቸው።

2.2. የሂደት ተከታታይ ምዘና ግብይት መርሆች (principles of formative continuous Assessment)

- የድርጊት ግምገማተ ግብራዊ መርሆዎች።
- መርህ 1 - ግምገማው በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ የተዋሃደ ነው።
- መርህ 2 - የግምገማ ስረጃ ትምህርትን ወደ ፊት ለማራመድ ይጠቅማል።
- መርህ 3- ግምገማ የተማሪ ስንመቆጣጠርን ይደግፋል።

3. የትምህርት ዕቅድ ምንነት እና አዘገጃጀት

3. 1 የትምህርት ዕቅድ ምንድነው?

የትምህርት ዕቅድ በአጠቃላይ ለተማሪዎች እና ለኅብረተሰቡ ፍላጎቶች እና ግቦች ምላሽ በመስጠት ትምህርትን የበለጠው ጤታማ እና ቀልጣፋ ለማድረግ የሚሰጠው ትምህርት ልማት ሂደት ምክንያታዊ እና ስልታዊ ትንታኔን መተግበር ነው።

የትምህርት ዕቅድ በጣም አስፈላጊነውም ክንያቱም የትምህርት ትኩረት ለሌሎች ምርጫዎች ሲሆን፣ የትምህርት ዕቅድ ጉልህ ጉዳዮችን፣ ገደቦችን፣ እምቅ ግላማዎችን እና የትምህርት ሁኔታዎችን ግምት ውስጥ ያስገባል።

3.2 የትምህርት ዕቅድ

የትምህርት ዕቅድ ተማሪዎች የሚማሩትን ማቀድን፣ በቻላይ ሆነን እንዴት እንደሚማሩ በትያካትታል። የማስተማሪያ ዕቅዶች የአካዳሚክ ዘዴዎችን፣ የእርዳታ ወይም የቴክኖሎጂ ፍላጎቶችን መጨመር፣ የተጣጣሙ ድጋፎችን፣ የተወሰኑ የማስተማሪያ ስልቶችን፣ እና የይዘት ማስተካከያዎችን ወይም ማሻሻያዎችን ግምት ውስጥ ሊያካትቱ ይችላሉ።

የትምህርት አሰጣጥ ዕቅድ መምህራን ለክፍል ውስጥ ግቦችን፣ ግላማዎችን፣ የማስተማሪያ እና የግምገማ ዘዴዎችን እንዲገነባ ይረዳል። በክፍል ውስጥ የማስተማር ሂደቱን ለማዳበር፣ ለመገምገም እና ለማስተዳደር የሚረዳ ስልታዊ ዕቅድ ነው። ሁለት ዓይነት የማስተማሪያ ዕቅዶች አሉ። እነዚህም የረጅም ጊዜ ትምህርት ዕቅዶች ማለትም ግመታዊ እና ወርሃዊ ዕቅዶች እና የአጭር ጊዜ ትምህርት ዕቅዶች ማለትም ሳምንታዊ እና ዕለታዊ ዕቅዶች ናቸው።

3.3 የትምህርት ዕቅድ ዓይነቶች

3.3.1 ግመታዊ የትምህርት ዕቅድ

ግመታዊ የትምህርት ዕቅድ በአንድ የተወሰነ የጊዜ ገደብ (አብዛኛውን ጊዜ በአንድ ዓመት) ውስጥ ለተወሰኑ ፕሮግራም ወይም ፕሮግራሞች የተወሰኑ ግቦችን እና ግላማዎችን የሚያመለክት የአሠራር ዕቅድ ነው።

ብዙውን ጊዜ የትኞቹ ሥራዎች እንደሚከናወኑ፣ መቼ እና በማን እንደሚከናወኑ የሚገልጽ ዝርዝር ዕቅድን ያካትታል። የግመት ትምህርት ዕቅድ ተማሪዎቹ ግላማዎችን እና ዝርዝር መግለጫዎችን የተገነዘቡ በትንመጠን ለማወቅ ስልታዊ አሰራር ነው።

ዕቅድ ሲዘጋጅ ግምት ውስጥ የሚገቡ ነገሮች፡-

- በርዕስ ጉዳዩ የሚማሩ ባቸው ክፍሎች
- በተለያዩ ክፍሎች አማካይነት የሚፈጸሙ ግላማዎች
- የማስተማር ጊዜ /ለማስተማር የተመደበ ጊዜ/
- ለፈተና የሚያስፈልግ ጊዜ

ዓመታዊ የትምህርት ዕቅድዝግጅት ሂደት

1. የቅድመዝግጅት ሥራን እና ከዓመቱ የተማሩትን ይገምግሙ።
2. የዓመቱ ትምህርት ምን እንደሚመስል የጋራ ራዕይ ይወስኑ።
3. ዓመታዊ እና ሩብ ዓመታዊ የማስተማር መርሃግብሮችን ይፍጠሩ።

3.3.2 የአሃድ/የምዕራፍ ዕቅድ

የአሃድ/ የምዕራፍ ዕቅዶች ብዙውን ጊዜ በትምህርታዊ ዘርፎች ወይም በርዕሰ ጉዳዩ አካባቢዎች ላይ ዕንሰ-ሀሳቦችን እና የመማሪያ ግቦችን ያካተቱ እና በተወሰነ ጊዜ ውስጥ የሚማሩትና በአንድነት የሚጣመር ነው። የአንድ አሃድ/ምዕራፍ ዕቅድ ለሁለት ወይም ለሶስት ሳምንታት (ወይም ከዚያ በላይ) የሚቆይ ሲሆን እርስ በርስ ለተገናኘ ትምህርት በርካታ መስፈርቶችን፣ ክህሎቶችን እና የሚፈለጉ ወጤቶችን ያካትታል።

የአሃድ/	የምዕራፍ	ዕቅዶች
መላውን ሥርዓተ-ትምህርት በበርካታ ክፍሎች ከከፈለ በኋላ መምህሩ የአሃዶችን ብዛት እና ያለውን ጊዜ ያወዳድራል ከዚያም እያንዳንዱን ክፍል በበርካታ ትምህርቶች ይከፋፍላል። በተቻለ መጠን እያንዳንዱ ትምህርት በራሱ የተሟላ መሆን አለበት።		

3.3. 4 ዕለታዊ የትምህርት እቅድ

ዕለታዊ

የትምህርት ዕቅድ ተማሪዎች መማር ለሚፈልጉት፣ እንዴት እንደሚማሩ እና ትምህርት እንዴት እንደሚለካ የአስተማሪ ዕለታዊ መመሪያ ነው። ዕለታዊ የትምህርት ዕቅዶች መምህራን እያንዳንዱን ክፍል ጊዜ ለመከተል ዝርዝር በማቅረብ በክፍል ውስጥ የበለጠ ወጤታማ እንዲሆኑ ይረዳቸዋል።

ዕለታዊ	የትምህርት
ዕቅድ ትክክለኛው የድርጊት መርሃግብር ሲሆን ወጤታማ የማስተማር ቁልፍ ነው። መምህር በክፍል ውስጥ ርዕሰ ጉዳዩን እና የትምህርት ማስተላለፊያውን ሁኔታ አስቀድሞ ማወቅ አለበት።	

እንዲሁም ይነቱ ቅድመ-

ዕውቀት ለመምህሩ ርዕሱን እንዴት ማስተዋወቅ እንደሚቻል፣ የተለያዩ ቁልፍ ዕንሰ-ሀሳቦችን እንዴት ማዳበር እንደሚቻል፣ በተለያዩ ዕንሰ-ሀሳቦች መካከል የዕለት-ተዕለት ኑሮን ለማዛመድ እና ትምህርቱን ለመደምደም ሀሳብ ይሰጣል። የተማሪዎችን አፈፃፀም ለመገምገም እና የራሱን አፈፃፀም ለመገምገም መምህሩ የትምህርቱን ሳላማዎች ማወቅ አለበት።

3.4 ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድና ሙና

የመምህሩ ስም: _____	ቀን: _____
የት/ቤቱ ስም: _____	የክፍለ ጊዜ ርዝማኔ _____
የት/ትዓይነት: <u>አካባቢ ሳይንስ</u>	የተሰጠ ሰዓት <u>40 ደቂቃ</u>
ንዑስ ርዕስ: <u>አራቱ አቅጣጫዎች</u>	ክፍልና ሴክሽን: <u>1ኛ</u>
	ምዕራፍ: <u>ምዕራፍ አንድ</u>
	የት/ቱ ርዕስ: <u>አራቱ አቅጣጫዎች</u>

የዕለቱ ት/ት አስፈላጊነት/Rationale of the topic: ተማሪዎች አራቱን አቅጣጫዎች በመጠቀም አካባቢያቸውን በጥልቀት ለይተው እንዲያውቁና እንዲገነዘቡ ይረዳቸዋል።

የተማሪዎች ቅድሚያ ዕውቀት/ Pre-requisite knowledge of the students/፥ ተማሪዎች በአካባቢያቸው ከሚያዩትና ከሚጠቀሙት ነገሮች በመነሳት እና ከዚህ ቀድሞ በነበረው ክ/ጊዜ ከተማሩት ትምህርት መሠረት ስለአራቱ አቅጣጫዎች ግንዘቤ ይኖራቸዋል።

የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃት: ተማሪዎች ይህንን ትምህርት ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ:-

- አራቱን አቅጣጫዎች ይዘረዝራሉ።
- አራቱን አቅጣጫዎችን በመጠቀም የአካባቢያቸውን አንፃራዊ መገኛ ይለያሉ።
- አራቱን አቅጣጫዎች በመጠቀም አካባቢያቸውን ይናገራሉ።

የተግባር ደረጃዎች	ጊዜ	የት/ቱ ይዘት	የመምህሩ ተግባር	የተማሪው ተግባር	ምዘናና ክትትል
የትምህርቱ መግቢያ	5 ደቂቃ	አራቱ አቅጣጫዎች	<p>የባለፈውን ት/ምት መክለስ</p> <p>የዕለቱን የትምህርት ርዕስ ማስተዋወቅ</p> <p>ቡድን ማደራጀት</p> <p>የማነቃቂያ ጥያቄዎችን መስጠት</p> <p>በቡድን የሚወያዩትን ጥያቄ መስጠት</p>	<p>የትምህርት ቁሳቁሶችን በማደራጀት በቡድን ይደራጃሉ፤</p> <p>ተሳትፎ ያደርጋሉ</p>	የተማሪዎችን ተሳትፎ በመከታተል እንደ ተሳትፏቸው ሁኔታ መገምገም

የትምህርቱ አቀራረብ	25 ደቂቃ	አራቱ አቅጣጫዎች	ተማሪዎች የተሰጣቸውን የቡድን ተግባር ማከናወናቸውን በመካከላቸው በመገኘት መከታተል፤ እገዛ ለሚያስፈልጋቸው አስፈላጊውን እገዛ ማድረግ፤ የተማሪዎች የቡድን ወይይት ገለጻ ላይ ግብረ መልስ መስጠት፤ ተጨማሪ ቁልፍ ጉዳዮችን ማስረዳት	በቡድን ውስጥ ማድረግ የሚጠበቅባቸውን ተግባር ይከወናሉ፤ ማስታወሻ በመያዝ ከሚሰጠው ግብረ መልስ አስፈላጊውን ነጥብ ይይዛሉ፤	ተሳትፏቸውን በመከታተል መገምገምና፤ ተያያዥ ጥያቄዎችን መስጠት
--------------	-----------	---------------	--	--	---

ማጠናከሪያ ማጠቃለያ	10 ደቂቃ	አራቱ አቅጣጫዎች	የዕለቱን የትምህርት ይዘት በመከለስ ማጠቃለል፤ ተጨማሪ መገምገሚያ ጥያቄዎችን መስጠት	በክለሳው ንቁ ተሳትፎ ማድረግ፤ ጥያቄዎችን መመለስ፤	በተጠየቁት ጥያቄዎች ላይ የተማሪዎችን ሁኔታ መገምገም የተገኘውን ለውጥ መያዝ
<p>የመርጃ መሳሪያዎች (include the materials that you will use in your lesson):</p> <ul style="list-style-type: none"> • የተለያዩ አቅጣጫ ጠቋሚ ሥዕሎችን ማሳየት • ቀስት መጠቀም 					
<p>ለተማሪዎች የሚደረግ ድጋፍ Learner support (for slow-learner, fast-learner, students with disability, etc.): ተጨማሪ ማጣቀሻ መጽሐፍትን መጠቀም፤ አስፈላጊ ሲሆን የተለየ ክ/ጊዜ በመመደብ እገዛ ማድረግ፤ እርስ በርሳቸው እንዲረዳዱ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤ ለይቶ መምከር፤ ከቤተሰብ ጋር መወያየት፡፡</p>					
<p>Comments and signature of department head</p>					

ምዕራፍ አንድ፡ የአካባቢያችን መገኛ

የተመደበ ክፍለ-ጊዜ-35

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች፡-

ተማሪዎች ይህንን ምዕራፍ ካጠናቀቁ በኋላ፡-

- የቦታውን ፅንሰ-ሀሳብ ያብራራሉ፡፡
- የግራ፣ የቀኝ፣ የፊት እና የኋላ አቅጣጫዎችን ይለያሉ፡፡
- ከሌሎች ቦታዎች አንፃር አካባቢ መገኛ እንዴት እንደሚወሰን ይወያያሉ፡፡
- የግራ፣ የቀኝ፣ የፊት እና የኋላ አቅጣጫዎችን በመጠቀም በዙሪያዎቹ ወያሉትን ነገሮች ይለያሉ፡፡
- በትምህርት ቤት ቅጥር ግቢው ስጥ የአንዱን ነገር ታላቅ ለሌላው አንፃር ይገልጻሉ፡፡
- የትምህርት ቤታቸውን፣ የቤታቸውን እና የጎረቤታቸውን መገኛ ያመለክታሉ፡፡
- ቀለል ያለ የአካባቢ ካርታ ይስሉና የትምህርት ቤታቸውን እንዲሁ ይመገባሉ፡፡

ተማሪዎች በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የአካባቢ መገኛ በሚለው ዋና ርዕስ አቅጣጫን በመናገር፡

አራቱን አቅጣጫዎች በማሳየት፡ የቤት፡

የትምህርት ቤት እና የቀበሌ መገኛ እንዲሁም የጎረቤት መገኛና አቅጣጫ በማሳየት ይማራሉ፡፡

በምዕራፉ የተካተቱ ይዘቶች፡-

1. የአካባቢያችን መገኛ
 - 1.1 የአካባቢያችን መገኛ
 - 1.2 አራቱ አቅጣጫዎች
 - 1.3 የቤት፣ የትምህርት ቤት እና የቀበሌ መገኛ
 - 1.4 የጎረቤቶቻችን መገኛና አቅጣጫ

1.1 የአካባቢያችን መገኛ
የተመደበ ክፍለ ጊዜ -10

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- ቤታቸው የሚገኝበትን አቅጣጫ ይናገራሉ፡፡

- የአካባቢያቸውን አቅጣጫ ይጠቁማሉ።

የንዑስ-ርዕሱ ይዘቶች

1.1.1. አቅጣጫን መናገር

1.1.2. የአቅጣጫ ጥቅም

1.1.1 አቅጣጫን መናገር

የተመደበው ክፍለ ጊዜ5

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

- ♥ አቅጣጫ የእናንተ መኖሪያ አካባቢ ለመለየት ይጠቅማል።
- ♥ የአቅጣጫ አስፈላጊነት እናንተ የምትኖሩበትን ቦታ ለንደኞቻችሁ ለማሳወቅ ይረዳል።
- ♥ አቅጣጫ የትምህርት ቤታችሁን መገኛ ቦታ ለማወቅ ይጠቅማል።

አቅጣጫ ማለት፡- የአንድን ነገር መገኛ ቦታን የሚገልፅ ማሳያ ወይም ጠቋሚ ነው።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ✿ አቅጣጫ ጠቋሚ
- ✿ ኮምፓስ
- ✿ የትምህርት ቤት ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕሱ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ውይይት
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ በንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ማመቻቸት

- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል ጥያቄ መጠየቅ

1. አቅጣጫ ምንድን ነው?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 1.1.1 ላይ የተቀመጠውን የማስተዋል ጥያቄ በመጠየቅ ተማሪዎች ስለቀረበው ንዑስ ርዕስ እንዲያብራሩ ያድርጉ

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልኩ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

1.1.2 የአቅጣጫ ጥቅም

የተመደበው ክፍለ ጊዜ5

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

- ♥ አቅጣጫ የእናንተን መኖሪያ አካባቢ ለመለየት ይጠቅማል።
- ♥ አቅጣጫ እናንተ የምትኖሩበትን ቦታ ለንደኞቻችሁ ለማሳወቅ ይረዳል።
- ♥ አቅጣጫ የትምህርት ቤታችሁን መገኛ ቦታ ለማወቅ ይጠቅማል።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ✦ አቅጣጫ ጠቋሚ
- ✦ ኮምፓስ
- ✦ የትምህርት ቤት ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕሱ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ውይይት
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- በንዑስ ርዕስ ለትምህርቱ አሰፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ክፍሉን በቡድን ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. አቅጣጫ ለምን ይጠቅማል?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 1.1.2 ላይ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን **ስዕል1.13** በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

የአቅጣጫ ጥቅም

የምዘና ስልቶች

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 1.1.1 መልስ

እንደየ ተማሪዎቹ መኖሪያ ቤት አቀማመጥና መገኛ ቦታ ይወሰናል።

መልሶች

የተግባር 1.1.2 መልስ

የአቅጣጫ አስፈላጊነት የምትኖሩበትን ቦታ ለንደኞቻችሁ ለማሳወቅ ይረዳል።

አቅጣጫ የትምህርት ቤታችሁን መገኛ ቦታ ለማወቅ ይጠቅማል።

የመልመጃ 1.1 መልሶች

የትዕዛዝ አንድ መልሶች

ሀ. 4	ለ. 1	ሐ. 3
------	------	------

የትዕዛዝ ሁለት መልሶች

1. ሐ
2. ሀ

1.2 አራቱ አቅጣጫዎች

የተመደበ ክፍለ-ጊዜ- 10

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- አራቱን አቅጣጫዎች ይዘረዝራሉ።
- አራቱን አቅጣጫዎች በመጠቀም የአካባቢያቸውን አንጻራዊ መገኛ ይለያሉ።

- አራቱን አቅጣጫዎች በመጠቀም የአካባቢያቸውን መገኛ ይናገራሉ።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

1.2.1 የአራቱ አቅጣጫዎች ዝርዝር

1.2.2 ኮምፓስ በመጠቀም አቅጣጫን መለየት

1.2.1 የአራቱአቅጣጫዎችዝርዝር

የተመደበ ክ/ዜ 6

የትምህርቱ ጭብጥ/ ዝርዝር መግለጫ

ተማሪዎች ከአቋቋማቸው አኳያ ከፊት ለፊታቸው ያለው አቅጣጫ የፀሐይ መውጫ /ምስራቅ/ መባሉን በጀርባቸው በኩል ያለውን ደግሞ የፀሐይ መግቢያ /ምዕራብ/ መባሉን እንዲሁም የግራ እጃቸው አቅጣጫ ሰሜን ሲሆን፣ የቀኝ እጃቸው አቅጣጫ ደግሞ ደቡብ መሆኑን ተማሪዎች በዝርዝር እንዲናገሩ ያድርጉ። በተጨማሪ ከላይ የተገለጸውን ፅንሰ ሀሳብ ተማሪዎችን ከክፍል ውጪ በማውጣት እያንዳንዱ ተማሪ በተግባር አራቱን አቅጣጫዎች በማሳየት እንዲለማመዱ ያድርጓቸው።

በመሆኑም አራቱ አቅጣጫ የሚባሉት፡

- ♥ ምስራቅ
- ♥ ሰሜን
- ♥ ምዕራብ
- ♥ ደቡብ ናቸው

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ✦ አቅጣጫ ጠቋሚ
- ✦ ኮምፓስ
- ✦ የትምህርት ቤት ስዕል
- ✦ በአካባቢው የሚገኙ ሌሎች ተቋማት ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ውይይት
- ሰርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲስለጡ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- በንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አሰፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ማዘጋጀት
- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል ጥያቄ መጠየቅ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 1.2.1 ላይ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን **ስዕል1.2ን** በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቅቃል።

በዚህ ተግባር ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልኩ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

1. የፀሐይ መውጫ አቅጣጫን አሳዩ።
2. የፀሐይ መግቢያ አቅጣጫን አሳዩ።
3. አራቱን አቅጣጫዎች ዘርዝሩ።

የምዘና ስልቶች

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት

- የቤት ሥራ መስጠት

1.2.2 ኮምፓስቦመጠቀም አቅጣጫን መለየት

የተመደበክ/ኬ4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ኮምፓስ አቅጣጫን ለማመልከት የሚያገለግል መሳሪያ ነው።

ኮምፓስ በአካባቢ ከሚገኙ ነገሮች ሊሰራ የሚችል መሳሪያ ነው።

ለንፁህ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- አቅጣጫ ጠቋሚ
- ኮምፓስ
- የትምህርት ቤት ስዕል
- በአካባቢው የሚገኙ ሌሎች ተቋማት ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ በንፁህ ርዕሱ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የማስተዋል ጥያቄ
- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ውይይት
- ስርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲሁ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- በንፁህ ርዕስ ለትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ማዘጋጀት
- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን መከፋፈል

የመግር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. ኮምፓስ ለምን ይጠቅማል?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 1.2.2 የኮምፓስን ጥቅም እና አሰራሩን በማብራራት ተማሪዎች በጥንድ ሆነው በተማሪው መዕረፍ ላይ የተመለከተውን **ስዕል1.3** በማየት እንዲወያዩና የኮምፓስ አገልግሎት ምን እንደሆነ እንዲያስረዱ እንዲሁም የኮምፓስ አሰራር ቅደም ተከተል እና የሚያስፈልጉ ቁሳቁሶችን እንዲያቀርቡና በተግባር እንዲሰሩ ያድርጉ።

- ♥ የአራቱ አቅጣጫዎች ዝርዝር
- ♥ ኮምፓስ በመጠቀም አቅጣጫን መለየት

የምዘና ስልቶች

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 1.2.1 መልስ

1. እንደ ተማሪዎች ይወሰናል
2. እንደ ተማሪዎች ይወሰናል
3. ምስራቅ፣ ምዕራብ፣ ሰሜንና ደቡብ

የተግባር 1.2.2 መልስ

1. ኮምፓስ አቅጣጫን ለማመልከት የሚያገለግል መሳሪያ ነው።
2. ኮምፓስ አቅጣጫን ለማሳየት ይጠቅማል

መልመጃ 1.2 መልሶች

የትዕዛዝ አንድ መልሶች

1. እውነት
2. ሀሰት

የትዕዛዝ ሁለት መልሶች

- 1. ሐ
- 2. ለ

1.3 የቤት፣የትምህርትቤትእናየቀበሌመገኛ የተመደበ ክ/ጊዜ 9

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- የቤታቸውን መገኛ ይናገራሉ።
- የትምህርት ቤታቸውን መገኛ ይናገራሉ።
- የቀበሌያቸውን መገኛ ይለያሉ።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

1.3.1 የቤታችን መገኛ

1.3.2 የትምህርት ቤታችን መገኛ

1.3.3 የቀበሌያችን መገኛ

1.3.1 የቤታችን መገኛ

የተመደበ ክፍለ-ጊዜ 3

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የመኖሪያ ቤት መገኛ ለማወቅ አራቱን አቅጣጫዎች መለየት አስፈላጊ ነው።

የመኖሪያ ቤት፡- አንድ ቤተሰብ አንድ ላይ አብሮ የሚኖርበት መጠለያ ቦታ ነው።

የቤታችን መገኛ፡- ቤታችን ከሌላ ቦታ አንፃር ያረፈበት ወይም የሰፈረበት ቦታ ማለት ነው።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- አቅጣጫ ጠቋሚ
- የቤት ስዕል
- የአካባቢ ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ የንዑስ ርዕስ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የማስተዋል ጥያቄ
- ጥያቄና መልስ
- የጥንድ ውይይት
- ሰርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲሁ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- በንዑስ ርዕስ ለትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. የመኖሪያ ቤታችሁን አቅጣጫ ለማወቅ ምን ትጠቀማላችሁ
2. ቤታችሁ የሚገኝበትን አቅጣጫ ተናገሩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 1.3.1 የማስተዋል ጥያቄዎችን በመጠየቅ ተማሪዎች ስለመኖሪያ ቤታቸው አቅጣጫ እንዲያውቁና ስለመኖሪያ ቤታቸው መገኛ አቅጣጫ ለንደኞቻቸው እንዲናገሩ ሁኔታዎችን ያመቻቹ። በተጨማሪም የተለያዩ ጥያቄዎችን በመጠየቅ ተማሪዎች ስለራሳቸው መገኛ አቅጣጫዎችን በመጠቀም እንዲገልጹ ሁኔታዎችን ያመቻቹ።

የምዘና ስልቶች

- በቡድን ገለፃ ጊዜ ግምገማ ማድረግ
- የክፍል ስራ መስጠት
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የቤት ስራ መስጠት

1.3.2 የትምህርትቤታችን መገኛ

የተመደበ ክ/ጊዜ 3

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

በተማሪ መዕሐፍ በስዕል 1.5 እንደተመለከተው በትምህርት ቤት ውስጥ የሚገኙ ነገሮች

- ሰንደቅ ዓላማ
- አትክልቶች
- ዛፎች
- የቆሻሻ መጣያ ጉድጓድ
- መማሪያ ክፍሎችና ቢሮዎች
- ተማሪዎች መምህራን እና የመሳሰሉት መሆናቸውን ይግለጹላቸው።

በተጨማሪም ከላይ የሚዘረዘሩ ነገሮች እንደ ትምህርት ቤቱ ተጨባጭ ሁኔታ የሚገለፅ ይሆናል።

ለንፁህ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- አቅጣጫጠቋሚ
- የት/ቤት ስዕል
- የአካባቢ ስዕል

በአማራጭነት የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- ጥያቄና መልስ
- የጥንድ ወይይት
- ሰርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲስሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- በንፁህ ርዕስ ለትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ማዘጋጀት

- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

የእለቱን ትምህርት ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. በትምህርት ቤታችሁ ዉስጥ ምን ይገኛል?
2. የትምህርት ቤታችሁን አቅጣጫ የንድፍ ካርታ በመሳል አሳዩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በቡድን ሆነው የትምህርት ቤታቸውን ግቢ እንዲጎበኙ ካደረጉ በኋላ በትምህርት ቤት ውስጥ የሚገኙትን ነገሮች እንዲናገሩ እድል ይስጧቸው እንዲሁም ትምህርት ቤታቸውንና በውስጡ የሚገኙትን ነገሮች በስዕል እንዲያሳዩ ያድርጓቸው። በተጨማሪም የትምህርት ቤታቸውን አቅጣጫ በንድፍ ካርታ እንዲያሳዩ እድል በመስጠት ያበረታቷቸው።

የምዘና ስልቶች:

- በቡድን ገለፃ ጊዜ ግምገማ ማድረግ
- የክፍል ስራ መስጠት
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የቤት ስራ መስጠት

1.3.3 የቀበሌያችን መገኛ

የተመደበ ክ/ጊዜ 3

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ቀበሌ ማለት የመንግስት አደረጃጀት የመጨረሻው እርከን ሲሆን የዚህ ተቋም አንፃራዊ መገኛ እና ትርጉም ተማሪዎች እንደ አከባቢው ተጨባጭ ሁኔታ ማስረዳትና አቅጣጫዎችን ማሳየት ከመምህሩ የሚጠበቅ ይሆናል።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- አቅጣጫ ጠቋሚ

- የቀበሌ ስዕል
- የአካባቢ ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- ጥያቄና መልስ
- የጥንድ ውይይት
- ስርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲስሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- በንዑስ ርዕስ ለትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ማዘጋጀት
- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ ለመፈተሽ የሚያስችሉ ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. ቀበሌ ሲባል ሰምታችሁ ታውቃላችሁ? የቀበሌያችሁ ስም ማን ይባላል?
2. የቀበሌያችሁን አቅጣጫ የንድፍ ካርታ በመሳል አሳዩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በተግባር 1.3.3 ላይ እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን በማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ-መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁለፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቀቃል፡፡

የምዘና ስልቶች፡

- በቡድን ገለፃ ጊዜ ግምገማ ማድረግ

- የክፍል ስራ መስጠት
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የቤት ስራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 1.3.1 መልሶች

እንደየተማሪዎቹ መልስ ይወሰናል ማለት ምንም ተማሪው የመኖሪያ ቤት መገኛ ላይ የተመረከዘለሆነ

የተግባር 1.3.2 መልሶች

1. በትምህርት ቤት ውስጥ የሚገኙ ነገሮች
 - ሰንደቅ ዓላማ
 - አትክልቶች
 - ዛፎች
 - የቆሻሻ መጣያ ጉድጓድ
 - መማሪያ ክፍሎችና ቢሮዎች
2. እንደየተማሪዎቹ ስዕል ይወሰናል

የተግባር 1.3.3 መልሶች

1. ቀበሌ ማለት ሰዎች ለአንድ ጉዳይ ተሰብስበው የሚወያዩበት ቦታ ነው።
2. እንደየተማሪዎቹ ስዕል ይወሰናል

መልምጃ 1.3 መልሶች

ትዕዛዝ 1

1. እውነት
2. እውነት

ትዕዛዝ 2

1. መ
2. ለ

1.4 የጎረቤቶቻችን መገኛና አቅጣጫ

የተመደበ ክ/ጊ.ዜ 6

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- የጎረቤታቸውን መገኛ ያመለክታሉ
- የጎረቤታቸውን መገኛ አቅጣጫ ይናገራሉ።
- የጎረቤታቸውን መገኛ ቀለል ያለ ስዕል በመሳል ያሳያሉ።

የትምህርቱ ጭብጥ/ዝርዝር መግለጫ

በዚህ ንዑስ ርዕስ ውስጥ ተማሪዎች የመኖሪያ ቤታቸውንና በዙሪያቸው የሚገኙትን ነገሮች

በመጠቀም የጎረቤቶቻቸውን መገኛና አቅጣጫ እንዲገልፁና እንዲያስረዱ ይጠበቃል። ስለሆነም መምህሩ እንደአካባቢያቸው ተጨባጭ ሁኔታ ከላይ የተገለፀውን ጽንሰ-ሀሳብ ያስረዷቸው።

ጎረቤት: ማለት በአንድ አካባቢ ተቀራርበው የሚኖሩ ሰዎች ሲሆን ጎረቤታዎች በደስታም ሆነ በሀዘን ጊዜ ይረዳዳሉ።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- አቅጣጫ ጠቋሚ
- የጎረቤታዎች ቤት ስዕል
- የአካባቢ ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ-ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ውይይት
- የመስክ ጉብኝት
- ስርቶ ማሳየት /ስዕል ንድፍ በመሳልና እንዲስለፍ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- በንዑስ ርዕስ ለትምህርቱ አሰፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ማዘጋጀት
- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ ለመፈተሽ የሚያስችሉ ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. የየጎረቤታችሁን መገኛ የንድፍ ካርታ በመሳል አሳዩ
2. አንድ ተማሪ መርጣችሁ የመረጣችሁትን ተማሪ ጎረቤት መገኛ አቅጣጫ አሳዩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በቡድን ሆነው የአንዱን ተማሪ ቤት መርጠው የጎረቤቱን መገኛና አቅጣጫን የሚያሳይ እንዲሰሉ በማድረግ ሥራቸውን ይከታተሉ

የምዘና ስልቶች:

- በቡድን ገለፃ ጊዜ ግምገማ ማድረግ
- የክፍል ስራ መስጠት
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የቤት ስራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 1.4.1 መልስ

1. እንደየተማሪዎች ስዕል ይወሰናል
2. እንደየተማሪዎች ስዕል ይወሰናል

መልምጃ 1.4 መልሶች

ትዕዛዝ 1

1. መ
2. መ

ትዕዛዝ 2

1. ጎረቤት፡-ማለት በአንድ አካባቢ ተቀራርበው የሚኖሩ ሰዎችማለት ነው።

የምዕራፍ አንድ የክለሳ መልመጃ መልሶች

ሀ/ የ“እውነት” ወይም “ሀሰት” መልስ

1. እውነት 2. እውነት 3. እውነት

ለ/ የአዛምድ መልሶች

1. ለ 2. ሐ 3. ሀ

ሐ/ የምርጫ መልሶች

1. ለ 4. ለ
2. ሀ 5. ሐ
3. ሐ

ምዕራፍ ሁለት

ሳይንስን ማስተዋወቅ

የተመደበ ክፍለ-ጊዜ- 54

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች

ተማሪዎች የዚህን ምዕራፍ ይዘቶች ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ:-

- ❖ ዋና ዋና ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን ስም ይዘረዝራሉ።
- ❖ ዋና ዋና ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን ስም ይናገራሉ።
- ❖ አምስቱን የስሜት ህዋሳት ይዘረዝራሉ።
- ❖ አምስቱን የስሜት ህዋሳት ጥቅሞችን ያብራራሉ።
- ❖ የግል ንጽህና አጠባበቅን ይመለከታሉ።
- ❖ የግል ንጽህና አጠባበቅን ይለማመዳሉ።
- ❖ የስሜት ህዋሳትን ትስስር ይለያሉ።
- ❖ ጨለማ የብርሃን ያለመኖር መሆኑን ይገነዘባሉ/ያረጋግጣሉ።

መግቢያ

ተማሪዎች በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሰውነት ክፍሎች ትርጉም፣ ውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ዝርዝር፣ ለውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ጥንቃቄ ማድረግ፣ የግል ንጽህና አጠባበቅን መለማመድ፣ የአምስቱ የስሜት ህዋሳት ትስስር ለሌሎች ጤና ኃላፊነት መውሰድ፣ እንዲሁም በአካባቢ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶች እና ስለ ብርሃን ምንነት ይማራሉ።

በምዕራፉ የተካተቱ ይዘቶች

- 2.1 የሰውነት ክፍሎች
- 2.2 የግል ንጽህና አጠባበቅን መለማመድ
- 2.3 አምስቱ የስሜት ህዋሳት ትስስር
- 2.4 ለሌሎች ጤና ሀላፊነት መውሰድ
- 2.5 በአካባቢ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶች
- 2.6 ብርሃን ምንድነው?

2.1 የሰውነት ክፍሎች

የተመደበ ክፍለ- ጊዜ- 17

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህንን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ:-

- ዋና ዋና ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን ስም ይናገራሉ።
- ዋና ዋና ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን ያሳያሉ።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

2.1.1 የሰውነት ክፍሎች ትርጉም

2.1.2 ውጫዊ የሰውነት ክፍሎች

2.1.3 የውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ጥንቃቄ

2.1.1 የሰውነት ክፍሎች ትርጉም

የተመደበ ክፍለ ጊዜ -6

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የሰውነት ክፍሎች የሚባሉት ራስ ወይም ጭንቅላት፣ ሆድ፣ እጅና እግር የመሳሰሉት በአንድ ላይ በመሆን ሰው የተሟላ የሰውነት ክፍል እንዲኖረው የሚያደርጉ ናቸው። እነዚህ የሰውነት ክፍሎች የተለያዩ አገልግሎት ይሰጣሉ።

ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- ✓ የሰውነት ክፍሎችን የሚያሳይ ወይም ሊገልፅ የምችል ስዕል/ሞዴል

የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ወይይት
- የመስክ ጉብኝት
- ሰርቶ ማሳየት /ስዕል ንድፍ በመሳልና እንዲሰሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ በንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለአይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር

- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በምዕራፉ የመጀመሪያ ክ/ጊዜ ካለፈው ምዕራፍ ይዘት ጋር ትስስር እንዲኖረው ማድረግ አስፈላጊ ነው። ይህን ለማድረግ ተማሪዎችን ባለፉት ክ/ጊዜ ያትየው ተማሪዎች ሁት ስለምንጉዳይ ነበር ብሎ መጠየቅ ያስፈልጋል። ከዚያም ወደ ዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ በመግባት ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የሰውነት ክፍሎች ማለት ምን ማለት ነው?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.1.1 ላይ በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን **ስዕል 2.13** በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በዕለቱ ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

2.1.2 ውጫዊ የሰውነት ክፍሎች

የተመደበ ክፍለ ጊዜ -5

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

የሰው ውጫዊ የአካል ክፍሎች፡- ፀጉር፣ ዓይን፣ ጆር፣ አፍንጫ፣ ግንባር፣ አንገት፣ ትከሻ፣ ደረት፣ የእጅ እና እግር የመሳሰሉት ናቸው።

ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

✓ ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን የሚያሳይ ስዕል/ሞዴል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕሱ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የጥንድ ወይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ውይይት
- የመስክ ጉብኝት
- ሰርቶ ማሳየት /ስዕል ንድፍ በመሳልና እንዲሁ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ በንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. ውጫዊ የሰውነት ክፍሎች የትኞቹ ናቸው?

2. ተማሪዎች! ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን አሳዩ።

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.1.2 በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን ስዕል 2.2 ን በማየት እንዲያይ የጾታ ስብጥር ያለው በቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁለፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቀቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በዕለቱ ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

2.1.3 የውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ጥንቃቄ

የተመደበ ክፍለ ጊዜ -6

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

ተማሪዎች ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን በዝርዝር ለይተው ካወቁ በኋላ ለውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው። ስለዚህ በተማሪው መማሪያ መፅሐፍ በስዕል 2.3 ላይ እንደተመለከተው ውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ጥንቃቄ ካልተደረገ ለተለያዩ አደጋዎች ይጋለጣሉ። ስለዚህ የተለያዩ ስለታም ነገሮችን በምንጠቀምበት ጊዜ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን።

በተጨማሪም ውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ጥንቃቄ ካልተደረገ ለተለያዩ በሽታዎች ይጋለጣሉ።

ለምሳሌ፡- ልጆች ልብስ በትክክል ካልለበሱ ለብርድ በሽታ ሊጋለጡ ይችላሉ።

ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- ✓ ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን የሚያሳይ ወይም ሊገልፅ የምችል ስዕል/ሞዴል

የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ውይይት
- የመስክ ጉብኝት
- ሰርቶ ማሳየት /ስዕል ንድፍ በመሳልና እንዲሰሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ በንፁህ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን እንዴት ከአደጋ መጠበቅ ይቻላል? አደጋዎችስ ምንድናቸው?

የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.1.3 በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን [ስዕል2.3ን](#) በማየት እንዲወያዩ የጸታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ

በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁለፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በዕለቱ ርዕሰ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

የተግባር መልሶች

የተግባር 2.1.1 መልስ

መልስ: የሰውነት ክፍሎች የሚባሉት ራስ ወይም ጭንቅላት፣ ሆድ፣ እጅና እግር የመሳሰሉት በአንድ ላይ በመሆን ሰው የተሟላ የሰውነት ክፍል እንዲኖረው የሚያደርጉ ናቸው።

የተግባር 2.1.2 መልስ

- መልስ: 1. የሰው-ውጫዊ የአካል ክፍሎች፡- ፀጉር፣ዓይን፣ጅሮ፣አፍንጫ፣ግንባር፣ አንገት፣ትከሻ፣ደረት፣የእጅ እናእግር የመሳሰሉት ናቸው።
2. መምህሩ ተማሪዎች እየተነሱ-ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን እንዲያሳዩ ያደርጉ

የተግባር 2.1.3 መልስ

መልስ: የተለያዩ ስለታም ነገሮችን በአግባቡ መጠቀም፣ ልጆች ፊታቸውንና ገላቸውን በትክክል መታጠብ እና የመሳሰሉት ናቸው።

መልመጃ 2.1 መልሶች

ትዕዛዝ 1/ የ“እውነት” ወይም “ሀሰት” ጥያቄዎች መልስ

1. እውነት
2. እውነት

ትዕዛዝ 2/ የምርጫ ጥያቄዎች መልስ

1. ለ
2. ሀ

2.2 የግልንጽህና አጠባበቅን መለማመድ

የተመደበ ክ/ጊዜ- 8

የንፁህ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህንን ንፁህ ርዕስ ከተማሩ በኋላ:-

- ❖ የግል ንጽህና አጠባበቅን ከስዕሎች ተመልክተው ያስተውላሉ።
- ❖ የግል ንጽህና አጠባበቅን ይለማመዳሉ።

የንፁህ ርዕስ ይዘቶች

2.2.1 የግል ንፁህና አጠባበቅን መለማመድ

2.2.1 የግልንፁህና አጠባበቅን መለማመድ

የተመደበ ክፍለ-ጊዜ- 8

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

ጠዋት ጠዋት ከመኝታችን እንደተነሳን እጃችንንና ፊታችንን በሳሙናና በንፁህ ውሃ መታጠብ አለብን።

ምግብ ከመመገባችን በፊት ዘወትር በሳሙናና በንፁህ ውሃ መታጠብ ተገቢ ነው።

ምግብ ከተመገብን በኋላ አፋችንን በንፁህ ውሃ መጉመጥመጥ አለብን።

በጥርሶቻችን መካከል የቀረውን ምግብ በባህላዊ ወይም በዘመናዊ መፋቂያ ማስወገድ ያስፈልጋል።

በተጨማሪ ዘወትር ጠዋት ጠዋት የጥርሳችንን ንፁህና መጠበቅ አለብን።

በአፍንጫ ቀዳዳ አቧራ ገብቶ በሽታ ሊያስከትል ይችላል። ስለዚህ አፍንጫችንን በንፁህ መሀረብ ወይም ጨርቅ ማፅዳት ያስፈልጋል።

እግርን በየቀኑ መታጠብና ንፁህናውን መጠበቅ አስፈላጊ ነው። እግራችንን በየቀኑ ካልታጠብን መጥፎ ሽታ ያስከትላል። በተጨማሪ የእግራችንን ጤንነት ለመጠበቅ ጫማ ማድረግ ያስፈልጋል።

ንፁህ ርዕሱን ለማስተማር የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- የግል ንፁህና አጠባበቅ ሁኔታን የሚያሳይ ስዕል

የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት

- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የግል ንፅሕና መጠበቅ ለምን ያስፈልጋል?
- የሰውነት ክፍሎቻችሁን ንፅሕና ለመጠበቅ ምን ትጠቀማላችሁ?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.2.1 ላይ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን **ጥያቄ** በማየት የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን በማዋቀር እንዲወያዩ በማድረግ እና በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ያድረጉ። በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቅቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

- ➔ የግል ንፅህና አጠባበቅ
- ➔ የግል ንፅህና አጠባበቅን መለማመድ

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

የተግባር መልሶች

የተግባር 2.2.1 መልስ

መልስ: 1. ከተለያዩ ተላላፊ በሽታዎችና አደጋዎች እራሳችንን ለመጠበቅ
2. ወገን ሰሙና

መልመጃ 2.2 መልሶች

ትዕዛዝ 1/ የ“እውነት” ወይም “ሀሰት” ጥያቄዎች መልስ

1. እውነት 2. እውነት

ትዕዛዝ 2/ የምርጫ ጥያቄዎች መልስ

1. ሐ 2. መ

2.3 አምስቱን የስሜት ህዋሳትና ተግባራቸው

የተመደበ ክፍለ- ጊዜ- 10

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህንን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ:-

- አምስቱን የስሜት ህዋሳት ይዘረዝራሉ።
- የስሜት ህዋሳትን ትስስር ይለያሉ።
- አምስቱን የስሜት ህዋሳት በተግባር ያሳያሉ።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

- 2.3.1 አምስቱን የስሜት ህዋሳት ምንነት
- 2.3.2 የአምስቱን የስሜት ህዋሳት ተግባራት

2.3.1 አምስቱን የስሜት ህዋሳት ምንነት

የተመደበ ክፍለ- ጊዜ- 4

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

አምስቱ የስሜት ህዋሳት የሚባሉት፡-

➤ **ዓይን፣ ጆሮ፣ አፍንጫ፣ ምላስ እና እጅ ናቸው፡፡**

ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

-አምስቱን የስሜት ህዋሳትን የሚያሳይ ሞዴል ወይም ስዕል

የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ወይይት
- የመስክ ጉብኝት
- ስርቶ ማሳየት /ስዕል ንድፍ በመሳልና እንዲሰሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- አምስቱ የስሜት ህዋሳት እነማን ናቸው?
- የአምስቱን የስሜት ህዋሳት ተግባራቸውን አብራሩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.3.1 በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን ስዕል2.10ን በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፤ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፤ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፤ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፤ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁለፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

➔ አምስቱ ስሜት ህዋሳት ዝርዝር

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

2.3.2 የአምስቱን የስሜት ህዋሳት ተግባራት የተመደበ ክፍለ- ጊዜ- 6

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

1. ምላስ

ምላስ ለመቅመስ ይጠቅማል። በመቅመስ የተለያዩ ጣዕም ያላቸውን ምግቦች መለየት እንችላለን። ለምሳሌ፡- ሙዝ ጣፋጭ ነዉ፤ ግራዋ መራራ ነዉ፤ ሎሚ ኮምጣጣ ነዉ።

ሁሉንም ፈሳሽ ወይም ጠጣር ነገር መቅመስ ተገቢ አይደለም።

2. አይን

አይን በአካባቢያችን የሚገኙ ነገሮችን ለማየት ይጠቅማል።
አይናችንን ተጠቅመን አካባቢያችንን ለማየት የብርሃን ምንጭ ያስፈልገናል።

3. ጆሮ

ጆሮ ድምፅን ለመስማት የምንጠቀምበት የስሜት ሕዋስ ነው።
በተጨማሪ የምንሰማው ድምፅ ከየትኛው አቅጣጫ እንደመጣና የምን ድምፅ እንደሆነ ለመለየት ይረዳናል።
ለምሳሌ፡- ው...ው...ው... የውሻ ድምፅ
 በአ..በአ.. የበግ ድምፅ

4. አፍንጫ

አፍንጫ ለማሸተት ይጠቅማል። በማሸተት የተለያዩ ሽታ ያላቸውን ነገሮች መለየት ይቻላል።
የተለያዩ ነገሮች የተለያዩ ሽታ አላቸው። ስለዚህ ሁሉንም ሽታ ያላቸውን ነገሮች ማሸተት ለጤና ጠንቅ ነው።

5. እጅ

እጅ የተለያዩ ነገሮችን ለመዳሰስ ይጠቅማል።
በእጅ በመዳሰስ ለስላሳና ሻካራ ነገሮችን መለየት ይቻላል።
ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች -አምስቱን የስሜት ሕዋሳትን የሚያሳይ ሞዴል ወይም ስዕል የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ወይይት
- የመስክ ጉብኝት
- ሰርቶ ማሳየት /ስዕል ንድፍ በመሳልና እንዲሰለ፡ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የአምስቱን የስሜት ህዋሳት ተግባራቸውን አብራሩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.3.2 በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን [ስዕል2.10ን](#) በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁለፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

- ➔ የአምስቱ ስሜት ህዋሳት ተግባር ዘርዘር

የምዘና ስልቶችና ዘርዘር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ

- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

የተግባር መልሶች

የተግባር 2.3.1 መልስ

መልስ: 1. አምስቱ የስሜት ህዋሳት የሚባሉት፡-

- ዓይን፣ ጆሮ፣ አፍንጫ፣ ምላስ እና እጅ ናቸው።

የተግባር 2.3.2 መልስ

1. መልስ: ምላስ ለመቅመስ ይጠቅማል።
2. አይን በአካባቢያችን የሚገኙ ነገሮችን ለማየት ይጠቅማል።
3. ጆሮ ድምፅን ለመስማት የምንጠቀምበት የስሜት ሕዋስ ነው።
4. አፍንጫ ለማሸተት ይጠቅማል።
5. እጅ የተለያዩ ነገሮችን ለመዳሰስ ይጠቅማል።

መልመጃ 2.3 መልሶች

ትዕዛዝ 1/ የ“እውነት” ወይም “ሀሰት” ጥያቄዎች መልስ

1. ሐሰት
2. እውነት

ትዕዛዝ 2/ የምርጫ ጥያቄዎች መልስ

2. መ
2. ሀ

2.4 ለሌሎች ጤናኃላፊነት መወሰድ

የተመደበ ክፍለ- ጊዜ- 6

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህንን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- አምስቱን የስሜት ህዋሳት ይዘረዝራሉ።
- የስሜት ህዋሳትን ትስስር ይለያሉ።
- አምስቱን የስሜት ህዋሳት በተግባር ያሳያሉ።

2.4.1 ለሌሎች ጤናኃላፊነት መወሰድ

የተመደበ ክ/ጊዜ-

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

ለሌሎች ጤና ኃላፊነት ለመወሰድ፡-

✓ ግል ንፅህና መጠበቅ

✓ ስለታም ነገሮችን በጋራ

✓ ቆሻሻዎችን በየቦታው ያለመጣል

ያለመጠቀም የመሳሰሉት ናቸው።

✓ አካባቢ ማፅዳት

ንዑስ ርዕሱን ለማስተማር የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

ለሌሎች ሀላፊነትን ስለመወሰድ ሁኔታን የሚያሳይ ስዕል/ፖስትር

የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- የሚና ጨዋታ
- የጥንድ ወይይት
- ስርቶ ማሳየት /የንድፍ ስዕል በመሳልና እንዲስሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- ለሌሎች ጤና ኃላፊነት መወሰድ እንዴት ይቻላል?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.4 ላይ በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን ስዕል2.17ን በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተልና ድጋፍ ማድረግ። በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

- ለሌሎች ጤና ኃላፊነት መወሰድ እንዴት ይቻላል?

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- ◆ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- ◆ የክፍል ስራ መስጠት
- ◆ ሰርቶ ማሳየት
- ◆ የቤት ስራ መስጠት

የተግባር መልሶች

የተግባር 2.4 መልስ

- መልስ: 1. ለሌሎች ጤና ኃላፊነት መወሰድ የሚቻለው:
- ✓ የግል ንፅህና በመጠበቅ
 - ✓ አካባቢን በማፅዳትና ቆሻሻዎችን በየቦታው ባለመጣል
 - ✓ ስለታማ ነገሮችን በጋራ ባለመጠቀምና የመሳሰሉት ናቸው።

መልመጃ 2.4 መልሶች

ትዕዛዝ 1/ የ“እውነት” ወይም “ሀሰት” ጥያቄዎች መልስ

- 1. እውነት
- 2. እውነት

ትዕዛዝ 2/ የምርጫ ጥያቄዎች መልስ

- 3. መ
- 2. መ

2.5 በአካባቢዉስተየሚገኙቁሳቁሶች የተመደበ ክፍለ-ጊዜ-8

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህንን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- በቤትና በትምህርት ቤት አካባቢ የሚገኙ ቁሳቁሶችን ትዘረዝራላችሁ።
- የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ በአካባቢ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶች ትለያላችሁ።
- በአካባቢ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶች ጥቅም ታብራራላችሁ።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

- 2.5.1 በአካባቢ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶች ምንነት
- 2.5.2 የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ በአካባቢ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶች
- 2.5.3 በአካባቢ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶች ጥቅም

2.5.1 በአካባቢ ውስጥ የሚገኙ ቁሳቁሶች ምንነት

የተመደበ ክፍለ -ጊዜ-3

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

የአካባቢ ቁሳቁሶች በአንድ የተወሰነ ቦታ ላይ በብዛት ወይም

በጥቂቱ ሊገኙ የሚችሉ ሁለቶች ናቸው። እንዲሁም አስፈላጊን ጥረትና ግልጽ ማረጋገጥ የሚያገለግሉ ቁሳቁሶች ተብለው ሊጠሩ ይችላሉ።

ሆኖም እነዚህ ቁሳቁሶች በአንድ አካባቢ ዎች በብዛት ሊኖሩ ይችላሉ ነገር ግን በሌላ ቦታ ላይ ገኙ ይችላሉ።

በአካባቢ ዎችን ውስጥ የተለያዩ ቁሳቁሶች ይገኛሉ።

እነዚህም፡- አበቦች፣ ድንጋይ፣ አፈር፣ ሳር፣ ዛፎች፣ ብረት የመሳሰሉት ናቸው።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- አፈር
- ድንጋይ
- ሳር
- አበባ

የማስተማሪያ ሥነ ዘዴዎች

- የጥንድ ወይይት
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- በአካባቢው ስጥያላ-ቁሳቁሶች ምንድናቸው?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.5.1 በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን **ስዕል 2.18ን** በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ያመቻቹ። ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቀቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ

- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

2.5.2 በአካባቢ ውስጥ የሚገኙ የተፈጥሮ ናዳዎች ስራ ሽቀሳቀሶች

የተመደበ ክፍለ -ጊዜ-3

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

የአካባቢ ቁሳቁሶች በአንድ የተወሰነ ቦታ ላይ በብዛት ወይም

በጥቂቱ ሊገኙ የሚችሉ ሁለቶች ናቸው። እንዲሁም አስፈላጊ ንጥረ ነገር ለማምረት የሚያገለግሉ ቁሳቁሶች ተብለው ሊጠሩ ይችላሉ።

ሆኖም እነዚህ ቁሳቁሶች በአንዳንድ አካባቢዎች በብዛት ሊኖሩ ይችላሉ ነገር ግን በሌላ ቦታ ላይ ገኙ ይችላሉ።

በአካባቢያችን ውስጥ የተለያዩ ቁሳቁሶች ይገኛሉ።

እነዚህም፡- አበቦች፣ ድንጋይ፣ አፈር፣ ሳር፣ ዛፎች፣ ብረት የመሳሰሉት ናቸው።

ለንፁህ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- አፈር
- ድንጋይ
- ሳር
- አበባ

የማስተማሪያ ሥነ ዘዴዎች

- የጥንድ ወይይት
- የቡድን ወይይት
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንፁህ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር

- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- በአካባቢ ውስጥ ያሉ የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ ቁሳቁሶች ምንድናቸው?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.5.2 በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን የተግባር ጥያቄ በማየት የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ እንዲወያዩ እና በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ያመቻቹ። ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቀቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕሰ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

2.5.3 በአካባቢ ውስጥ የሚገኙ ቁሳቁሶች ጥቅም

የተመደበ ክፍለ -ጊዜ-3

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

የአካባቢ ቁሳቁሶች በአንድ የተወሰነ ቦታ ላይ በብዛት ወይም

በጥቂቱ ሊገኙ የሚችሉ ሁለቶቻችን ናቸው። እንዲሁም አስፈላጊ ንጥረ ነገር ለማምረት የሚያገለግሉ ቁሳቁሶች ተብለው ሊጠሩ ይችላሉ።

ሆኖም እነዚህ ቁሳቁሶች በአንዳንድ አካባቢዎች በብዛት ሊኖሩ ይችላሉ ነገር ግን በሌላ ቦታ ላይ ገኙ ይችላሉ።

በአካባቢዎችን ወስጥ የተለያዩ ቁሳቁሶች ይገኛሉ።

እነዚህም፡- አበቦች፣ ድንጋይ፣ አፈር፣ ሳር፣ ዛፎች፣ ብረት የመሳሰሉት ናቸው።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- አፈር
- ድንጋይ
- ሳር
- አበባ

የማስተማሪያ ሥነ ዘዴዎች

- የጥንድ ወይይት
- የቡድን ወይይት
- ስርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- በአካባቢ ወደጠጥሮቹ ለመጠየቅ ለምን ይጠቅማሉ?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.5.3 በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን የተግባር ጥያቄ በማየት የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ እንዲያደርግ እና በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ያመቻቹ። ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቀቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

የተግባር መልሶች

የተግባር 2.5.1 መልስ

መልስ: አበቦች፣ ድንጋይ፣ አፈር፣ ሳር፣ ዛፎች፣ ብረት የመሳሰሉት ናቸው።

የተግባር 2.5.2 መልስ

መልስ: የተፈጥሮ ቁሳቁሶች እንጨት፣ ደንጋይ፣ ወሃ፣ ዛፍ፣ አፈር፣ ቅጠላ ቅጠል ወዘተ... ሰው ሰራሽ ቁሳቁሶች ወንበር፣ ጠረጴዛ፣ ፕላስቲክ፣ ወረቀት፣ ብርጭቆ እና ሞባይል ስልኮች የመሳሰሉት ናቸው።

የተግባር 2.5.3 መልስ

- የተፈጥሮ ቁሳቁሶች ጥቅም ለምሳሌ:-
 - ድንጋይ- ለቤት ግንባታ
 - አፈር- ዕፅዋቶችን ለማብቀል ወይም ለእርሻ ስራ
 - ወሃ- ለመጠጣት፣ ንፅህናን ለመጠበቅ እና ለተክሎች ዕድገት ይጠቅማል።
- ሰው ሰራሽ ቁሳቁሶች ጥቅም ለምሳሌ:-
 - ወንበር- ለመቀመጫ
 - ሞባይል ስልክ- መልዕክት ለማስተላለፍ
 - ብርጭቆ- ወሃ ለመጠጣት ይጠቅማል።

መልመጃ 2.5 መልሶች

ትዕዛዝ 1/ የ“እውነት” ወይም “ሀሰት” ጥያቄዎች መልስ

- 1. እውነት
- 2. እውነት

ትዕዛዝ 2/ የምርጫ ጥያቄዎች መልስ

- 1. ሀ
- 2. ለ

2.6-ብርሃንምንድነው?

የተመደበ ክፍለ-ጊዜ-5

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህንን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ:-

- ❖ የብርሃንን ጥቅም ይዘረዝራሉ፡፡
- ❖ ጨለማ የብርሃን ያለመኖር መሆኑን ይገነዘባሉ፡፡

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

- 2.6.1 የብርሃን ምንነትና ጥቅም
- 2.6.2 ብርሃንና ጨለማ

2.6.1 የብርሃንምንነትናጥቅም

የተመደበ ክፍለ -ጊዜ-3

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

ብርሃን ነገሮችን ለመለየት ወይም ለማየት ይጠቅማል፡፡
 ብርሃን ቀለማትን ለመለየት ወይም ለማየት ይጠቅማል፡፡
 የብርሃን ምንጮችን በማየት መለየት እንችላለን፡፡ በአካባቢያችን የተለያዩ የብርሃን ምንጮች ይገኛሉ፡፡
 ለምሳሌ፡- ፀሐይ፣ ጨረቃ፣ ሻማ፣ የሚበራ አምፕል፣ ባትሪ ወዘተ...

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ብርሀንን የሚያሳዩ ሞዴል ዕቃዎች ለምሳሌ፡-የሚበራ አምፕል፣ባትሪ፣ሻማ፣ እና የፀሀይ ብርሀን የሚያሳይ ስዕል

የማስተማሪያ ሥነ ዘዴዎች

- የጥንድ ዉይይት
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- ብርሃን ምንድነው? ለምንስ ይጠቅማል?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.6.1 በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን [ስዕል 2.21ን](#) በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ያመቻቹ። ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቀቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨምሩ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

- ➔ የብርሃን ምንነት
- ➔ የብርሃን ጥቅም

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

2.6.2 ብርሃንናጨለማ

የተመደበ ክ/ጊዜ- 2

የትምህርቱ ጭብጥ ወይም አጭር መግለጫ

በብርሃን ነገሮችን በማየት መለየት ይቻላል።

በጨለማ ምንም ነገር ማየት አይቻልም።

በአካባቢያችን ያሉት ቀለማት በብርሃን ብቻ ይታያሉ ወይም ይለያሉ።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ብርሃንና ጨለማን ልዩነት የሚያሳይ ስዕል

የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የጥንድ ወይይት
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መርጃ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- ◆ ተማሪዎች በትምህርቱ ርዕስ ላይ እንዴት ተጨማሪ ንባብ ማካሄድ እንዳለባቸው ሁኔታዎችን ያመቻቹ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- ◆ የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ መከፋፈል

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- ብርሃን ምንድነው? ለምንስ ይጠቅማል?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 2.6.2 ላይ በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን ስዕል 2.22ን በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

➔ ብርሃንና ጨለማ

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት
- ክፍል ዉስጥ ሰርቶ እንድያሳዩ ማድረግ

የተግባር መልሶች

የተግባር 2.6.1 መልስ

መልስ: ብርሃን በተፈጥሮና በሰው ሰራሽ መንገድ የሚገኝ ሲሆን ነገሮችን በማየት ከነቀለማቸውና ቅርፃቸው ለመለየት ይጠቅማል።

የተግባር 2.6.2 መልስ

መልስ: ብርሃን ነገሮችን ለመለየት ሲያገለግል ጨለማ ግን ምንም ነገር ለመለየት አይጠቅምም።

መልመጃ 2.6 መልሶች

ትዕዛዝ 1/ የ“እውነት” ወይም “ሀሰት” ጥያቄዎች መልስ

1. ሀሰት

2. እውነት

ትዕዛዝ 2/ የምርጫ ጥያቄዎች መልስ

- 2. ለ
- 2. ሀ

የምዕራፍ ሁለት የክለሳ መልመጃ መልሶች

ትዕዛዝ 1/ የ“እውነት” ወይም “ሀሰት” ጥያቄዎች መልስ

- 1. እውነት
- 2. እውነት
- 3.ሀሰት
- 4.ሀሰት

ትዕዛዝ 2/ የአዛምድ ጥያቄዎች መልስ

- 1. ለ
- 2. ሐ
- 3.ሠ
- 4.ሀ
- 5.መ

ትዕዛዝ 3/ የምርጫ ጥያቄዎች መልስ

- 1. ሐ
- 2. ሀ
- 3. ሐ

ምዕራፍ ሶስት
የተፈጥሮ አካባቢ

የተመደበ ክፍለ ጊዜ- 4

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች

ተማሪዎች የዚህን ምዕራፍ ይዘቶች ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ:-

- ሞቃትና ቀዝቃዛ የአየር ሁኔታዎችን ይለያሉ።
- ቀስተ-ደመና እና ጎርፍ ወቅታዊ የተፈጥሮ ክስተቶች መሆናቸውን ይለያሉ።
- ህይወት ያላቸው ነገሮችን ባህሪያት ይዘረዝራሉ።
- ህይወት ያላቸውና ህይወት የሌላቸው ነገሮችን ይለያሉ።
- ህይወት ያላቸውና ህይወት የሌላቸው ነገሮችን በተግባር ያሳያሉ።
- ለምግብ፣ ለመጓጓዣና ለቤት ውስጥ አጫዋች የሚያገለግሉ የቤት እንስሳትን በዝርዝር ይለያሉ።

- እንስሳትን በሚታዩ ባህሪያት ላይ በመመስረት ለምሳሌ፡- የቆዳ መሸፈኛ፣ እንዴት እንደሚንቀሳቀሱ እና በእግሮቻቸው ብዛት ይመድባሉ።
- የቤት ውስጥ ንፅህና መጠበቂያ እቃዎችን እንዴት መጠቀም እንደሚቻል በተግባር ያሳያሉ።
- የግል የመፀዳጃ ንፅህና አጠባበቅን በመተግበር ያሳያሉ።

መግቢያ

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተፈጥሮ አካባቢ በሚል ርዕስ የአካባቢ የአየር ሁኔታ፣ ህይወት ያላቸው ነገሮች ባህሪያት፣ የእንስሳት ምደባና በአካባቢያችን ያሉ እንስሳት፣ በአካባቢያችን ያሉ አስፈላጊ ዕፅዋት እንዲሁም ንፅህና እና ቆሻሻን ማስወገድናቸው።

በምዕራፉ የተካተቱ ይዘቶች

- 3.1 የአካባቢ አየር ሁኔታ
- 3.2 በአካባቢያችን የሚገኙ ህይወት ያላቸው ነገሮች
- 3.3 ንፅህናና የግል ንፅህና

3.1 የአካባቢያችን አየር ሁኔታ

የተመደበ ክፍለ ጊዜ - 13

የንፁህ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንፁህ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- የአካባቢ የአየር ሁኔታዎችን ታብራራላችሁ።
- ሞቃትና ቀዝቃዛ የአየር ሁኔታዎችን ተለያላችሁ።
- የአካባቢ አየር ሁኔታዎችን ትዘረዝራላችሁ።

የንፁህ ርዕሱ ይዘቶች

3.1.1 የአካባቢ አየር ሁኔታ

3.1.2 ሞቃትና ቀዝቃዜ

3.1.1 የአካባቢ አየር ሁኔታ

የተመደበ ክፍለ ጊዜ-7

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የአካባቢ የአየር ሁኔታ

የአየር ሁኔታ በአካባቢ አየር ውስጥ የአጭር ጊዜ ለውጦችን የሚያመለክት ነው።

የአየር ሁኔታ አማካይ የዕለት ተዕለት የአየር ሁኔታ ሲሆን የአካባቢን የአጭር ጊዜ ሁኔታዎችን ያንጸባርቃል።

የአካባቢ የአየር ሁኔታዎች የሚባሉት ወርጭ፣ ሙቀት፣ ቅዝቃዜና ዝናብ የመሳሰሉት ናቸው።

በእነዚህ ጊዜያት ወስጥ ቀንና ሌሊት ይፈራረቃሉ። ይኸውም አስራ ሁለት ሰዓት ቀን እና አስራ ሁለት ሰዓት ሌሊት ይሆናል።

ቀስተ-ደመና እና ጎርፍ ወቅታዊ የተፈጥሮ ክስተቶችሲሆኑ ከአየር ሁኔታ ጋር በተያያዘ በአጋጣሚ የሚፈጠሩ ናቸው።

ለንፁህ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ❖ የሙቀት መጠን ስርጭት የሚያሳይ ካርታ
- ❖ የዝናብ ስርጭት የሚያሳይ ካርታ
- ❖ የኢትዮጵያ የአየር ሁኔታ ካርታ

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- ጥያቄና መልስ
- የጥንድ ወይይት
- ስርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲሰሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ለንፁህ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ ለመፈተሽ የሚያስችሉ ጥያቄዎችን መጠየቅ

የአየር ሁኔታ ምንድነው?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በቡድን ሆነው በተግባር 3.1.1 ላይ የተመለከተውን በአየር ሁኔታምንነት ላይ እንዲወያዩና ወይይታቸውን በመከታተል የደረሱበትን የወይይት ሀሳብ ለክፍል ጓደኞቻቸው እንዲገልፁ ሁኔታዎችን ያመቻቹና ማጠቃለያ ግብረ-መልስ ይስጡ።

የምዘና ስልቶች:

- በቡድን ገለጻ ጊዜ ግምገማ ማድረግ
- የክፍል ስራ መስጠት
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የቤት ስራ መስጠት

3.1.2 ሞቃትናቅዝቃዜ

የተመደበ ክፍለ ጊዜ-6

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ሞቃታማ የአየር ሁኔታ ማለት ጊዜያዊና ያልተለመደ ከፍተኛ የሙቀት መጠን ነው።

በበጋ ሞቃታማ አየር ይከሰታል።

ቀዝቃዛ የአየር ሁኔታ ማለት ጊዜያዊና ያልተለመደ ከፍተኛ ቅዝቃዜ የሚታይበት የአየር ሁኔታ ነው።

በክረምት ቀዝቃዛ አየር ይከሰታል።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- የሙቀት መጠን ስርጭት የሚያሳይ ካርታ
- የዝናብ ስርጭት የሚያሳይ ካርታ

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- ጥያቄና መልስ
- መፅሐፍ ንባብ
- የጥንድ ውይይት
- ስርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲሁ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ተማሪዎችን ቤተሰቦቻቸው ስለአየር ንብረት እንዲያስነብሱ ማድረግ
- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ለንፁህ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ጥያቄዎችን ያዘጋጁ
- በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ የሚያስችሉ ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. የሞቃትና ቀዝቃዛ አየር ልዩነት ምንድነው?
2. መጠነ-ሙቀትና የዝናብ ስርጭትን የሚያሳይ የንድፍ ካርታ በመሳል የአየር ሙቀትና የዝናብ ስርጭት አሳዩ፡፡

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በቡድን ሆነው በተግባር 3.1.2 ስለመጠነ-ሙቀትና የዝናብ ስርጭትን የሚያሳይ የንድፍ ካርታ በመሳል የአየር ሙቀትና የዝናብ ስርጭትን በማየት እንዲወያዩና የአካባቢ

የአየር ሁኔታና የአየር አካላትን እንዲዘረዝሩና እንዲያብራሩ ሁኔታዎችን ያመቻቹ። የወይይታቸውን ሀሳብ በመስማት ማጠቃለያ ማበራሪያ ይስጡ በመቀጠል ለወጣቶችን በማየት ይመዘገቡ።

የምዘና ስልቶች:

- በቡድን ገለፃ ጊዜ ግምገማ ማድረግ
- የክፍል ስራ መስጠት
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የቤት ስራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 3.1.1 መልስ

1. የአየር ሁኔታ በአካባቢ አየር ውስጥ የአጭር ጊዜ ለውጦችን የሚያመለክት ነው።

የተግባር 3.1.2 መልስ

1. ሞቃታማ የአየር ሁኔታ ማለት ጊዜያዊና ያልተለመደ ከፍተኛ የሙቀት መጠን ነው።
ቀዝቃዛ የአየር ሁኔታ ማለት ጊዜያዊና ያልተለመደ ከፍተኛ ቅዝቃዜ የሚታይበት የአየር ሁኔታ ነው።
2. መልሱ እንደየተማሪዎች ሲሆን ስራቸውን በማየት የተሻለውን እንዲያዩ ይደረግ

መልመጃ 3.1 መልሶች

የትዕዛዝ አንድ መልሶች

1. እውነት
2. እውነት

የትዕዛዝ ሁለት መልሶች

1. ለ
2. ሀ

3.2 በአካባቢያችን የሚገኙ ህይወት ያላቸው ነገሮች

የተመደበ ክፍለ-ጊዜ 17

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- በአካባቢያችሁ የሚገኙ ህይወት ያላቸውን ይዘረዝራሉ።
- እንስሳትን በቆዳ ሽፋናቸው፣ በእንቅስቃሴያቸው እና በእግራቸው ብዛት ይመድባሉ።
- የቤት እንስሳትን ጥቅም ትናገራላችሁ።
- እንስሳት ወቅቶች ሲቀያየሩ ምን ዓይነት ፀባይ እንደሚያሳዩ ያብራራሉ።
- በአካባቢያችሁ ውስጥ ያሉ አስፈላጊ ዕዕዎችን ይለያሉ።
- በአካባቢያችሁ ውስጥ ያሉ አስፈላጊ ዕዕዎችን ጥቅም ያብራራሉ።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

- 3.2.1 ህይወት ያላቸው ነገሮች ባህሪያት
- 3.2.2 የእንስሳት ምድብ
- 3.2.3 የቤት እንስሳት ጥቅም
- 3.2.4 በአካባቢያችን ያሉ እንስሳት
- 3.2.5 በአካባቢያችን ያሉ ዕዕዎትና ጥቅሞቻቸው

3.2.1 ህይወት ያላቸው ነገሮች ባህሪያት

የተመደበ ክፍለ ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

በአካባቢያችን የሚገኙ ህይወት ያላቸው ነገሮች ይመገባሉ፣ ይተነፍሳሉ፣

ያድጋሉ፣ ይንቀሳቀሳሉ፣ ይዋለዳሉ እና ይፀዳዳሉ።

ሕይወት ያላቸው ነገሮች ተፈጥሯዊ ናቸው።

እነዚህም ዶሮ፣ በግ፣ ሰው፣ ፈረስ የመሳሰሉት ናቸው።

ሕይወት የሌላቸው ነገሮች አይንቀሳቀሱም፣ አይመገቡም፣ አይተነፍሱም፣ አይዋለዱም ወዘተ... ናቸው።

ሕይወት የሌላቸው ነገሮች የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ ሀብቶች ናቸው። እነዚህም ድንጋይ፣ አፈር፣ ባልዲ፣ ወንበር፣ ጠረጴዛ፣ መኪና፣ ውሃና የመሳሰሉት ናቸው።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ♣ ህይወት ያላቸው ነገሮች ምስል
- ♣ የእንስሳት ምስል
- ♣ ህይወት የሌላቸው ነገሮች ምስል
- ♣ የዕዕዎት ምስል
- ♣ የዕዕዎት ምስል በቀረፃ
- ♣ የእንስሳት ምስል በቀረፃ

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- መፅሐፍ ንባብ
- የጥንድ ወይይት
- ሰርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲሁ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ተማሪዎች ህይወት ያላቸው ነገሮችን በመለየት ዝርዝራቸውን ፅፈው እንዲመጡ ማድረግ
- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቹ ጥያቄዎችን ያዘጋጁ
- የማስተማሪያ ወይም መርጃ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ ማደራጀት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ የሚያስችሉ ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. በአካባቢያችን የሚገኙ ህይወት ያላቸውና ህይወት የሌላቸው ነገሮችን ልዩነት ስዕል በመሳል አሳዩ
2. በአካባቢያችን የሚገኙ ህይወት ያላቸው ነገሮች ምን አይነት ባህሪ ያሳያሉ?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በተግባር 3.2.1 ላይ እንዲወያዩ የጾታ የትምህርት አቀባበል ስብጥር ያለው ቡድን በማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ወይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ-መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቀቃል፡፡

የምዘና ስልቶች:

- በቡድን ገለጻ ጊዜ ግምገማ ማድረግ
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

3.2.2 የእንስሳት ምድብ

(የተመደበክፍለጊዜ4)

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

በአካባቢያችን የሚገኙ እንስሳት በሁለት ይመደባሉ:

1. የቤት እንስሳት
2. የዱር እንስሳት

የእንስሳት ምድብ በባህሪያቸው

እንስሳት በሚያሳዩት ባህሪያት የተለያዩ ምድብ ሊኖራቸው ይችላል።

- ለምሳሌ:-
- ሀ. በቆዳ መሸፈኛቸው
 - ለ. በእንቅስቃሴያቸው
 - ሐ. በእግር ብዛታቸው

እንስሳት በቆዳ መሸፈኛቸው በሶስት ይመደባሉ

- ✦ አጥቢ እንስሳት ቆዳቸው በፀጉር የተሸፈነ ነው።
- ✦ ወፎች ቆዳቸው በላባ የተሸፈነ ነው።
- ✦ ተሳቢ እንስሳት ቆዳቸው በቅርፊት የተሸፈነ ነው።

እንስሳት በእንቅስቃሴያቸው በሶስት ይመደባሉ

- ♥ በምድር ላይ በእግራቸው የሚንቀሳቀሱ
- ♥ በደረት የሚሳቡ
- ♥ በውሃ ውስጥ የሚንቀሳቀሱ

እንስሳት በእግር ብዛት እና በእንቅስቃሴያቸው በሁለት ይመደባሉ።

1. በአራት እግር የሚንቀሳቀሱ
2. በሁለት እግር የሚንቀሳቀሱ

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ✦ ህይወት ያላቸው ነገሮች ምስል
- ✦ ህይወት የሌላቸው ነገሮች ምስል
- ✦ የእንስሳት ምስል
- ✦ የዕዕዋት ምስል በቀረፃ
- ✦ የዕዕዋት ምስል
- ✦ የእንስሳት ምስል በቀረፃ

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- መፅሐፍ ንባብ
- የጥንድ ውይይት
- ሰርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲሰሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ተማሪዎች ህይወት ያላቸው ነገሮችን በመለየት ይዞ እንዲመጡ ማድረግ
- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ጥያቄዎችን ያዘጋጁ
- የማስተማሪያ ወይም መርጃ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ ማደራጀት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ የሚያስችሉ ጥያቄ መጠየቅ

1. እንስሳትን በባህሪያቸው እንዴት መመደብ ይቻላል?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በተግባር 3.2.2 ላይ እንዲወያዩ የጾታና የትምህርት አቀባበል ስብጥር ያለው ቡድን በማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ-መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ይጠናቀቃል።

የምዘና ስልቶች፡

- በቡድን ገለፃ ጊዜ ግምገማ ማድረግ
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

3.2.3 የቤት እንስሳት ጥቅም

የተመደበክፍለጊዜ3

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የቤት እንስሳት ጥቅሞች ከዚህ በታች የሚከተሉት ናቸው።

ለምግብነት የሚያገለግሉ የቤት እንስሳት፡

- ✦ በሬ፣ ላም፣ ዶሮ፣ በግ፣ ፍየል ወዘተ... ናቸው

ለመጓጓዣ የሚያገለግሉ የቤት እንስሳት፡

- ✦ ፈረስ፣ አህያ እና በቅሎ ናቸው።

ለቤት ውስጥ ጥበቃና አጫዋችነት የሚያገለግሉ የቤት እንስሳት ድመት እና ውሻ ናቸው።

ለንፁህ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ✦ የእንስሳት ምስል
- ✦ የእንስሳት ምስል በቀረፃ

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- የጥንድ ወይይት
- ሰርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲሁ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ተማሪዎች ከቤተሰቦቻቸው ጠይቀው የቤት እንስሳት ስም ዘርዝረው እንዲመጡ ያድርጉ
- ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቺ ጥያቄዎችን ያዘጋጁ
- የማስተማሪያ ወይም መርጃ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ ማደራጀት

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ የሚያስችሉ ጥያቄ መጠየቅ

1. የቤት እንስሳት ለምን ይጠቅማሉ?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በቡድን በመሆን በተግባር 3.2.3 እንደተመለከተው የቤት እንስሳት ጥቅም ላይ በተሰጡት ጥያቄዎች ላይ በመወያየት ለክፍል ጓደኞቻቸው ስለእንስሳት ጥቅም እንዲዘረዝሩና እንዲያብራሩ ያድርጉ። የተወያዩትን ሀሳብ ከገለፁ በኋላ ማጠናከሪያ ሀሳብ ይስጡና ለወጦችን በመገምገም ይመዝግቡ።

የምዘና ስልቶች:

- በቡድን ገለፃ ጊዜ ግምገማ ማድረግ
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

3.2.4 በአካባቢያችን ያሉ እንስሳት

የተመደበክፍለጊዜ2

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

በአካባቢያችን የተለያዩ እንስሳቶች ይገኛሉ።

እነዚህም የቤትና የዱር እንስሳት ተብለው በሁለት ይከፈላሉ።

የቤት እንስሳት የሚባሉት፡- በሬ፣ ላም፣ ፈረስ፣ በግ፣ ፍዬል እና የመሳሰሉት ናቸው።

የዱር እንስሳት የሚባሉት፡- አንበሳ፣ ኑብር፣ ጎሽ፣ ጅብ፣ ዝንጆሮ፣ ዝሆን፣ የሜዳ አህያ የመሳሰሉት ናቸው።

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ✦ ህይወት ያላቸው ነገሮች ምስል
- ✦ የእንስሳት ምስል
- ✦ የእንስሳት ምስል በቀረፃ

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- መፅሐፍ ንባብ
- የጥንድ ወይይት
- ሰርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲስሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ተማሪዎች ከቤተሰቦቻቸው ህይወት ያላቸው ነገሮችን ወቅታዊነት ጠይቀው እንዲመጡ ማድረግ
- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቹ ጥያቄዎችን ያዘጋጁ
- የማስተማሪያ ወይም መርጃ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ ማደራጀት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ የሚያስችሉ ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. በአካባቢያችን ያሉ እንስሳትን ዘርዝሩ።

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በተግባር 3.2.4 ስር በተቀመጡት ጥያቄዎች መሰረት እንስሳት በወቅቶች የባህሪያቸውን መቀያየር ከአካባቢያቸው የሚያወቁትን ወይም ከሰው የሰሙትን በማስታወስ ወይም በማስተዋል ለክፍል ጓደኞቻቸው እንዲናገሩ በማድረግ በሰጡት መልስ ላይ ማጠናከሪያ ሃሳብ ይስጡ።

የምዘና ስልቶች፡

- የማስተዋል ጥያቄዎች ሲመልሱ በማየት ግምገማ ማድረግ
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

3.25 በአካባቢያችን ያሉ አስፈላጊ ዕቃዎችና ጥቅሞቻቸው

የተመደበ ክፍለ ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

በአካባቢያችን የሚገኙ አስፈላጊ ዕቃዎች የምንላቸው፡-

በቆሎ፣ እንስሳት፣ ድንች፣ ጤና አዳም፣ ዳማክሱ፣ ባህር ዛፍ፣ ዋንዛ የመሳሰሉት ናቸው።

በአጠቃላይ በአካባቢያችን የሚገኙ ዕቃዎች ጥቅም

- ለምግብነት
- ለመጠለያነት
- ለልብስ መስሪያነት
- ለመድሀኒትነት ወዘተ...

ለንዑስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ✦ እውነተኛ ዕቃዎች
- ✦ የዕቃዎች ምስል

በአማራጭነት የቀረቡ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ወይይት
- መፅሐፍ ንባብ
- የጥንድ ወይይት
- ዕዕዋት በተግባር ማምጣት
- ስርቶ ማሳየት / ስዕል በመሳልና እንዲሰሉ በማድረግ/

ቅድመ ዝግጅት

- ተማሪዎች ከቤተሰቦቻቸው የዕዕዋት ስሞችና ጥቅማቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ማድረግ
- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ለንፁህ ርዕስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ወይይት የሚያመቹ ጥያቄዎችን ያዘጋጁ
- የማስተማሪያ ወይም መርጃ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ ማደራጀት
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ ትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ግንዛቤ እንዲጨብጡ የሚያስችሉ ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. በአካባቢያችሁ የሚገኙ አስፈላጊ ዕዕዋት ስማቸውን ዘርዝሩ።
2. በአካባቢያችሁ የሚገኙ አስፈላጊ ዕዕዋት

ጥቅም አብራሩ።

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተማሪዎች በተግባር 3.2.5 ስር በተቀመጡት ጥያቄዎች መሰረት እንስሳት በወቅቶች የባህሪያቸውን መቀያየር ከአካባቢያቸው የሚያወቁትን ወይም ከሰው የሰሙትን በማስታወስ ወይም በማስተዋል ለክፍል ጓደኞቻቸው እንዲናገሩ በማድረግ በሰሙት መልስ ላይ ማጠናከሪያ ሃሳብ ይስጡ።

የምዘና ስልቶች:

- የቡድን ስራቸውን በማየት ግምገማ ማድረግ
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት

- የቤት ስራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 3.2.1 መልስ

1. ተማሪዎች በቡድን ሆነው የሳሉትን እንደየአሳሳቸው ማየት

የተግባር 3.2.2 መልስ

1. እንስሳት በሚያሳዩት ባህሪያት የተለያዩ ምድብ ሊኖራቸው ይችላል።
 - ሀ. በቆዳ መሸፈኛቸው
 - ለ. በእንቅስቃሴያቸው
 - ሐ. በእግር ብዛታቸው

የተግባር 3.2.3 መልስ

1. የቤት እንስሳት ጥቅሞች የሚከተሉት ናቸው።
 - ለምግብነት
 - ለመጓጓዣነት
 - ለጥበቃና ለቤት ወስጥ አጫዋችነት

የተግባር 3.2.4 መልስ

1. የቤት እንስሳት የሚባሉት፡- በሬ፣ ላም፣ ፈረስ፣ በግ፣ ፍዴል እና የመሳሰሉት ናቸው።
 የዱር እንስሳት የሚባሉት፡- አንበሳ፣ ኑብር፣ ጎሽ፣ ጅብ፣ ዝንጆሮ፣ ዝሆን፣ የሜዳ አህያ የመሳሰሉት ናቸው።

የተግባር 3.2.5 መልስ

1. መምህሩ/ሯ የተማሪዎችን አጠቃላይ መልስ በመስማት ትክክለኛ መልስ ሰብስቦ ለራሳቸው መልሶ ይንገሩ
2. በአካባቢያችን የሚገኙ ዕዕዋት ጥቅም
 - ለምግብነት
 - ለመጠለያነት
 - ለልብስ መስሪያነት
 - ለመድሀኒትነት ወዘተ...

መልመጃ 3.2 መልሶች

የትዕዛዝ አንድ መልሶች

1. ሀሰት
2. ሀሰት
3. እውነት
4. ሀሰት

የትዕዛዝ ሁለት መልሶች

1. ሀ 2. መ 3.ለ 4. መ

የትዕዛዝ ሶስት መልሶች

1. ህይወት ያላቸው ነገሮች በሁለት ይመደባሉ። እነዚህም ሀ. እንስሳት ለ. ዕዕዋት
2. እንስሳት ወቅቶች ሲቀያየሩ ፀባያቸው ይቀያየራል። ለምሳሌ፡- በብርድ ወቅት ፍየሎች የመንቀሳቀስ ፍላጎታቸው ይቀንሳል። በሙቀት ወቅት ደግሞ በጎች መንቀሳቀስ አይፈልጉም።
3. በአካባቢያችን የሚገኙ ዕዕዋት ጥቅም
 - ለምግብነት
 - ለመጠለያነት
 - ለልብስ መስሪያነት
 - ለመድሀኒትነት ወዘተ...
4. የእንስሳት ጥቅም

- ሀ. ለምግብነት ያገለግላሉ።።
- ለ. ለመጓጓዣ ያገለግላሉ።።
- ሐ. ለቤት ውስጥ ጥበቃና አጫዋችነት ያገለግላሉ።።

3.3 ንፅህናናየግልንፅህና

የተመደበክ/ጊዜ 14

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- የቤት ውስጥ ንፅህና መጠበቂያ እቃዎችን በመጠቀም የግል ንጽህና አጠባበቅን በተግባር ታሳያላችሁ።።
- የቆሻሻ አወጋገድን ታብራራላሁ።።
- ሀገር በቀል የንፅህና መጠበቂያዎችን ትዘረዝራላችሁ።።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

- 3.3.1 ንፅህና አጠባበቅ
- 3.3.2 የቆሻሻ ማስወገድ
- 3.3.3 ሀገር በቀል የንፅህና መጠበቂያ አጠቃቀም

3.3.1 ንፅህናት አጠባበቅ

የተመደበክ/ጊዜ6

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የንፅህናት አጠባበቅ የሚባሉት:

- ♥ የግል ንፅህናት መጠበቅ
- ♥ የቤት ንፅህናት መጠበቅ
- ♥ የቤት ዉስጥ ዕቃዎች ንፅህናት መጠበቅ
- ♥ የአካባቢ ንፅህናት መጠበቅና
- ♥ የመፀዳጃ ቤት ንፅህናት መጠበቅ ናቸው።

ለንፅህናት ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ♣ የቤት ንፅህናት አጠባበቅ የሚያሳይ ስዕል
- ♣ አካባቢ ሲፀዳ የሚያሳይ ስዕል
- ♣ በአካባቢው የሚገኙ ሌሎች ተቋማት ሲፀዱ የሚያሳይ ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ በንፅህናት ርዕሱ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የአዕምሮ ማሳሰል
- የቡድን ውይይት
- የጥንድ ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ማዘጋጀት
- ለንፅህናት ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት በተጨማሪ ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- በዝርዝር የተጠቆሙትን የማስተማሪያ ወይም መርጃ መሳሪያዎች በክፍል ውስጥ እንዲገኙ ማመቻቸት

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

3. የቤት ዉስጥ ንፅህና መጠበቂያ ቁሳቁሶች ምንድናቸው? እንዴት መጠቀም ይቻላል?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

በተግባር 3.3.1 ላይ በተጠቀሱት ጥያቄዎች መሰረት ተማሪዎች የሚሰማቸውን መልስ እንዲመልሱና ሁሉም እንዲሳተፉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፡፡

ከላይ ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተማሪዎች የሚቀርቡ ምላሾችን መሰረት በማድረግ ተማሪዎች በሚከተሉት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ ያስፈልጋል።

የምዘና ስልቶች:

- የማስተዋል ጥያቄዎች ሲመልሱ በማየት ግምገማ ማድረግ
- ክፍል ውስጥ በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

3.3.2 የቆሻሻማስወገድ

የተመደበክ/ጊዜ4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ቆሻሻን ከአካባቢ ማስወገድ ለጤና ይጠቅማል።

ስለዚህ ቆሻሻዎችን ከአካባቢያችሁ በመሰብሰብ ማስወገድ አለባችሁ።

ከአካባቢ የተወገዱ ቆሻሻዎች በማቃጠልና የቆሻሻ ጉድጓድ ዉስጥ መጣል ያስፈልጋል።

ቆሻሻ አወጋገድ ስርዓት በየአካባቢዉ ይለያያል።

የከብቶች እብት፣ የበግና የፍየል በጠጥ እና የዶሮኩስ መሰብሰብ ከምፖስት ወይም ፍግበማዘጋጀት ለተለያዩ እፅዕኖች እንዲያድጉ በማዳበሪያነት መጠቀም ይቻላል።

ለንፁህ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- የቤት ንፅህና አጠባበቅ የሚያሳይ ስዕል
- አካባቢ ሲፀዳ የሚያሳይ ስዕል
- በአካባቢዉ የሚገኙ ሌሎች ተቋማት ሲፀዱ የሚያሳይ ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕሱ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የጥንድ ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው እንዲመጡ ማድረግ
- በንዑስ ርዕስ ትምህርቱ ለተቀመጡ ቁልፍ ቃላት ተማሪዎች ትርጉም እንዲያፈላገጡ ማድረግ
- የመማሪያ ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. ቆሻሻ ማስወገድ ማለት ምን ማለት ነው?

ለ. የትምህርት አቀራረብ

በተግባር 3.3.2 ላይ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን **ስዕል3.26ን** በማየት እንዲወያዩ የጾታና የትምህርት አቀባበል ስብጥር ያለው ቡድን በማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ በማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ያድርጉ። በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ በማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

የምዘና ስልቶች:

- የማስተዋል ጥያቄዎች ሲመልሱ በማየት ግምገማ ማድረግ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት

3.3.3 ሀገር በቀል የንፅህና መጠበቂያ አጠቃቀም

የተመደበክ/ጊ.ዜ.4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ሀገር በቀል የንፅህና መጠበቂያ የሚንላቸው ከአካባቢያችን በቀላሉ ልናገኝ የምንችላቸው የንፅህና መጠበቂያ ነገሮች ናቸው።

ለምሳሌ፡- እንደድ፣ እንሶስላ፣ ልምጭና አመድ የመሳሰሉት ናቸው።

እንደድ ልብስ ለማፅዳት ይጠቅማል።

ልምጭ ጥርስ ለማፅዳት ይጠቅማል።

ለንፁስ ርዕሱ የሚያስፈልጉ መርጃ መሳሪያዎች

- ✦ የንፅህና አጠባበቅ የሚያሳይ ስዕል
- ✦ ልምጭ
- ✦ በአካባቢው የሚገኙ ሀገር በቀል የንፅህና መጠበቂያ

በአማራጭነት የቀረቡ በንፁስ ርዕሱ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የጥንድ ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- ሰርቶ ማሳየት

ቅድመ ዝግጅት

- ዕለታዊ የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ለንፁስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ ተጨማሪ ነገሮችን ማንበብ
- በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው እንዲመጡ ማድረግ
- በንፁስ ርዕስ ትምህርቱ ለተቀመጡ ቁልፍ ቃላት ተማሪዎች ትርጉም እንዲያፈላገጡ ማድረግ
- የመማሪያ ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር
- የክፍሉን ተማሪዎች በቡድን/ በጥንድ ይከፋፍሉ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

ጥያቄዎችን መጠየቅ

1. ሀገር በቀል የንፅህና መጠበቂያዎችን ዘርዝሩ።

ለ. የትምህርት አቀራረብ

በተግባር 3.3.2 ላይ በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን ስዕል 3.27ን በማየት እንዲወያዩ የጾታና የትምህርት አቀባበል ስብጥር ያለው ቡድን በማዋቀር፣ በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ በማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎ በመከታተል ድጋፍ ያድርጉ። በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ በማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ክሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

የምዘና ስልቶች:

- የማስተዋል ጥያቄዎች ሲመልሱ በማየት ግምገማ ማድረግ
- የክፍል ስራ መስጠት
- የቤት ስራ መስጠት
- የቡድን ወይይት

መልሶች

የተግባር 3.3 መልሶች

ተግባር 3.3.1 የማስተዋል ጥያቄ

1. የቤት-ውስጥን ፅህናት መጠበቂያ እቃዎች ምን ድናቸው?
 መልስ እንደ የተማሪዎቹ መልስ ይወሰናል ማለት ምንም ዓይነት ወደ ወስጥ ያለውን ይዘረዝራሉ ለምሳሌ፡- መጥረጊያ፣ ማጠቢያ የመሳሰሉት
2. የቤት-ውስጥን ፅህናት መጠበቂያ እቃዎችን እንዴት መጠቀም ይቻላል?
 መልስ እንደ የተማሪዎቹ መልስ ይወሰናል ማለት ምንም እንዴት መጠቀም እንደሚችሉ ይወሰናል የየራሳቸውን ይዘረዝሩና መምህሩ ማጠቃለያ ይሰጣል።

የተግባር 3.3.2 መልሶች

1. ቆሻሻ ማስወገድ ማለት በቤት ውስጥም ሆነ በአካባቢ ያሉትን ቆሻሻዎች ሰብስቦ ማቃጠል ወይም የቆሻሻ ጉድጓድ ውስጥ መጨመር ማለት ነው።
2. ቆሻሻዎችን ከአካባቢ በመሰብሰብ ማስወገድ ይቻላል።

የተግባር 3.3.3 መልሶች

ሀገር በቀል የንፅህና መጠበቂያ የሚንላቸው እንደደገ፣ እንሰሰላ፣ ልምጭና አመድ የመሳሰሉት ናቸው።

1.

መልመጃ 3.3 መልሶች

ትዕዛዝ 1

- 1. እውነት
- 2. ሀሰት
- 3. እውነት

ትዕዛዝ 2

- 1. መ
- 2. መ
- 3. መ
- 4. ሀ

የምዕራፍ ሶስት የክለሳ መልመጃዎች

የትዕዛዝ አንድ መልሶች

- 1. ሀሰት
- 2. እውነት
- 3. ሀሰት
- 4. እውነት

የትዕዛዝ ሁለት መልሶች

- 1. ለ
- 2. ሠ
- 3. ሐ
- 4. ሀ
- 5. መ

የትዕዛዝ ሶስት መልሶች

- 1. መ
- 2. መ3. ለ
- 4. ሐ5. ለ
- 6. መ

**ምዕራፍ አራት
ማህበራዊ አካባቢ**

የተመደበ ክፍለ ጊዜ- 44

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች

ተማሪዎች የዚህን ምዕራፍ ይዘቶች ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ፡-

- የቤተሰቦቻቸውን አባላት ይዘረዝራሉ።
- የቤተሰብ ሚና ይወያያሉ/ያብራራሉ።
- የቤተሰቦቻቸውን መሠረታዊ ፍላጎቶች ይገልጻሉ።
- የትምህርት ቤታቸውን ግቢ ይለያሉ።
- የአቻግንኙነታቸውንና በትምህርት ቤት ውስጥ ለያዘና ያዘቸው የሚችሏቸውን ተግባራት ያዳብራሉ።
- የቤተሰቦቻቸውን አባላት መብትና ሀላፊነት ይወያያሉ።
- የትምህርት ቤታቸውንና አካባቢያቸውን በሚጠቀሙበት ጊዜ ደህንነቱ በተጠበቀ መልኩ መሆኑን የሚሳይ ፖስተር ይስላሉ።

መግቢያ

ተማሪዎች በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የማህበራዊ አካባቢ ማለትም የቤተሰብ አባላት ዝርዝር፣ የቤተሰብ መሠረታዊ ፍላጎቶች፣ የቤተሰብ መብትና ሀላፊነት፣ አካባቢና የትምህርት ቤት ግቢ እንዲሁም በጋራ መጫዎትና በጋራ መስራት የትምህርት ቤት ደንብና መመሪያዎችን በተመለከተ በተገቢው ይማራሉ።

በምዕራፉ የተካተቱ ይዘቶች

- 1.1 የቤተሰብ አባላትና ሚናዎቻቸው
- 1.2 ለመኖር ምን ያስፈልጋል?
- 1.3 በትምህርት ቤታችን ውስጥ ምን እናገኛለን?
- 1.4 በጋራ እንጫወት በጋራ እንስራ
- 1.5 የትምህርት ቤት ደንብና መመሪያዎች

4.1 የቤተሰብ አባላትና ሚናዎቻቸው

የተመደበ ክ/ጊዜ 8

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህንን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- የቤተሰብ አባላትን ይዘረዝራሉ።
- የቤተሰብ አባላት የአኗኗር ሁኔታ ያብራራሉ።
- የቤተሰብ ሀላፊነትና የስራ ድርሻን ይገልጻሉ።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

4.1.1 የቤተሰብ አባላት

4.1.2 የቤተሰብ መረዳዳት

4.1.3 የቤተሰብ ሀላፊነትና የስራ ድርሻ

4.1.1 የቤተሰብአባላት

የተመደበ ክ/ጊዜ 3

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የቤተሰብ አባላት የሚባሉት ወላጆች፣ እህቶች፣ ወንድሞች፣ አክስቶች፣ አጎቶች እና ሌሎችም የቅርብ ቤተሰቦች ናቸው።

እናትና አባት

እናትና አባት የምንላቸው የልጆች ወላጆች እና የቤተሰብ አስተዳዳሪዎች ናቸው።

ታላቅነትና ታናሽነት የሚገለጹባቸው ሌሎች የአክብሮት መጠሪያዎች አሉ። እነርሱም ጋሼ፣ ወንድምጋሼ፣ እታበባ፣ አባባ፣ እማማ፣ እታለምና የመሳሰሉት ናቸው።

ሴት ልጆች እህት ሲባሉ ወንድ ልጆች ደግሞ ወንድም ይባላሉ።

ሌሎች የቤተሰብ አባላት

ሌሎች የቤተሰብ አባላት የምንላቸው፡-

-አጎት፣ አክስት፣ ወንድ አያት እና ሴት አያት ናቸው።

-የእናት ወይም የአባት ወንድም አጎት ይባላል።

-የእናት ወይም የአባት እህት አክስት ትባላለች።

ልጆች በዕድሜ ታናናሽ የሆኑ ልጆች ታላላቅ እህቶቻቸውንና ወንድሞቻቸውን ማክበር አለባቸው።

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- ◆ የቤተሰብ አባላትን የሚያሳይ ስዕል/ፖስተር

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የጥንድ ውይይት
- ጭውውት
- ሰርቶ ማሳየት /demonstration/
- ክርክር

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማሳሰቢያዎችን ያዘጋጁ
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርቱ አስፈላጊ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቻቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች ስለ ቤተሰብ አባላት ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መቀመጡን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የቤተሰብ አባላት የምንላቸው እነማን ናቸው?
- ከእናንተ በፊት ቀድመው የተወለዱ ከእናንተ በኋላ የተወለዱ ወንድም ወይም እህት ምን ተብሎ ይጠራሉ?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.1.1 የጥንድ ውይይት

በተግባር 4.2.1 በተማሪው መጽሐፍ ላይ የተመለከተውን **ስዕል 4.13** በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ጥንድ በማዋቀር፣ በጥንድ ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎን በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ መሰረት ስለቤተሰብ አባላት ተወያይተው መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለጥንድ ውይይት ማብራሪያ ክሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቃል።

በተጨማሪም በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል በመጠቀም ተማሪዎች በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለቀረበው ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ መስጠት

◆ የቤተሰብ አባላት

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- የቡድን ስራቸውን መገምገምና ግብረ-መልስ መስጠት
- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

4.1.2 የቤተሰብ መረዳዳት

የተመደበ ክ/ጊዜ 3

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

አንድ ቤተሰብ ጥሩ መሆን የሚችለው በቤተሰብ አባላት መካከል መልካም ግንኙነት ሲኖር መሆኑን በሰፊው ማስረዳት።

ቤተሰባዊ መልካም ግንኙነት የምንላቸው፡-

መተሳሰብ፣ መግባባት፣ መፈቃቀር፣ መከባበር፣ በስራ መረዳዳት፣ ችግርን በጋራ መፍታትና ታማኝነት ናቸው።

መተሳሰብ፡- የቤተሰብ አባላት በመተሳሰብ ይኖራሉ።

መግባባት፡- አንዱ የቤተሰብ አባል ከሌላው የቤተሰብ አባል ጋር ያለው መልካም ግንኙነት መግባባትን ይፈጥራል።

መፈቃቀር፡- አንዱ ለሌላው ጥሩ አመለካከት ካለው የመፈቃቀር ምልክት ነው።

መከባበር፡- በቤተሰብ አባላት መካከል የሚታየው ጤናማ ግንኙነት የመከባበር ውጤት ነው።

ታማኝነት ማለት፡- አለመዋሸት፣ አለመስረቅና፣ አለማታለል ናቸው።

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

◆ የቤተሰብ አባላት ሲረዱ የሚያሳይ ስዕል/ፖስተር

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የጥንድ ውይይት
- ጭውውት
- ሰርቶ ማሳየት /demonstration/
- ክርክር

ቅድመ ዝግጅት

◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ቤተሰብ ማሪ ማብራሪያዎችን ያዘጋጁ

- ◆ ለንዑስርዕስትምህርቱአስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪፅሁፎችንማንበብ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍውስጥከተጠቀሱትባሻገርለቡድንውይይትየሚያመቹርዕሶችንያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች ስለ ቤተሰብ አባላት መደጋገፍ/መረዳዳት ምን ማለት እንደሆነ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትንየማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መቀመጡን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱየትምህርትርዕስላይተማሪዎችምንያህልግንዛቤእንዳላቸውለመፈተሽያህልየሚከተሉትን ዓይነትጥያቄዎችንመጠየቅ

- የቤተሰብ አባላት በምንና እንዴት ይረዳዳሉ?
- የቤተሰብ አባላት አብረው በመስራት ሊረዳዱ ይችላሉ? እንዴት?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.1.2 የቡድን ዉይይት

ተማሪዎች በቡድን ሆነው በመያየት በተለይም ቤተሰብ ለመኖር ምን እንደሚያስፈልገውና ልጆች በምን ጉዳዮች ላይ ቤተሰቦቻቸውን መርዳት እንዳለባቸው ለክፍል ዓደኞቻችሁ እንደያስረዱ ይደግፏቸው/ያበረታቷቸው፡፡

በተጨማሪም በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል 4.2ንበመጠቀም ተማሪዎች በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለቀረበው ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ፡፡

- ◆ የቤተሰብ መረዳዳት

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

4.1.3 የቤተሰብሀላፊነትናየስራድርሻ

የተመደበ ክ/ጊዜ 2

ሐ. የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ወላጆች ለቤተሰባቸው የሚከተሉትን ተግባራት መፈፀም ይጠበቅባቸዋል፡፡

ይኸውም :-

- ♥ መልካም አርአያነት
- ♥ ጥሩ አስተዳደር

♥ እንክብካቤና ፍቅር

መልካም አርአያነት

ወላጆች ለልጆቻቸው ጥሩ ነገር እየሰሩ ካስተማሩዋቸው መልካም አርአያነት ይባላል።

ጥሩ የቤተሰብ አስተዳደር

ቤተሰብን በጥሩ ሁኔታ መምራት ማለት ነው።

ለምሳሌ :- ልጆችን መቆጣጠር፣ መምከርና የመሳሰሉት ናቸው።

እንክብካቤና ፍቅር

ወላጆች እንደ አቅማቸው ልጆቻቸውን መርዳት አለባቸው።

ለምሳሌ :- ሲታመሙ ማሳከም፣ ደህንነታቸውን መጠበቅ እና ሌሎችም ናቸው።

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- ◆ የቤተሰብ አባላት ሀላፊነታቸውንና የስራ ድርሻቸውን ሲወጡ የሚያሳይስዕል/ፖስተር

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የሚና ጨዋታ
- ግጥም ማሳየት /demonstration/
- ጭውውት
- ክርክር

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ሁኔታዎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማሳሰቢያዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍው ስጥከተጠቀሱት ባሻገር ለሚና ጨዋታ የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች ስለ ቤተሰብ አባላት ኃላፊነትና የስራ ድርሻ ምን ማለት እንደሆነ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መቀመጡን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕሰ ስራ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የቤተሰብ አባላት ሀላፊነትና የስራ ድርሻ ተናገሩ
- የአባት የስራ ድርሻ ምንድነው? የእናትስ?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.1.3 የሚና ጨዋታ

ተማሪዎች: የወላጆችን የስራ ድርሻ በሚና ጨዋታ ማለትም የአባት፣ የእናትና የልጆችን የስራ ድርሻ በመወከል እየሰሩ እንዲያሳዩ ያስችሏቸው። በተጨማሪም ከላይ የተገለጹትም ሆነ ሌሎችን አማራጭ የማስተማሪያ ስነ ዘዴዎችን በመጠቀም

አንዳንድ ተጽዕኖዎችን/ተግዳሮቶችን ለይተው እንዲገልጹ

ያድርጉ። የተወሰኑ የግል ኃላፊነቶቻቸውን እንዲለዩ ያድርጉ። ተማሪዎች

ቤተሰብን እንደ አስፈላጊ ተቋም፣ የቤተሰብ አባላትን እና ልጅ ለማሳደግ ያላቸውን ልዩ ሚና እንዲለዩ ያድርጉ።

በተጨማሪም በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል 4.9ን በመጠቀም ተማሪዎች

በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለቀረበው ርዕሰ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ።

- ◆ የቤተሰብ ኃላፊነትና የስራ ድርሻ

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 4.1.1

መልስ:

1. የቤተሰብ አባላት የሚባሉት ወላጆች፣ እህቶች፣ ወንድሞች፣ አክስቶች፣ አጎቶች እና ሌሎችም የቅርብ ቤተሰቦች ናቸው።
2. ከእናንተ በፊት ቀድመው የተወለዱት ታላቅ በመባል ሲጠሩ ከእናንተ በኋላ የተወለዱ ደግሞ ታናሽ በመባል ይጠራሉ።

የተግባር 4.1.2

መልስ:

1. የተለያዩ ስራዎችን ይሰራሉ። ለምሳሌ እርሻ ማረስ፣ ንግድ መነገድ እና የመሳሰሉት ናቸው።
2. ቤት በማስተካከልና በማጽዳት፣ ዕቃ በማጠብ፣ በመላላክ እንዲሁም በተለያዩ ጉዳዮች ቤተሰብን መርዳት ይቻላል።

የተግባር 4.1.3

መልስ:

1. አይደለም። ምክንያቱም ሁሉም እንደ አቅሙና እንደ ችሎታው መስራት ስላለበት።
2. የስራ ድርሻ ማለት ሁሉም የቤተሰብ አባላት እንደየ አቅሙና እንደ ችሎታው የሚሰራው የስራ ክፍል ማለት ነው።

መልመጃ 4.2 መልሶች

ትዕዛዝ 1

1. መ	2. ለ

ትዕዛዝ 2

1. አክስት	2. አጎት

4.2ለመኖርምንያስፈልጋል?

የተመደበ ክ/ጊዜ 8

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ:-

- የቤተሰቦቻቸውን መሠረታዊ ፍላጎቶች ይዘረዝራሉ።
- የቤተሰቦቻቸውን መሠረታዊ ፍላጎቶች አስፈላጊነት ይገልጻሉ።

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

- 4.2.1 የቤተሰብመሰረታዊፍላጎቶች
- 4.2.2 የቤተሰብመሰረታዊፍላጎቶችአስፈላጊነት

4.2.1 የቤተሰብመሰረታዊፍላጎቶች

የተመደበ ክ/ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የአንድ ቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች የምንላቸው ከዚህ በታች የተገለጹት ማለትም

ሀ. ምግብ ለ. ልብስ ሐ. መጠለያ መሆናቸውንና በተጨማሪም ሌሎችን በማክል ምንጫቸውን ጭምር በሰፊው ማስረዳት ከመምህሩ ይጠበቃል።

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- ◆ የአንድ ቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች የሚያሳይስዕል/ፖስተር ወይም ሞዴል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- ጭውውት
- ክርክር

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ የዕለቱን የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማሳሰቢያዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር የሚና ጨዋታው የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች የአንድ ቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች የምንላቸው ምን እንደሆኑ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለአይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መቀመጡን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የአንድ ቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች የምንላቸው ምን እንደሆኑ ተናገሩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.2.1 የቡድን ውይይት

የቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች

ተማሪዎችን በቡድን ከፋፍለው በቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች ላይ እንዲወያዩና የደረሱበትን ውጤት በተወካዮቻው አማካኝነት በዝርዝር ለክፍል ጓደኞቻቸው እንዲያቀርቡ ያድርጓቸው በውይይቱ ወቅትም ይደግፏቸው።

በተጨማሪም በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል 4.13፣ 4.14 እና 4.15ን በመጠቀም ተማሪዎች በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለቀረበው ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ።

◆ የቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- የቡድን ስራቸውን መገምገምና ግብረ-መልስ መስጠት
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት
- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ

4.2.2 የቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች አስፈላጊነት

የተመደበክ/ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ምግብ ማለት የሰው ልጅ በህይወት ለመኖር አስፈላጊ ከሆኑ መሰረታዊ ነገሮች መካከል አንዱ ሲሆን ለማደግ፣ ጤንነትን ለመጠበቅ እንዲሁም ጉልበት ለማግኘት የሚረዳ ከዕዕዎትና ከእንሳሰት የምናገኘው ነገር ነው።

የምግብ ጥቅም

የተለያዩ ምግቦችን መመገብ፡-

- ❖ ጤንነታችንን ይጠብቃል።
- ❖ የተስተካከለ አካላዊ ዕድገት እንዲኖረን ያግዛል።
- ❖ ከባድና ቀላል ስራዎችን ለመስራት ይረዳናል።

ልብስ ማለት ለሰው ልጅ አስፈላጊ ከሆኑ መሰረታዊ ነገሮች መካከል አንዱ ሲሆን የሰውነት አካላትን የሚሸፍንና ከተለያዩ ነገሮች ለመከላል የሚረዳ ነገር ነው።

የልብስ ጥቅም :-

1. ከብርድ፣ ከፀሐይና ከዝናብ ለመከላከል ይጠቅማል።
2. ውበትን ለመጠበቅ እና ለማጌጥ ይጠቅማል።

የተለያዩ የልብስ ዓይነቶች አሉ፤ እነሱም፡- ኮት፣ ጃኬት፣ ሱሪ፣ ሹራብ፣ ኩታ፣ ብርድ ልብስ፣ ጋቢ፣ ሸሚዝ፣ ቡልኮ፣ ቀሚስ፣ ቁምጣና የመሳሰሉት ናቸው፡፡

ልዩ ልዩ የልብስ አይነቶች ከተለያዩ ግብአቶች /ጥሬ ዕቃዎች/ ይሰራሉ፡፡ እነሱም ፡- ከጥፍ፣ ከሱፍ፣ ከቆዳና ከናይሊን ናቸው፡፡

መጠለያ ማለት ለአንድ ቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች ውስጥ አንዱ ሲሆን በአካባቢ ከሚገኙ የተለያዩ ቁሳቁሶች የሚሰራና የተለያዩ ቅርጽና ይዘት ያለው ቤተሰብን ከተለያዩ ነገሮች ለምሳሌ ከዝናብ ከፀሐይ ከአውሬና ከመሳሰሉት የሚከላከል ነው፡፡

መጠለያ ጥቅም፡-

- ❖ ከዝናብ
- ❖ ከፀሐይ
- ❖ ከአውሬ ለመከላከል
- ❖ ይጠቅመናል፡፡

መጠለያ የምንላቸው ጎጆ ቤት፣ ቆርቆሮ ቤት፣ እና የመሳሰሉት ናቸው፡፡

በአማራጭነት የቀረቡ ለንፁስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- ◆ የቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች አስፈላጊነት/መጠለያ፣ ምግብ፣ ልብስ/የሚያሳይ ስዕል ወይም ፖስተር/ ሞዴል

በአማራጭነት የቀረቡ በንፁስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- ጭውውት
- ክርክር

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ የዕለቱን የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ◆ ለንፁስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ሁኔታዎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር የሚና ጨዋታው የሚያመቺ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች የቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች አስፈላጊነትና ጥቅም ማለት ምን ማለት እንደሆነ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መቀመጡን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕሰ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የአንድ ቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች የምንላቸው ምን እንደሆኑ ተናገሩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

4.2.2 የቡድን ዉይይት

ተማሪዎች በቡድን ተከፋፍለው በቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች ጥቅምና አስፈላጊነት በተለይም በየአካባቢያቸው የሚበቅሉና ለምግብነት የሚውሉ የእህል አይነቶችንና እንስሳት ላይ በሰፊው እንዲወያዩና የደረሱበትን ውጤት በዝርዝር ለክፍል ጓደኞቻቸውና ለመምህሩ እንዲያቀርቡ ያመቻቹ/ያበረታቷቸው፡፡

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት
- የቡድን ስራቸውን መገምገምና ግብረ-መልስ መስጠት

መልሶች

የተግባር 4.2.1

መልስ:

1. የአንድ ቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች የምንላቸው

ሀ. ምግብ ለ. ልብስ ሐ. መጠለያ ናቸው

የተግባር 4.2.2

መልስ: የምግብ ጥቅም የተለያዩ ምግቦችን መመገብ:-

ጤንነታችንን ይጠብቃል፡፡ የተስተካከለ አካላዊ ዕድገት እንዲኖረን ያግዛል፡፡

የልብስ ጥቅም :- ከብርድ፣ ከፀሐይና ከዝናብ ለመከላከል ይጠቅማል፡፡ ውበትን

ለመጠበቅ እና ለማጌጥ ይጠቅማል፡፡

መጠለያ ጥቅም:- ከዝናብ ከፀሐይና ከአውሬ ለመከላከል ይጠቅመናል፡፡

መልመጃ 4.2 መልሶች

ትዕዛዝ 1

1. ሐ
2. ሀ
3. ለ

ትዕዛዝ 2

1. መ
2. ሐ

4.3 በትምህርት ቤታችን ውስጥ ምን እናገኛለን?

የተመደበ ክ/ጊዜ 7

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- የትምህርት ቤታቸውን ግቢ ይለያሉ
- የአቻ ግንኙነታቸውንና በት/ቤት ውስጥ ሊያከናውኗቸው የሚችሏቸውን ተግባራት ያዳብራሉ
- የት/ቤታቸውና አካባቢያቸውን በሚጠቀሙበት ጊዜ ደህንነቱ በተጠበቀ መልኩ መሆኑን የሚሳይ ፖስተር/ስዕል ይስላሉ

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

4.3.1 በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች

4.3.2 በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች ጥቅም

4.3.1 በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች

የተመደበ ክ/ጊዜ 3

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

እንደየ አካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ የተለያዩ ነገሮች ሊገኙ ይችላሉ ሆኖም በአብዛኛው ሊገኙ የሚችሉ ነገሮች፡-

➤ የስፖርት ሜዳ	➤ የጥበቃ ቤት
➤ የአስተዳደር ሕንፃ	➤ የመጻፍ ቤት
➤ የመማሪያ ክፍሎች	➤ ቤተ-መጽሐፍት
➤ ሰንደቅ ዓላማ	➤ ቤተ-መከራ

➤ የትምህርት ማበልፀጊያ ማእከል

➤ የመምህራን መሰብሰቢያና የመሳሰሉት ናቸው

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

◆ በት/ቤት ቅጥር ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮችን የሚያሳይ ስዕል/ፖስተር ሞዴል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- ጭውውት
- ክሰርቶ ማሳየት
- /demonstration/

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ የዕለቱን የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር የሚና ጨዋታው የሚያመቺ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች የቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች አስፈላጊነትና ጥቅም ማለት ማለት እንደሆነ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መኖሮን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የአንድ ቤተሰብ መሰረታዊ ፍላጎቶች የምንላቸው ምን እንደሆኑ ተናገሩ

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.3.1 የቡድን ውይይት

ተማሪዎችን በቡድን ከፋፍለው በትምህርት ቤታቸው ውስጥ ስለሚገኙ ነገሮች በሰፊው በመወያየት ያገኙትን ውጤት ለክፍል ጓደኞቻችሁ እንዲያብራሩ ያድርጓቸው። በተጨማሪም በትምህርት ቤታቸው ግቢ ውስጥ እንዲንቀሳቀሱ ያድርጉና የሚያገኛቸውን/የሚያዩባቸውን ነገሮች በንድፍ ካርታ በመሳል እንዲያሳዩ ያበረታቷቸው።

በተጨማሪም በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል 4.16ን በመጠቀም ተማሪዎች በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለቀረበው ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ፡፡

- ◆ በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮችን መዘርዘር

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት
- የቡድን ስራቸውን መገምገምና ግብረ-መልስ መስጠት

4.3.2 በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች ጥቅም

የተመደበ ክ/ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች የተለያዩ ጥቅሞችን ይሰጣሉ፡፡ ለምሳሌ ዛፎች ለጥላነት፣ ህንፃዎች ለተለያዩ መማሪያ ክፍሎችና ቢሮዎች፣ የስፖርት ሜዳ ለመጫወቻነት፣ ሽንት ቤት ለመፀዳጃነት እና ወዘተ... የሚያገለግሉ ናቸው፡፡

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- ◆ በት/ቤት ቅጥር ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮችን አገልግሎት የሚያሳይ ስዕል/ፖስተር ሞዴል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የሚና ጨዋታ
- ጭውውት
- ሰርቶ ማሳየት /demonstration

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ የዕለቱን የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው እንዲመጡ ማድረግ
- ◆ በንዑስ ርዕስ ትምህርቱ ለተቀመጡ ቁልፍ ቃላት ተማሪዎች ትርጉም እንዲያፈላልጉ ማድረግ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮችን ዘርዝሩ
- በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች ምን ጥቅም ይሰጣሉ?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.3.2 የጥንድ ዉይይት

ተማሪዎች በጥንድ ሆነው በትምህርት-ቤታቸው-ግቢ-ውስጥ-የሚገኙ-ነገሮች ምን ዓይነት ጥቅም/አገልግሎት እንደሚሰጡ በሰፊው እንዲያውሩ እድል ይስጧቸውና ያገኙትን ውጤት ለክፍል ጓደኞቻቸው እንዲያስረዱ ያድርጓቸው፡፡

በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል በመርጃ መሳሪያነት በመጠቀም በተጨማሪም ተማሪዎች በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ-በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለተዘረዘሩት ርዕስ ጉዳዮች ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ማቅረብ

- ◆ በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮችን ጥቅም መዘርዘር

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት
- የቡድን ስራቸውን መገምገምና ግብረ-መልስ መስጠት

መልሶች

የተግባር 4.3.1

መልስ: የሳሉትን የንድፍ ካርታ ማየት

የተግባር 4.3.2

መልስ: በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች የተለያዩ ጥቅሞችን ይሰጣሉ፡፡ ለምሳሌ

ዛፎች-ለጥላነት፣ህንፃዎች-ለተለያዩ-መማሪያ-ክፍሎች-ና-ቢሮዎች፣የስፖርት-ሜዳ-ለ-መጫዎቻችን፣ሽንት-ቤት-ለ-መጻፍት-እና-ወዘተ... የሚያገለግሉ ናቸው፡፡

መልመጃ 4.3 መልሶች

ትዕዛዝ 1

1. እውነት
2. ሀሰት

ትዕዛዝ 2

- 1. ሐ
- 2. ሀ

ትዕዛዝ 3

- 1. ሐ
- 2. መ
- 3. ሀ
- 4. ለ

4.4 በጋራ እንጫወት በጋራ እንስራ

የተመደበ ክ/ጊዜ 7

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- በጋራ መጫወትንና መስራትን ይለማመዳሉ
- የትምህርት ቤት ድንብና መመሪያዎች ያብራራሉ

የንዑስ ርዕስ ይዘቶች

4.4.1 በጋራ መጫወት

4.4.2 በጋራ መስራት

4.4.1 በጋራ መጫወት

የተመደበ ክ/ጊዜ 3

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

እንደየአካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ በጋራ መጫወት የሚያስገኘውን ፋይዳ ለምሳሌ አንድነትን፣ መተጋገዝን፣ ጓደኝነትን፣ ፍቅርን፣ መረዳዳትን፣ መተባበርን፣ መደጋገፍንና የመሳሰሉትን ሊያጎለብት እንደሚችል በሰፊው በምሳሌ በማስደገፍ ማስገንዘብ።

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

በአካባቢ የሚገኙ መተባበርን፣ መረዳዳትን፣ መደጋገፍን እና የመሳሰሉትን የሚያሳይ ስዕል/ፖስተር/ሞዴል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ ሥነ ዘዴዎች

- የሚና ጫወታ
- ክርክር
- ጭውውት
- ስርቶ ማሳየት /demonstration/

ቅድመዝግጅት

- ◆ የዕለቱን የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ-ርዕስ-ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ስራዎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማሳሰቢያዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር የሚና ጨዋታው የሚያመቱ ስዕሎችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች በጋራ መጫወት ምን ማለት እንደሆነ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የመማሪያ ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መኖራቸውን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- በጋራ መጫወት ማለት ምን ማለት?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.4.1 ሚና ጨዋታ

ተማሪዎች የሚሰጣቸውን ተግባር ማለትም በጋራ መጫወትን በሚና ጨዋታ እንዲያሳዩ የስራ ክፍፍል በመስጠትና ተግባራቸውን በመከታተል ያገኙትን ውጤት በተግባር እየሰሩ ለክፍል ጓደኞቻችሁ እንዲያቀርቡ ያበረታቷቸው።

በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል 4.17ን በመርጃ መሳሪያነት በመጠቀም በተጨማሪም ተማሪዎች በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለቀረበው ርዕስ ጉዳይ ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማሳሰቢያ ያቅርቡ።

- በጋራ መጫወት

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ

- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

4.4.2 በጋራ-መሥራት

የተመደበ ክ/ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

እንደየአካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ በጋራ መስራት የሚያስገኘውን ፋይዳ ወይም ጥቅምና ጉዳት ለምሳሌ **በጋራ-መስራት** መረዳዳትን፤

የሥራ-ክብርነትን፤ እኩልነትን፤ መልካም-ጉርብትናን፤ ለችግሮች መፍትሔ ማግኘትን፤ ጥሩ-ውጤት ማግኘትንና የመሳሰሉትን ሊያጎለብት እንደሚችል በሰፊው በምሳሌ በማስደገፍ ማስገንዘብ በተቃራኒው ደግሞ የሚያስከትለው ተግዳሮት ካለም ማስረዳት።

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

በአካባቢ የሚገኙ መተባበርን፤ መረዳዳትን፤ መደጋገፍን እና የመሳሰሉትን የሚያሳይ ስዕል/ፖስተር/ሞዴል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የሚና ጫወታ
- ክርክር
- ጭውውት
- ሰርቶ ማሳየት /demonstration/

ቅድመ-ዝግጅት

- ◆ የዕለቱን የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ◆ ለንዑስ-ርዕስ ትምህርት-አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች-ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍው ስጥከተጠቀሱት ባሻገር የሚና ጨዋታው የሚያመቺ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች በጋራ መጫወት ምን ማለት እንደሆነ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የመማሪያ ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መኖራቸውን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

➤ በጋራ መጫወት ማለት ምን ማለት?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.4.2 ጭውውት ወይም ክርክር

በጋራ የመስራትን ጥቅም

ተማሪዎች: በጋራ የመስራትን ጥቅም በጭውውት ወይም በክርክር ለመምህራቸው እና ለክፍል ጓደኞቻቸው ማቅረብ እንዲችሉ የክፍሉን ተማሪዎች በሁለት ቡድን በመከፋፈል አንደኛውን ቡድን በጋራ ስለመስራት ጥቅም ሌላኛው ቡድን ደግሞ በጋራ ስለመስራት ጉዳት በሚሉ ሀሳቦች ላይ እንዲከራከሩ ያድርጉ።

በተጨማሪም በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል 4.18ን በመርጃ መሳሪያነት በመጠቀም ተማሪዎች በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለቀረበው ርዕስ ጉዳይ ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዳ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ያቅርቡ።

➤ በጋራ መጫወት

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 4.4.1

መልስ : እንደየአካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ መምህሩ መልስ ይስጡበት።

ለምሳሌ: የገመድ ዝላይ፣ የመሐረብ ጫወታ፣ የቃጤ ጨዋታ ወዘተ.....

የተግባር 4.4.2

መልስ: በጋራ መስራት የሚያስገኘውን ፋይዳ ወይም ጥቅም ብዙ ቢሆንም **ለምሳሌ:-**

በጋራ መስራት መረዳዳትን፣ የሥራ ክብርነትን፣ እኩልነትን፣ መልካም ጉርብትናን፣ ለችግሮች መፍትሔ ማግኘትን፣ ጥሩ ውጤት ማግኘትንና የመሳሰሉትን ሊያጎለብት ይችላል።

መልመጃ 4. መልሶች

ትዕዛዝ 1

- 1. እውነት
- 2. እውነት

ትዕዛዝ 2

- 1. መ
- 2. ሐ

4.5 የትምህርት ቤት ደንብና መመሪያዎች

የተመደበ ክ/ጊዜ 7

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- የትምህርት ቤት ደንብና መመሪያዎችን ያብራራሉ።
- የትምህርት ቤት ደንብና መመሪያዎችን ይተገብራሉ።

4.5.1 የትምህርት ቤት ደንብና መመሪያዎች

የተመደበ ክ/ጊዜ 7

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ደንብ/መመሪያ አንድ ተቋም ሊተዳደርበት/ሊገዛለት በዝርዝርና በቅደም ተከተል የተቀመጡ መብቶች፣ ግዴታዎች፣ ሀላፊነቶች፣ የሥራ ድርሻዎች፣ ተጠያቂነቶች፣ ቅጣቶች እና የመሳሰሉትን በምዕራፎችና በአንቀጾች አካቶ የተፃፈ ሰነድ ነው።

በመሆኑም ከነዚህ ሰነዶች መካከል አንዱ ት/ቤቶች የሚተዳደሩበት መመሪያና ደንብ ነው።

በትምህርት ቤት ደንቦችና ሥነ-ሥርዓቶች ሊካተቱ የሚችሉ መብትና ግዴታዎች መካከል ጥቂቶቹ፡

❖ የትምህርት መሣሪያዎችን አሟልቶ በአግባቡ መያዝ ❖ የትምህርት ሰዓትን አክብሮ ወደ ትምህርት ቤት መምጣት ❖ የትምህርት ቤት የደንብ ለብስ መልበስ ❖ ትምህርትን በአግባቡ መከታተል ❖ በክፍልም ሆነ በት/ቤት ቅጥር ግቢ ውስጥ አለመረበሽ	❖ የክፍልና የቤት ሥራዎችን በወቅቱ መሥራት ❖ የትምህርት ቤትን ንብረት መጠበቅና መንከባከብ ❖ ከሌሎች ተማሪዎች ጋር አለመጣላት፣ አለመደባደብ ❖ መምህራንንና የአስተዳደር ሠራተኞችን ማክበር

❖ ያለ ሰዓት ከት/ቤት ግቢ

ያለመውጣት

በአማራጭነት የቀረቡ ለንዑስ ርዕሱ የሚረዱ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

◆ የታተመ/ያልታተመ የት/ቤቱ መተዳደሪያና ሌሎች ደንቦች

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ሊተገበሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነ ዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- የጥንድ ውይይት
- ጭውውት
- ክርክር

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ የዕለቱን የትምህርት ዕቅድ ማዘጋጀት
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው እንዲመጡ ማድረግ
- ◆ በንዑስ ርዕስ ትምህርቱ ለተቀመጡ ቁልፍ ቃላት ተማሪዎች ትርጉም እንዲያፈላልጉ ማድረግ
- ◆ የመማሪያ ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ ማኖር

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን መስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

➢ በጋራ መጫወት ማለት ምን ማለት? በጋራ መሥራትስ?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 4.5.1 የጥንድ ዉይይት

ተማሪዎች በጥንድ በመሆን በክርክር ወይም በጭውውት መልክ ስለትምህርት ቤት ደንብና መመሪያ በመወያየት ለክፍል ዓደኞቻቸው እንዲያብራሩ/ እንዲያስረዱ ማበረታታትና መደገፍ። በተማሪው መጽሐፍ ላይ የቀረበውን ስዕል 4.19ን በመርጃ መሳሪያነት በመጠቀም በተጨማሪም ተማሪዎች በትምህርት ቤት ግቢ ውስጥ በተግባር እንዲሰሩ በማድረግ ቀጥሎ ለቀረበው ርዕስ ጉዳይ ላይ በቂ ግንዛቤ እንዲጨብጡ በሚረዱ መልክ ግልፅ ማብራሪያ ያቅርቡ።

- በጋራ መሥራት

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ስለትምህርት ቤት ደንብና መመሪያ ሲዘረዝሩ እና ሲያብራሩ እንዲሁም የት/ቤቱን ደንብና መመሪያ በተግባር ሲፈጸሙ እና መብትና ግዴታቸውን ሲለዩ ያስተወሏቸው። በጥንድ ሥራ ውስጥ ያላቸውን ተሳትፎ ክህሎታቸውን፣ ተሰጥኦቻቸውን እና ፍላጎታቸውን ይከታተሉ/ለውጡን ይመዝግቡ።

በተጨማሪ

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 4.5 መልሶች

መልስ: እንደ የት/ቤቱ ተጨባጭ ሁኔታ የተዘጋጁ ደንብና መመሪያዎችን ሲያብራሩ ተማሪዎችን ይከታተሉ።

መልመጃ 4.5 መልሶች

ትዕዛዝ 1

1. እውነት
2. እውነት

ትዕዛዝ 2

1. ሀ
2. መ

የምዕራፍ አራት የክለሳ መልመጃ መልሶች

ትዕዛዝ 1

1. እውነት
2. እውነት
3. ሀሰት
4. እውነት
5. እውነት

ትዕዛዝ 2 /አዛምድ/

1. ለ
2. መ
3. ሠ
4. ሀ
5. ሐ

ትዕዛዝ 3 /ምርጫ/

1. ሀ
2. መ
3. መ
4. መ
5. ሐ
6. መ

ምዕራፍ አምስት

የተለየ ትኩረት የሚሹ ወቅታዊ ጉዳዮች

የተመደበ ክፍለ ጊዜ- 25

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች

ተማሪዎች የዚህን ምዕራፍ ይዘቶች ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ፡-

- የትራፊክ ደንቦችን ይገልጻሉ።
- የመንገድ አጠቃቀምን ስርዓትን በተግባር ያሳያሉ።
- የመኪና መንገድ ላይ አደጋዎችን ይገልጻሉ።
- የመኪና መንገድ ወይም የትራፊክ አደጋዎችን እንዴት መከላከል እንደሚቻል ያብራራሉ።
- ስለት ያላቸውን ነገሮች ይዘረዝራሉ።
- ስለት ያላቸውን ነገሮች ያለመጠቀም ልምድን ያዳብራሉ።

- ራሳቸውን ለአደጋ ከማጋለጥ የመጠበቅ ጥንቃቄ ልምድ ይተገብራሉ።
- ከቆሻሻዎች ጋር ያለውን ኪክ ማስወገድ ጽኑ ሀሳብ ይገልጻሉ።

መግቢያ

ተማሪዎች በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ልዩ ትኩረት የሚሸጡት ጥያቄዎች በተለይም የትራፊክ ደንቦችን እና በመንገድ ላይ ሰለሚወሰዱ ጥንቃቄዎች፣ ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ በተመለከተ የሚማሩ ይሆናል።

በምዕራፉ ውስጥ የተካተቱ ይዘቶች

- 5.1 የመንገድ አጠቃቀም
- 5.2 ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ

5.1 የመንገድ አጠቃቀም

የተመደበ ክፍለ ጊዜ 14

የንዑስ ርዕሱ አጥጋቢ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- የመንገድ አጠቃቀምን በመረዳት በተግባር ያሳያሉ።
- የመኪና መንገድ አስከፊ ጉዳዮችን ይገልጻሉ።
- የመኪና መንገድ አደጋዎችን እንዴት መከላከል እንደሚቻል ያብራራሉ።

በንዑስ ርዕስ ውስጥ የተካተቱ ይዘቶች

- 5.1.1 የመንገድ አጠቃቀም
- 5.1.2 የመንገድ ላይ አደጋዎች
- 5.1.3 የመንገድ ላይ አደጋዎችን መከላከል

5.1.1 የመንገድ አጠቃቀም

የተመደበ ክፍለ ጊዜ 6

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የመንገድ አጠቃቀምን አስመልክቶ በአጠቃላይ ሀገራዊ እና አካባቢያዊ ችግሮችን በመዘርዘር ሰፊ ያለ ግንዛቤ ለተማሪዎች መስጠት ከመምህሩ ይጠበቃል። በተለይ ተማሪዎች ከቤት ወደ ትምህርት ቤት ሲሄዱ ሆነ ሲመለሱ ማድረግ የሚገባቸው ጥንቃቄዎች፡- በመንገዱ በግራ በኩል ብቻ መጓዝ፣ ለሰው የተፈቀደውን የእግረኛ ማቋረጫ /ኬብራ/ ምልክት በመጠቀም ማቋረጥ፣ በመኪና መንገድ ላይ አለመጫወት እና የመሳሰሉትን ማስገንዘብ።

ለንዑስ ርዕስ ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

• የመንገድ አጠቃቀምን የሚያሳዩ ስዕሎች/ፖስተሮች

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ለተገባሩ የሚችሉ የማስተማሪያ ሥነዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- ሰርቶ ማሳየት
- የጥንድ ውይይት
- ገለፃ

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማሳሰቢያዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለጥንድ ስራ የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች የመንገድ አጠቃቀምን ማለት እንደሆነ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መቀመጡን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በምዕራፉ የመጀመሪያ ክ/ጊዜ ካለፈው ምዕራፍ ይዘት ጋር ትስስር እንዲኖረው ማድረግ አስፈላጊ ነው። ይህን ለማድረግ ተማሪዎችን ባለፉት ክ/ዘያት የተማራችሁት ስለምንጉዳይ ነበር ብሎ መጠየቅ ያስፈልጋል። ከዚያም ወደ ዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ በመግባት ተማሪዎችን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ የሚያስችል ጥያቄ መጠየቅ።

- የመንገድ አጠቃቀም ማለትምን ማለት ነው?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 5.1.1 የጥንድ ስራ

በተግባር 5.1.1 ላይ በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን ስዕል 5.1 ሀ፣ ለና ሐን በማየት እንዲወያዩ የጾታ ስብጥር ያለው ቡድን ማዋቀር፣ በጥንድ ስለሚሰሩ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎን በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከጥንዶቹ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለጥንድ ውይይት ማሳሰቢያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ በመገለፅ ያጠናቅቁ።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ስለትምህርት ቤት ደንብና መመሪያ ሲዘርዝሩ እና ሲያብራሩ እንዲሁም የት/ቤቱን ደንብና መመሪያ በተግባር ሲፈሙ እና መብትና ግዴታቸውን ሲለዩ ያስተወሏቸው። በጥንድ ሥራ ውስጥ ያላቸውን ተሳትፎ ክህሎታቸውን፣ ተስጥኦቻቸውን እና ፍላጎታቸውን ይከታተሉ/ለውጡን ይመዝግቡ።

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

5.1.2 የመንገድ ላይ አደጋዎች

የተመደበ ክፍለ ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የመንገድ ላይ አደጋዎችን በተመለከተ በአጠቃላይ ሀገራዊ እና አካባቢያዊ የአደጋው መንስኤዎችንና የሚያስከትለውን ማህበራዊ ኢኮኖሚያዊ እንዲሁም ስነልቦናዊ ተፅዕኖዎችን በመዘርዘር ሰፊ ያለ ግንዛቤ ለተማሪዎች መስጠት ከመምህሩ ይጠበቃል። የመንገድ ላይ አደጋዎች የሚባሉት፡- የመኪና ግጭት፣ የመኪና መገልበጥ፣ የሰዎች ሞት የንብረት መውደም እና የመሳሰሉት ናቸው።

ለንዑስ ርዕስ ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- የትራፊክ አደጋን የሚያሳዩ ስዕሎች/ፖስተሮች/ሞዴሎች

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ለተገባሩ የሚችሉ የማስተማሪያ ሥነዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- ሰርቶ ማሳየት
- የጥንድ ውይይት
- ገለፃ

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማህበራዊ ሥነዘዴዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለማስተዋል ጥያቄ የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች የመንገድ አደጋዎች የምንላቸው ምን እንደሆኑ ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ

- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የመማሪያ ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መኖሮን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የመንገድ ላይ አደጋዎች የምንላቸው እንማን ናቸው?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 5.1.2 የማስተዋል ጥያቄ

በተግባር 5.1.2 በተማሪው መፅሐፍ ላይ የተመለከተውን **ሰዕል 5.2ን** በማየት የማስተዋል ጥያቄውን እንዲመልሱ ያድርጉ

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ስለ የመንገድ ላይ አደጋዎች ሲዘርዝሩ እና ሲያብራሩ እንዲሁም የመንገድ ላይ አደጋዎች እንማን እንደሆኑ ሲለዩ ያስተውሏቸው። በማስተዋል ጥያቄ ውስጥ ላቸውን ተሳትፎ ክህሎታቸውን፣ ተሰጥቶቻቸውን እና ፍላጎታቸውን ይከታተሉ/ ለውጡን ይመዝግቡ።

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠ

5.1.3 የመንገድ ላይ አደጋዎችን መከላከል

የተመደበክፍለጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የመንገድ ላይ አደጋዎችን ቀድመን መከላከል በሀገር እና በአካባቢ ላይ የሚያስከትለውን ከፍተኛ ማህበራዊ ኢኮኖሚያዊ እንዲሁም ስነልቦናዊ ተፅዕኖዎችን መግታት ይቻላል። ስለሆነም እንደ አካባቢው ተጨባጭ ሁኔታ ለህፃናቱ መሰረታዊ የመንገድ ላይ አደጋዎች የቅድመ መከላከል ጽንሰ ሀሳብን ማስጨበጥ ተገቢ ነው።

የመንገድ ላይ አደጋዎችን ለመቀነስ፡- በመኪና መንገድ ላይ ንቃት ባለው ሁኔታ መጓዝ፣ ቀኝና ግራን ተመልክቶ ማቋረጥ፣ ድልድዮችን፣ መረማመጃዎችንና የሚያዳልጡ ቦታዎችን በጥንቃቄ ማለፍ፣ በመንገድ ላይና በመንገድ ዳር አለመጫወት፣ የመንገድ ላይ ማቋረጫ መስመሮችን በጥንቃቄና በአግባቡ መጠቀም፡፡

የመኪና መንገድ በምናቋርጥበት ጊዜ ሌሎችን ማለትም፡-

ሕፃናትን መርዳት፣ አዛውንቶችን መርዳት እና አካል ጉዳተኞችን መርዳት ያስፈልጋል።

ለንዑስ ርዕስ ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

✦ የትራፊክ አደጋን መከላከያ መንገዶችን የሚያሳዩ ስዕሎች/ፖስተሮች/ጥዴሎች

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ለተገባሩ የሚችሉ የማስተማሪያ ሥነዘዴዎች

- የቡድን ውይይት
- ሰርቶ ማሳየት
- የጥንድ ውይይት
- ገለፃ

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማብራሪያዎችን ያዘጋጁ
- በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለጥንድ ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ ተማሪዎች የመንገድ አደጋዎችን እንዴት መከላከል እንደሚቻል ወላጆቻቸውን ጠይቀው እንዲመጡ ያድርጉ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የመማሪያ ማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መኖሪያ ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- የመንገድ ላይ አደጋዎች ለመከላከል ምን መደረግ አለበት?

የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 5.1.3 የጥንድ ውይይት

በጥንድ ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎን በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ እንዲገልፁ ያድርጓቸው።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ስለየመንገድ ላይ አደጋዎች መከላከያ ዘዴዎች ሲዘርዘሩ እና ሲያብራሩ እንዲሁም በተግባር ሲፈፀሙ ሲለዩ ያስተወሏቸው። በጥንድ ውይይት ውስጥ ያላቸውን ተሳትፎ ክህሎታቸውን፣ ተሰጥኦዎቻቸውን እና ፍላጎታቸውን ይከታተሉ/ ለውጡን ይመዘግቡ።

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 5.1.1 መልሶች

መልስ: የመንገድ አጠቃቀም የምንላቸው በመንገዱ በግራ በኩል ብቻ መጓዝ፣ ለሰው የተፈቀደውን ነገር ጉርጉር /ቤብራ/ ምልክት በመጠቀም ማቋረጥ፣ በመኪና መንገድ ላይ አለመጫወት እና የመሳሰሉትን ማስገንዘብ።

የተግባር 5.1.2 መልሶች

መልስ: የመንገድ ላይ አደጋዎች የሚባሉት፡- የመኪና ግጭት፣ የመኪና መገልበጥ፣ የሰዎች ሞት የንብረት መውደም እና የመሳሰሉት ናቸው።

የተግባር 5.1.3 መልሶች

መልስ: የመንገድ ላይ አደጋዎችን ለመቀነስ፡- በመኪና መንገድ ላይ ንቃት ባለው ሁኔታ መጓዝ፣ ቀኝና ግራን ተመልክቶ ማቋረጥ፣ ድልድዮችን፣ መረማመጃዎችንና የሚያዳልጡ ቦታዎችን በጥንቃቄ ማለፍ፣ በመንገድ ላይና በመንገድ ዳር አለመጫወት፣ የመንገድ ላይ ማቋረጫ መስመሮችን በጥንቃቄና በአግባቡ መጠቀም።

መልመጃ 5.1 መልሶች

ትዕዛዝ 1

1. መ
2. መ

ትዕዛዝ 2

1. በመኪና መንገድ ላይ ንቃት ባለው ሁኔታ መጓዝ፣ ቀኝና ግራን ተመልክቶ ማቋረጥ፣ ድልድዮችን፣ መረማመጃዎችንና የሚያዳልጡ ቦታዎችን በጥንቃቄ ማለፍ፣ በመንገድ ላይና በመንገድ ዳር አለመጫወት፣ የመንገድ ላይ ማቋረጫ መስመሮችን በጥንቃቄና በአግባቡ መጠቀም።
2. ቀይ- ማስጠንቀቂያ/ቁም፣
ቢጫ- መንገዱን ለማለፍ/ለማቋረጥ ተዘጋጅ

አረንጓዴ - መንገዱን እለፍ/አቋርጥ

5.2 ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ

የተመደበ ክፍለ ጊዜ 11

ሀ. ከንዑስ ርዕሱ የሚጠበቁ የመማር ብቃት

ተማሪዎች ይህንን ንዑስ ርዕስ ከተማሩ በኋላ፡-

- ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድን ይገልጻሉ፡፡
- ስለት ያላቸውን ነገሮች ይዘረዝራሉ፡፡
- ስለት ያላቸውን ነገሮች ያለመጠቀም ልምድን ያዳብራሉ፡፡
- ከቆሻሻዎች ጋር ግንኙነትን/ንኪክማስወገድ ወይም ራሳቸውን ለአደጋ ከማጋለጥ የመጠበቅ ጥንቃቄ ልምድ ይተገብራሉ፡፡

ለ. በንዑስ ርዕስ ውስጥ የተካተቱ ይዘቶች

5.2.1 ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ ምንድን ነው?

5.2.2 የስለታ ምንገሮችን ያለመጠቀም

5.2.3 ከቆሻሻዎች ጋር ግንኙነትን/ንኪክማስወገድ

5.2.1 ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ ምንድን ነው?

የተመደበ ክፍለ ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ ግለሰቦች ጤንነታቸውን ለመጠበቅ ወይም ለማሻሻል እና የጤናችን ግርንገል መቀነስ የሚወስዱት እርምጃ ነው። ሁላችንም የተለያዩ የበሽታ የመከላከል አቅም አለን። ሰዎች ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ እንዲያዳብሩ ማበረታታት ደህንነትን ለማስጠበቅና የሕክምና ወጪን በእጅጉ ለመቀነስ ይረዳል። ዋና ዋና የጤና ጠባዮች ወይም መደቦች የሚባሉት በሽታ እና በሽታ መከላከል ናቸው። በሽታ የመከላከል ልማድ ማለት በሽታን ለመከላከል የሚወሰድ ማንኛውም እንቅስቃሴ ማለት ነው።

ለንዑስ ርዕስ ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልምዶችን የሚያሳይ ፖስተር/ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ለተገባሩ የሚችሉ የማስተማሪያ ሥነዘዴዎች

- ገለጻ የቡድን ወይም ይይድት የጥንድ ወይም ይይድት

ቅድመዝግጅት

- ◆ ለንዑስ-ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማሳሰቢያዎችን ያዘጋጁ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍው ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለማስተዋል ጥያቄ የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መኖሩን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ ምንድነው?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 5.2.1 የማስተዋል ጥያቄ

ተማሪዎች ስለጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ ምንነት የሚያውቁትን እንዲናገሩ እድል ይስጧቸው። በተጨማሪም ስለ ጥሩ ጤና አጠባበቅና ባልተደረጉ ጥንቃቄዎች ልመጡ የሚችሉትን ጉዳዮች እንዲያወቁና እንዲጠነቀቁ ያድርጉ።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች ስለጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ ምንነት የሚያውቁትን ሲናገሩ እና ሲያብራሩ ያስተወሏቸው። በማስተዋል ጥያቄ ውስጥ ያላቸውን ተሳትፎ ክህሎታቸውን፣ ተሰጥኦዎቻቸውን እና ፍላጎታቸውን ይከታተሉ/ ለውጡን ይመዝግቡ።

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

5.2.2 ስለ ታምነገሮች ያለ መጠቀም

የተመደበ ክፍለ ጊዜ 4

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

ስለ ስለ ታምነገሮች ያለ መጠቀም ግንዛቤ መስጠት።

ለንዑስ ርዕስ ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- ስለ ታምነገሮች / ምሳሌ ምላጭ መርፌ ጥፍር መቁረጫ ... ወዘተ

(በተግባር የሚታዩ እውነተኛ ዕቃዎች /Real Objects/)

- ስለታምነገሮችን የሚያሳይ ፖስተር/ስዕል

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ለተገባሩ የሚችሉ የማስተማሪያ ሥነ ዘዴዎች

- ገለፃ
- የጥንድ ውይይት
- የቡድን ውይይት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማሳሰቢያዎችን ያዘጋጁ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የመሳሪያዎችን ለእይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መኖሮን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

- ስለታም ነገሮችን ያለመጠቀም

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር 5.2.2 ተማሪዎች ስለስለታምነገሮችን ያለመጠቀም የሚያውቁትን እንዲናገሩ እድል ይስጧቸው፤ በተጨማሪም ስለ ስለታም እቃዎች አጠቃቀም እንዲያስረዱ ያድርጓቸው። በቡድን ስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎን በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕሶች ውስጥ ያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማሳሰቢያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ እንዲገልፁ ያድርጓቸው።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች ስለ ስለታም ነገሮች ምንነት የሚያውቁትን ሲናገሩ እና ሲያሰሩ ያስተዋወቁ። በማስተዋል ጥያቄ ውስጥ ያላቸውን ተሳትፎ ክህሎታቸውን፣ ተሰጥኦቻቸውን እና ፍላጎታቸውን ይከታተሉ/ ለውጡን ይመዝግቡ።

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ

- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

5.2.3 ከቆሻሻዎች ጋር ያለውን ኪክ ማስወገድ

የተመደበ ክፍለ ጊዜ

የትምህርቱ ጭብጥ/አጭር መግለጫ

የቆሻሻ ኪክዎችን ለማስወገድ የሚከተሉትን ተግባራት ማከናወን ይኖርብናል። አካባቢን ማፅዳት፤

ቤተሰብ ወይንም ሌሎች ቆሻሻዎችን ሰብስቦ ማቃጠልና በቆሻሻ ማጠራቀሚያ ወሲታ መጣል።

በደም የተነካኩ ወረቀቶችን ያለ መንካትና በቆሻሻ ማጠራቀሚያ ወሲታ መጣል፤

ሌላ ሰው የተጠቀመበትን የጥርስ ብሩሽ አለመጠቀምና ያለ መንካት እና የመሳሰሉት ናቸው።

ለንዑስ ርዕስ ለማስተማር በዋናነት የሚያስፈልጉ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎች

- የተለያዩ ቆሻሻዎች ንኪክ የሚያሳይ ፖስተር/ስዕል
- የተለያዩ ቆሻሻ አወጋገዶችን የሚያሳይ ስዕል/ ፖስተር

በአማራጭነት የቀረቡ በንዑስ ርዕስ ለተገባሩ የሚችሉ የማስተማር ሥነዘዴዎች

- ገለፃ
- የጥንድ ውይይት
- የቡድን ውይይት

ቅድመ ዝግጅት

- ◆ ለንዑስ ርዕስ ትምህርት አስፈላጊ የሆኑ ተጨማሪ ፅሁፎችን ማንበብ
- ◆ በተማሪው መጽሐፍ ላይ የሚገኙትን ስዕሎች ተመልክተው ተጨማሪ ማሳሰቢያዎችን ያዘጋጁ
- ◆ በተማሪ መጽሐፍ ውስጥ ከተጠቀሱት ባሻገር ለቡድን ውይይት የሚያመቹ ርዕሶችን ያዘጋጁ
- ◆ በማስተማሪያ መሳሪያዎች ጥቆማ ስር የተዘረዘሩትን የማስተማሪያ መሳሪያዎችን ለአይታ ግልጽ በሆነ ስፍራ ላይ መኖሮን ያረጋግጡ

የመማር ማስተማር ሂደት

ሀ. ትምህርቱን ማስተዋወቅ

በዕለቱ የትምህርት ርዕስ ላይ ተማሪዎች ምን ያህል ግንዛቤ እንዳላቸው

ለመፈተሽ ያህል የሚከተሉትን ዓይነት ጥያቄዎችን መጠየቅ

የቆሻሻዎችን ኪክን ለማስወገድ ምን መደረግ አለበት?

ለ. የትምህርቱ አቀራረብ

ተግባር፡ 5.2.3የቡድን ውይይት

ተማሪዎች በቡድን ሆነው ከቆሻሻዎች ጋር ያለውንንኪክማስወገድአስመልክቶ እንዲወያዩና በዝርዝር ለክፍል ጓደኞቻቸው እንዲያቀርቡ ያድርጓቸው።

በቡድንስለሚሰራ ስራ ገለጻ ማድረግ፣ በውይይት ጊዜ የተማሪዎች ተሳትፎን በመከታተል ድጋፍ ማድረግ፣ በተሰጣቸው ርዕስ ተወያይተው ከየቡድኑ መልስ እንዲሰጡ ማመቻቸት፣ ተማሪዎች ስለቡድን ውይይት ማብራሪያ ከሰጡ በኋላ መምህሩ ግብረ መልስ በመስጠት እና የዕለቱን ቁልፍ የትምህርት ይዘት በአጭሩ እንዲገልፁ ያድርጓቸው።

የምዘና ስልቶችና ዝርዝር ተግባራት

ተማሪዎች ከቆሻሻዎች ጋር ያለውንንኪክማስወገድየሚያውቁትን ሲናገሩ እና ሲያብራሩ ያስተወሏቸው።በቡድን ውይይት ውስጥያላቸውን ተሳትፎ ክህሎታቸውን፣ተሰጥአዎቻቸውንእናፍላጎታቸውንይከታተሉ/ ለውጡን ይመዝግቡ።

- በጥያቄና መልስ መንገድ መጠየቅ
- የክፍል ሥራ መስጠት
- የቤት ሥራ መስጠት

መልሶች

የተግባር 5.2.1 መልሶች

መልስ፡ ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድያለመከተል በጤንነት ላይ ከፍተኛ ጉዳት ከማስከተልም አልፎ በግለሰቦች ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊና ፖለቲካዊ ጉዳዮች ላይ ከፍተኛ ተፅዕኖ ያስከትላል።

የተግባር 5.2.2መልሶች

1. ስለታም ነገሮች የሚባሉት፡- ምላጭ፣ መርፌ፣ ቢላዋ፣ ጥፍር መቁረጫ፣ መቀስ የመሳሰሉት ናቸው።

2. ስለታምነገሮችበተገቢውመንገድመጠቀምይኖርብናል።
ስለታምነገሮችንበጋራየምንጠቀምከሆነለተለያዩበሽታዎችልንጋለጥእንችላለን።
ስለታምመሳሪያዎችበተገቢውመንገድካልተያዙመቆራረጥእናመቁሰልሊያስከትሉይችላሉ።

የተግባር 5.2.3 መልሶች

- መልስ፡ የቆሻሻንክኪዎችንለማስወገድየሚከተሉትንተግባራትማከናወንይኖርብናል።
- አካባቢንማፅዳት
 - ቤየቦታዉየተጣሊቆሻሻዎችንሰብስቦማቃጠልናበቆሻሻማጠራቀሚያዉስጥመጣል
 - በደምየተነካኩወረቀቶችንያለመንካትናበቆሻሻማጠራቀሚያዉስጥመጣል

- ሌላሰውየተጠቀመበትንየጥርስብሩሽአለመጠቀምናያለመንካት

መልመጃ 5.2 መልሶች

የትዕዛዝ 1 መልሶች

1. እውነት
2. እውነት
3. እውነት

የትዕዛዝ 2 መልሶች

1. መ
2. መ
3. መ

የምዕራፍ አምስት ማጠቃለያ የክለሳ ጥያቄዎች መልስ

የትዕዛዝ 1 መልሶች

1. እውነት
2. እውነት
3. እውነት
4. እውነት

የትዕዛዝ 2 /ምርጫ/

1. መ
2. ሀ
3. መ
4. መ

የ1ኛክፍልአካባቢሳይንስመርሃ- ትምህርት

ምዕራፍ አንድ

የአካባቢ መገኛ

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች ተማሪዎች ይህንን ምዕራፍ ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ፡-

- ⊕ የአካባቢ አቀመማጥ ፅንሰ-ሃሳብ ያብራራሉ።
- ⊕ አራቱን አቅጣጫዎች ይለያሉ።
- ⊕ የአካባቢ አቅጣጫ ከለላው አንፃር እንዴት እንደሚገለፅ ይወያያሉ።
- ⊕ በአካባቢያቸው ያሉትን አራቱን አቅጣጫዎች በመጠቀም ይለያሉ።
- ⊕ የትምህርት ቤታቸውን፣የቤታቸውንእናየጎረቤታቸውን መገኛ ወይም አቅጣጫያመለክታሉ።
- ⊕ ቀለልያለየአካባቢካርታበመሳልየትምህርት ቤታቸውንአንፃራዊመገኛያሳያሉ።
- ⊕ በትምህርትቤቱቅጥርግቢውስጥየአንዱንገጽታአቅጣጫ ከሌላው አንፃርይገልጻሉ።

አጥጋቢ የመማር ብቃት	የትምህርት ይዘቶች	የመማር ዘዴዎች	ግምገማ ወይም ምዘና
1ኛ ክፍል ምዕራፍ አንድ	ምዕራፍ አንድ የአካባቢያችን መገኛ (35 ክ/ጊዜ)		
ተማሪዎች ይህንን ትምህርት ከተማሩ በኋላ፡ <ul style="list-style-type: none"> • የቦታውን ፅንሰ-ሀሳብ ያብራራሉ • የግራ፣ የቀኝ፣ የፊት እና የኋላ አቅጣጫዎችን ይለያያሉ 	1.1 የአካባቢያችን መገኛ <ul style="list-style-type: none"> • አቅጣጫን መናገር • አራቱ አቅጣጫዎች • የቤት፣ ትምህርት ቤት እና ቀበሌ መገኛ • የጎረቤቶቻችን መገኛ እና 	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች አካባቢ ምን እንደሆነ እንዲገልጹ መጠየቅ • ተማሪዎችን የቤታቸውን እና የትምህርት ቤታቸውን መገኛ እንዲያመለክቱ በንድፍ ካርታዎ 	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች በሚሳተፉ በትጊዜ ያስተውሉ እና አፈፃፀማቸውን ይመዘግቡ • ተማሪዎች በአካባቢያቸው ውስጥ የቦታዎችን አቀማ

<ul style="list-style-type: none"> • ከሌሎችቦታዎችአንጻር አካባቢ መገኛ እንዴት እንደሚወሰን ይወያያሉ • ግራ፣ ቀኝ፣ ፊት እና ኋላ አቅጣጫዎችን በመጠቀም በዙሪያቸው ያሉትን ነገሮች ይለያሉ • በትምህርት ቤቱ ቅጥር ግቢው ስጥ የአንድን ነገር ታ አቅጣጫ ከሌላው አንጻር ይገልጻሉ • የትምህርት ቤታቸውን፣ የቤታቸውን እና የጎረቤታቸውን መገኛ ያመለክታሉ 	<p>አቅጣጫ</p>	<p>ች እና ስዕሎች ላይ ማሳተፍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች የሚገኙበትን የቦታ ስም መለያዎች በስዕል ያድፍካርታ በጥንድ ወይም በቡድን እንዲሰሩ ማድረግ • የተገነቡቦታዎችን፣ እጅዎችን፣ ሰው ሰራሽ ባህሪ ያታወቁትን፣ ወዘተ በመጠቀም በረቂቅ ካርታ ላይ ያለውን አቀማመጥ በማየት እንዲገልጹ ማድረግ። • ተማሪዎች የአካባቢያቸውን አስቸገሪ ነገሮች በንድፍ ካርታ እንድትያስቀምጡ/ እንዲሰሉ መጠየቅ • ተማሪዎች ቀለል ያለ የስዕል ካርታ እንዲሰሉ እና የቤታቸውን እና የትምህርት ቤታቸውን አንጻራዊ አቀማመጥ እንዲያሳዩ ማድረግ 	<p>መጥየሚያ መለክቱ የተሻሻሉ ልምዶችን ይከታተሉ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ለተማሪዎች ትምህርታቸውን ለማሻሻል የሚረዱ ገላጭ ግብረ-መልስ ያቅርቡ • የክትትል ተግባራትን ይስጡ፣ ለምሳሌ፡- የትምህርት ቤት እና የቀበሌ ረቂቅ ካርታ መሳሰሉ • ተከታታይና ማጠቃለያ ምዘና ያካሂዱ
--	-------------	--	---

የሰውነት አካል ክፍሎች

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች ተማሪዎች ይህንን ምዕራፍ ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ:-

- ዋና ዋና ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን ስም ይናገራሉ።
- የአምስቱን የስሜት ህዋሳት ጥቅሞች ያብራራሉ።
- የግል ንጽህና አጠባበቅን ይመለከታሉ።
- የግል ንጽህና አጠባበቅን ይለማመዳሉ።
- የስሜት ህዋሳትን ትስስር ይለያሉ።
- ጨለማ የብርሃን ያለመኖር መሆኑን ይገነዘባሉ።

አጥጋቢ የመማር ብቃት	የትምህርት ይዘቶች	የመማር ስነዘዴ
1ኛ ክፍል ምዕራፍ ሁለት	ምዕራፍ ሁለት ሳይንስን ማስተዋወቅ (54 ክ/ጊዜ)	
<p>ተማሪዎች ይህንን ትምህርት ከተማሩ በኋላ:-</p> <ul style="list-style-type: none"> ▲ ዋና ዋና ውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን ስም ይናገራሉ ▲ የአምስቱን የስሜት ህዋሳት 	<p>2.1 የሰውነት የአካል ክፍሎች (17 ክ/ጊዜ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • የሰውነት ክፍሎች ትርጉም • ራስ፣ ፊት፣ ፀጉር፣ ጆሮ፣ አንገት፣ ግንባር፣ አይን፣ አፍንጫ፣ አፍ ወዘተ.. • ለውጫዊ 	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎቹን በቡድን በመከፋፈል አንድ ቀላል ጥያቄ ይጠይቁ፡ ለምሳሌ በውጫዊ የሰውነት ክፍሎች ላይ ስም እንዲያሳዩ ያድርጉ። • የተሰየሙትን የሰው ውጫዊ የሰውነት ክፍል ስሎችን፣ ሞዴል ወይንም እንዲያሳዩ ማበረታታት። • ተማሪዎች የተለያዩ የውጫዊ የሰውነት ክፍሎችን ተግባራት እንዲዘረዝሩ እና እንዲወያዩ ማበረታታት/ማጋለጥ • ተማሪዎችን በቡድን በመከፋፈል ከአካባቢያቸው ያለውን ማንኛውንም የተለያዩ ቁሳቁሶችን ይዘው በዓንደኛቸው እንዲገልፁ ያድርጉ (ቀለም፣ ጣዕም፣ ጥንካሬ፣ ሽታ እና ድምፅ) • ተማሪዎች ከአካባቢያቸው (ቤት እና ትም/ት ቤት) የተለያዩ ቁሳቁሶችን ይዘው በመምጣት ስያሜ ያድርጓቸው • ተማሪዎች በሰው ውጫዊ አካላት ላይ ምን እንደሚያዩ መጠየቅ

<p>ጥቅሞች ያብራራሉ</p> <p>♣ የግል ንጽህና አጠባበቅን ይመለከታሉ፤ ይለማመዳሉ</p> <p>♣ የስሜት ህዋሳትን ትስስር ይለያሉ</p> <p>♣ በቤትና በት/ቤት አካባቢ የሚገኙ ቁሳቁሶችን ይዘረዝራሉ</p> <p>♣ ጨለማ የብርሃን ያለመኖር መሆኑን ይገነዘባሉ ወይም ያረጋግጣሉ</p>	<p>የሰውነት ክፍሎች ጥንቃቄ ማድረግ</p> <ul style="list-style-type: none"> • አምስቱን የስሜት ህዋሳትና ጥቅሞቻቸው <p>2.2 የግል ንፅህና አጠባበቅን መለማመድ (14 ክ/ጊዜ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • እጆቻችንን፣ ፊታችንን፣ ራሳችንን፣ ፀጉራችንን፣ ጆሯችንን፣ አንገታችንን፣ ግንባራችንን፣ ዐይናችንን፣ አፍንጫችንን እና አፋችንን መታጠብ <p>2.3 የአምስቱ የስሜት ህዋሳት ትስስር</p> <p>2.4 ለሌሎች ጤና ኃላፊነት መውሰድ</p> <p>2.5 በአካባቢ ውስጥ ያሉ ቁሳቁሶች (8 ክ/ጊዜ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ♣ የአምስቱን የስሜት ህዋሳት ጥቅሞች እንዲያብራሩ ማድረግ ♣ ተማሪዎችን ከቀን እና ከብርሃን ጋር በማያያዝ በብርሃን እና በጨለማ መካከል ያለውን ልዩነት ይጠይቁ
---	---	--

	2.6 ብርሃን ምንድን ነው?(5 ክ/ጊዜ)	
--	----------------------------	--

ምዕራፍ 3

የተፈጥሮአካባቢ

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች

ተማሪዎች ይህንን ምዕራፍ ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ:-

- ◆ ሞቃትና ቀዝቃዛ የአየር ሁኔታዎችን ይለያሉ
- ◆ ህይወት ያላቸው ነገሮችን ባህሪያት ይገልጻሉ።
- ◆ ህይወት ያላቸውና ህይወት የሌላቸው ነገሮችን ይለያሉ።
- ◆ ለምግብ፣ ለመጓጓዣና ለቤት ውስጥ አጫዋችነት የሚያገለግሉ የቤት/ ለማዳ እንስሳትን ይለያሉ።
- ◆ እንስሳትን በሚታዩባህሪያት-ላይበመመስረት-ለምሳሌ:-የቆዳመሽፊኛ፣ እንዴትእንደሚንቀሳቀሱ እናበእግሮቻቸው። ብዛት ይመድባሉ።
- ◆ በአካባቢያችን ውስጥ ያሉ አስፈላጊ ዕዕዎቶችን ይለያሉ።
- ◆ በአካባቢያችን ውስጥ ያሉ አስፈላጊ ዕዕዎቶችን ያብራራሉ።
- ◆ የቤት ውስጥ ንፅህና መጠበቂያ እቃዎችን በመጠቀም የግል የመፀዳጃ ንፅህናን ይተገብራሉ።

አጥጋቢ የመማር ብቃት	የትምህርት ይዘቶች	የመማር ዘዴዎች	ግምገማ/ምዘና
1ኛ ክፍል ምዕራፍ 3	ምዕራፍ 3 የተፈጥሮአካባቢ (44 ክፍለ-ጊዜ)		
ተማሪዎች ከዚህ የትምህርት ክፍለ-ጊዜ በኋላ	<ul style="list-style-type: none"> ○ የአካባቢያችሁ የአየር ሁኔታ/ፀባይ (13 	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎቹ ስለ መቀትና ቅዝቃዜ የሚያውቁትን ምላሾችን እንዲናገሩ ይጠይቋቸው 	<ul style="list-style-type: none"> • ለጥያቄዎች የተማሪዎችን ምላሾች ይመልከቱ

<ul style="list-style-type: none"> • ሞቃትና ቀዝቃዛ የአየር ሁኔታዎችን ይለያሉ • ህይወት ያላቸው ነገሮችን ባህርያት ይገልጻሉ • ህይወት ያላቸውና ህይወት የሌላቸው ነገሮችን ይለያሉ • ለምግብ፣ ለመጓጓዣና ለቤት ወስጥ አጫዋችነት የሚያገለግሉ የቤት/ ለማዳ እንስሳትን ይለያሉ • እንስሳትን በሚታዩባህሪያት ላይ በመመስረት ለምሳሌ፣ የቆዳ መሸፈኛ፣ እንዴት እንደሚንቀሳቀሱ እና በእግሮቻቸው ላይ ዛት ይመድባሉ። • የቤት ውስጥ ንፅህና መጠበቂያ እቃዎችን 	<p style="text-align: center;">ክ/ጊዜ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ሞቃትና ቀዝቃዛ <p>3.2. ህይወት ያላቸው ነገሮች (17 ክ/ጊዜ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ህይወት ያላቸው ነገሮች ባህሪያት ለምሳሌ መንቀሳቀስ፣ አየር መፈለግ፣ ማስተዋል፣ ዕድገት፣ አምሳያ መተካት፣ መፀዳዳት፣ ምግብ/ኃይል መፈለግ • የእንስሳት ቡድን/ምድብ • በአካባቢያችን ያሉ እንስሳት • በአካባቢያችን ወስጥ ያሉ አስፈላጊ ዕቃዎች <p>3.3. ንፅህና እና የግል ንፅህና (14 ክ/ጊዜ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ንፅህና አጠባበቅ ▪ የቆሻሻ ማስወገድ ▪ ሀገር በቀል የንፅህና መጠበቂያ አጠቃቀም 	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች ስለ ቀዝቃዛ እና ሞቃታማ አየር ሁኔታ እንዲገልፁ ያበረታቱ • ተማሪዎች ከክፍል ውጭ በመውጣት እና ከትምህርት ቤት ግቢ ዙሪያ ያሉትን ህይወት ያላቸውንና ህይወት የሌላቸው ነገሮችን ከፋፍለው እንዲያሳዩ ያድርጓቸው • ተማሪዎች ህይወት ያላቸውንና ህይወት የሌላቸው ነገሮችን በግድግዳው ላይ በመሳል ስማቸውን እንዲጠቁሙ ያበረታቱአቸው • ተማሪዎች በአካባቢያቸው ለምግብነት የሚያገለግሉ እፅዋትን እንዲዘረዝሩ ይጠይቋቸው • ተማሪዎች ያሉትን ህይወት ያላቸው ነገሮችን በመመልከትና በመለየት በመካከላቸው ያለውን ተመሳሳይነት እና ልዩነቶችን እንዲገልጹ ያበረታቱአቸው • ተማሪዎች በተወሰኑ መሰረታዊ የዕቃዎችን እና የእንስሳትን ባህሪያት እንዲለዩ አስችሏቸው። • ተማሪዎች የእንስሳትን ወልደታቸውን፣ የአካላዊ ባህሪያቸውን ወይም አኗኗራቸውን በመጠቀም እንዲደረድሩ ወይም እንዲመድቡ 	<ul style="list-style-type: none"> • በሞቃትና በቀዝቃዛ መካከል ያለውን ልዩነት የማብራራት የተሻሻሉ ልምዶችን ይቆጣጠሩ • ወጤቶችን በመመዘገብ ገንቢ አስተያየቶችን ይስጡ • የተማሪዎችን ዘገባ/ሪፖርት በማየት ገንቢ ግብረ-መልስ ይስጡ • ተከታታይ ግምገማ ያካሂዱ • የተማሪዎችን ተሳትፎ ይከታተሉ/ይመልከቱ • ስለ ተማሪዎች ንፅህና ልማድ ወይም ባህል ማለት ምን ያህል በተደጋጋሚ ጥርሳቸውን እንደሚሰርሹ፣ ገላቸውን እንደሚታጠቡ እና ልብሳቸውን እንደሚለብሱ በመከታተል ይመዘግቡ። <p>3.2. በሚመለከቱበት ጊዜ ልብ ይበሉ፡</p> <ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች በተግባራቸው ወስጥ የሚመለከቷቸውን የእፅዋትና የእንስሳት ዝርያዎችን ሲዘረዝሩ ያስተውሉ/ ይከታተሉ • በእፅዋት እና በእንስሳት ዝርያዎች መካከል ስላለው ተመሳሳይነት እና ልዩነት ሲነጋገሩ ያስተውሉ/ ይከታተሉ
--	---	---	---

<p>በመጠቀም የግል የመጠቀሻ ንፅህናን መተግበር ይችላሉ።</p>		<p>ማድረግ።</p> <ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች ቤት ወስጥ የሚተቀሙበትን የንፅህና መጠበቂያ ቁሳቁሶችን እንዲያሳዩ ያድርጉ 	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች የተለያዩ ዝርያዎችን እንዴት እንደሚለዩሲ ወይም ይመልከቱ
--	--	---	---

ምዕራፍ አራት

ማህበራዊ አካባቢ

ከምዕራፉ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች

ተማሪዎች ይህንን ምዕራፍ ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ፡ -

- ➡ የቤተሰቦቻቸውን አባላት ይዘረዝራሉ።
- ➡ የቤተሰቦቻቸውን መሠረታዊ ፍላጎቶችን ይገልጻሉ።
- ➡ የትምህርት ቤታቸውን ግቢ ይለያሉ።
- ➡ የአቻግንኙነታቸውንና በትምህርት ቤት ውስጥ ሊያከናውኑ ያችላቸው የሚችሉ ጥያቄዎችን ተግባራት ያዳብራሉ
- ➡ የቤተሰቦቻቸውን አባላት መብትና ኃላፊነት ይወያያሉ።
- ➡ የትምህርት ቤታቸውንና አካባቢያቸውን በሚጠቀሙበት ጊዜ ደህንነቱ በተጠበቀ መልኩ መሆኑን የሚያሳይ ፖስተር ይስላሉ።

<p>አጥጋቢ የመማር ብቃት</p>	<p>የትምህርት ይዘቶች</p>	
<p>1ኛ ክፍል ምዕራፍ 4</p>	<p>ምዕራፍ አራት ማህበራዊ አካባቢ (44 ክ-ጊዜ)</p>	<p>የመማር ስነ-ዘዴ</p>

<p>ከዚህ የትምህርት ክፍለ-ጊዜ በኋላ ተማሪዎች</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ የቤተሰቦቻቸውን አባላት ይዘረዝራሉ ➤ የቤተሰብ ሚና ይወያያሉ/ያብራራሉ ➤ የቤተሰቦቻቸውን መሠረታዊ ፍላጎቶች ይገልጻሉ ➤ የትምህርት ቤታቸውን ግቢ ይለያሉ ➤ የአቻግንጥነታቸውንና በትምህርት ቤት ውስጥ ሊያከናውኗቸው የሚችሏቸውን ተግባራት ያዳብራሉ ➤ የቤተሰቦቻቸውን አባላት መብትና ኃላፊነት ይወያያሉ ➤ የትምህርት ቤታቸውንና አካባቢያቸውን በሚጠቀሙበት ጊዜ ደህንነቱ በተጠበቀ መልኩ መሆኑን የሚሳይ ፖስተር ይስላሉ 	<p>4.1 የቤተሰባችን አባላት እና ሚናዎቻቸው (8 ክ/ጊዜ)</p> <p>4.2 ለመኖር ምን ያስፈልገናል? (8 ክ/ጊዜ)</p> <p>4.3. በትምህርት ቤታችን ውስጥ የሚገኙ ነገሮች (7 ክ/ጊዜ)</p> <p>4.5. በጋራ እንጫወት በጋራ እንስራ (7 ክ/ጊዜ)</p> <p>4.6. የትምህርት ቤት ደንብ እና መመሪያዎች (7 ክ/ጊዜ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ተማሪዎች የቤተሰቦቻቸውን አባላት (እና ት፣ አባት፣ ወንድ እንዲዘረዝሩ ያድርጉ • ተማሪዎች የእያንዳንዱን የቤተሰብ አባላት ሚና እንዲናገሩ (ተማሪዎች የስርዓተ-ዎታ አመለካከቶችን እንዲያስወግዱ) • ተማሪዎች በቤተሰብ ውስጥ ያላቸውን የግል ህላፊነቶች እንዲያውቁ • ተማሪዎች መሰረታዊ ፍላጎቶች/የሰው ፍላጎቶች (ምግብ፣ ለቤተሰብ ህልውና ወሳኝ እንዴት እንደሆኑ ይግለጹ። • ተማሪዎች የትምህርት ቤቱን ደንብና መመሪያ በማክበር እንዲጫወቱ ያድርጉ • ተማሪዎች በትብብር እንዴት እንደሚሰሩ (አብሮ ማጥናት፣ አብሮ መጫወት እና መረዳዳትን) በድራ • ተማሪዎች የትምህርት ቤቱን ግቢ ስዕል ይሳሉና ለክፍል 3
--	---	--

ምዕራፍ አምስት
የተለየ ትኩረት የሚሹ ወይም የሚፈልጉ ወቅታዊ ጉዳዮች
 ከምዕራፍ የሚጠበቁ አጥጋቢ የመማር ብቃቶች
 ተማሪዎች ይህንን ምዕራፍ ተምረው ካጠናቀቁ በኋላ:

- ➔ የትራፊክደንቦችን ይገልጻሉ።
- ➔ የትራፊክደንቦችን ይተገብራሉ።
- ➔ ስለኤችአይቪ እና በሰው አካል ላይ ስለሚያስከትለው ተፅዕኖ ወይም ችግር ይገልጻሉ።
- ➔ ከኤችአይቪ ጋር ለሚኖሩ ልጆች ህራሄን ያሳያሉ።

አጥጋቢ የመማር ብቃት	የትምህርት ይዘቶች	የመማር ስነ-ዘዴ
<p>1ኛ ክፍል</p> <p>ምዕራፍ 5</p>	<p>ምዕራፍ አምስት</p> <p>ትኩረት የሚሹ ወይም የሚፈልጉ ወቅታዊ ገዳዮች (25 ክፍለ-ጊዜ)</p>	
<p>ከዚህ የትምህርት ክፍለ-ጊዜ በኋላ ተማሪዎች</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ የትራፊክደንቦችን ያብራራሉ ➔ የትራፊክደንቦችን ይተገብራሉ ➔ ስለት ያላቸውን ነገሮች ያለመጠቀም ልምድን ማዳበር ➔ ራሳቸውን ለአደጋ ከማጋለጥ የመጠበቅ ጥንቃቄ ልምድ መተግበር 	<p>5.1 መንገዶችን እንዴት በጥንቃቄ እንጠቀማለን (14 ክ/ጊዜ)</p> <p>5.2 መልካም/ጥሩ የጤና አጠባበቅ ልማድ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ስለታም ነገሮችን ያለመጠቀም • ከቆሻሻዎች ጋር ግንኙነትን/ንኪክ ያስወግዱ (በደምና በአክታ የተነካኩ ወረቀቶች/ሶፍት) 	<ul style="list-style-type: none"> • ደህንነቱ የተጠበቀ የመንገድ አጠቃቀምን ተማሪዎች ሚና እንዲጫወቱ ያድርጉ • አስደንጋጭ የትራፊክ አደጋዎችን የሚያመጡ መምህሩ ደህንነቱ የተጠበቀ የመንገድ አጠቃቀምን ለማሳየት ቻርቶችን • ተማሪዎች “በግራብኩል ይራመዱ፣ በእግራ (ዜብራ) መስመሮች ላይ ይሻገሩ” የሚለውን • ተማሪዎች ስለታም ቁሶች እና ቲሹ ወረቀቶችን መጠቀም የሚያስከትለውን አመለካከት መዘገበተመለከተ ስሜታቸውን ይግለጹ

ዋቢ መጽሐፍት

1. በትምህርት ሚኒስቴር የተዘጋጀ የአዲሱ ፍጥ-ካርታ አጠቃላይ ስርዓት-ትምህርት መጋቢት 2013 ዓ.ም
2. በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መትም/ት.ቢ.ሮ የተዘጋጀ የ1ኛ ክፍል የአካባቢ ሳይንስ የተማሪ መማሪያ መጽሐፍ (2004 ዓ.ም)
3. በደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መትም/ት.ቢ.ሮ የተዘጋጀ የ2ኛ ክፍል የአካባቢ ሳይንስ የተማሪ መማሪያ መጽሐፍ (2004 ዓ.ም)